

ფინანსური აუდიტის ანგარიში

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

„ვამტკიცებ“

თვითმმართველი ერთეულების აუდიტის დეპარტამენტი
დეპარტამენტის უფროსი
გიორგი მამრიკიშვილი

28 დეკემბერი 2023 წელი

№ 60/36

ევგ.: №1

ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული
საანგარიშგებო პერიოდის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების
აუდიტის ანგარიში

შინაარსი

ძირითადი ნაწილი	ტერმინები და შემოკლებები	3
	ზოგადი ინფორმაცია აუდიტის ობიექტის შესახებ	4
	მასშტაბის შეზღუდვა	5
	მოსაზრება	6
	1. პირობითი მოსაზრების საფუძველი	7
დანართები	2. სხვა გარემოებები	20
	3. ხელმძღვანელობის და აუდიტორის პასუხისმგებლობა	20
	ფინანსური ანგარიშგების ფორმები და ახსნა-განმარტებითი შენიშვნები	23
	კონსოლიდირებული ერთეულები	62
	საკონტაქტო ინფორმაცია	65

ტერმინები და შემოკლებები

მუნიციპალიტეტი – ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტი.

მერია – ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერია.

ანგარიშგება – კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება.

სსიპ – საჯარო სამართლის იურიდიული პირი.

ა(ა)იპ – არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი.

საფინანსო სამსახური – ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის საფინანსო საქალაქო სამსახური.

შესყიდვების სამსახური – ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის შესყიდვების საქალაქო სამსახური.

განვითარების ფონდი – ა(ა)იპ – თბილისის განვითარების ფონდი.

ზოოლოგიური პარკი – ა(ა)იპ – თბილისის ზოოლოგიური პარკი.

ბოტანიკური ბაღი – ა(ა)იპ – საქართველოს ეროვნული ბოტანიკური ბაღი.

ქონების მართვის სააგენტო – სსიპ – ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ქონების მართვის სააგენტო.

მუნიციპალური თავშესაფარი – ა(ა)იპ – ქ. თბილისის მუნიციპალური თავშესაფარი.

ბაღების მართვის სააგენტო – ა(ა)იპ – ქ. თბილისის საბავშვო ბაღების მართვის სააგენტო.

გლდანი-ნაძალადევის კომპლექსური სკოლა – ა(ა)იპ – გლდანი-ნაძალადევის კომპლექსური სპორტული ცენტრი.

მუზეუმების გაერთიანება – ა(ა)იპ – მუზეუმების გაერთიანება.

ისანი-სამგორის კომპლექსური სპორტული ცენტრი – ა(ა)იპ – ისანი-სამგორის კომპლექსური სპორტული ცენტრი.

ტანვარჯიშის სპორტული ცენტრი – ა(ა)იპ – ტანვარჯიშის განვითარების სპორტული ცენტრი.

პანტომიმის თეატრი – ა(ა)იპ – პანტომიმის სახელმწიფო თეატრი.

შესყიდვების სამსახური – მუნიციპალური შესყიდვების საქალაქო სამსახური.

ისნის რაიონის გამგეობა – ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ისნის რაიონის გამგეობა.

ნაძალადევის რაიონის გამგეობა – ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ნაძალადევის რაიონის გამგეობა.

გლდანის რაიონის გამგეობა – ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის გლდანის რაიონის გამგეობა.

დიდუბის რაიონის გამგეობა – ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის დიდუბის რაიონის გამგეობა.

სამგორის რაიონის გამგეობა – ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის სამგორის რაიონის გამგეობა.

კრწანისის რაიონის გამგეობა – ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის კრწანისის რაიონის გამგეობა.

მთაწმინდის რაიონის გამგეობა – ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მთაწმინდის რაიონის გამგეობა.

ვაკის რაიონის გამგეობა – ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ვაკის რაიონის გამგეობა.

საბურთალოს რაიონის გამგეობა – ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის საბურთალოს რაიონის გამგეობა.

სსიპ – საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტები.

ზოგადი ინფორმაცია აუდიტის ობიექტის შესახებ

ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის, როგორც საქართველოს დედაქალაქის, სტატუსი გულისხმობს თბილისის განსაკუთრებულ სამართლებრივ მდგომარეობას, რომელიც სახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი ინტერესების დასაცავად უზრუნველყოფს მუნიციპალიტეტის ორგანოების მეშვეობით თბილისის მართვას.¹

თბილისში ადგილობრივი თვითმმართველობა ხორციელდება თბილისის წარმომადგენლობითი ორგანოს – თბილისის საკრებულოს და თბილისის აღმასრულებელი ორგანოების სისტემის – თბილისის მერიის მეშვეობით.²

მუნიციპალიტეტი ასევე აერთიანებს 10 რაიონის გამგეობას, სხვადასხვა პროფილის 7 სსიპ-სა და 74 ა(ა)იპ-ს. აღნიშნული ორგანიზაციები ბუღალტრულ ანგარიშგებებს წარუდგენენ მუნიციპალიტეტის საფინანსო სამსახურს, რომელიც ამზადებს ერთიანი მუნიციპალური ბიუჯეტებით განსაზღვრული საბიუჯეტო ორგანიზაციების ნაერთ (კონსოლიდირებულ) ბუღალტრულ ანგარიშგებას და წარადგენს დანიშნულებით.

ინფორმაცია 2022 წელს მუნიციპალიტეტის მიერ მიღებული შემოსულობებისა და გაწეული გადასახდელების შესახებ მოცემულია ცხრილში.

ცხრილი. ინფორმაცია 2022 წელს მიღებული საბიუჯეტო სახსრების და ფაქტობრივად გაწეული ხარჯების შესახებ (ლარი)

დასახელება	დაზუსტებული გეგმა	საკასო შესრულება	შესრულება ს %
შემოსულობები	1,493,203,097	1,526,019,232	102%
შემოსავლები	1,388,103,097	1,412,235,593	101%
არაფინანსური აქტივების კლება	105,000,000	113,702,695	108%
ფინანსური აქტივების კლება (ნაშთის გამოყენების გარდა)	100,000	67,099	67%
ვალდებულებების ზრდა	0	13,845	
გადასახდელები	1,567,982,595	1,463,004,527	93%
ხარჯები	1,214,130,923	1,180,321,330	97%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	340,841,702	269,673,311	79%
ფინანსური აქტივების ზრდა (ნაშთის დაგროვების გარდა)	0	0	
ვალდებულებების კლება	13,009,970	13,009,886	100%
ნაშთის ცვლილება	(74,779,498)	63,014,705	

¹ „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“, მუხლი 63, პუნქტი 2.

² „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“, მუხლი 65.

მასშტაბის შეზღუდვა

ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტს საკუთრებაში გააჩნია მნიშვნელოვანი მოცულობის ქონება (შენობა-ნაგებობები, გზები, ხიდები, მიწა და სხვ.),³ რომელიც თანხობრივად არ არის შეფასებული. ამის გამო ქონება არ არის აღრიცხული ფინანსური ანგარიშგების შესაბამის მუხლებში. აღნიშნული პრობლემა მუნიციპალიტეტს მოჰყვება ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში. საკითხის მოგვარება დაკავშირებულია არსებით ფინანსურ დანახარჯებთან.

ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის შიდა სააღრიცხვო პოლიტიკის მიხედვით, მუნიციპალიტეტი ძირითად აქტივებს სრულად აღრიცხავს გარდამავალი პერიოდის დასრულებამდე. კერძოდ, სსბასს-ის დანერგვიდან ხუთი წლის განმავლობაში.⁴

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ვერ მოვიპოვეთ საკმარისი და შესაფერისი აუდიტორული მტკიცებულებები, რომელთა საფუძველზეც მივიღებდით რწმუნებას ფინანსური ანგარიშგების მუხლებში (ძირითადი აქტივები) ასახული თანხის სისრულესა და სისწორეზე. შესაბამისად, აუდიტის ჯგუფი ვერ გამოთქვამს მოსაზრებას ქონების ამ ნაწილთან მიმართებით.

³ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მონაცემები.

⁴ ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის შიდა სააღრიცხვო პოლიტიკის ინსტრუქციის მე-4 თავის მე-4 მუხლი.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის დასკვნა

ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ხელმძღვანელობას

დასკვნა კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე

მოსაზრება

პირობითი მოსაზრება ფინანსური ანგარიშგების შესახებ

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა ჩაატარა ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტისა და მის კონტროლს დაქვემდებარებული ერთეულების (ერთად – ჯგუფი)⁵ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც მოიცავს ფინანსური მდგომარეობის შესახებ კონსოლიდირებულ ანგარიშგებას 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და მასთან დაკავშირებულ ფინანსური შედეგების შესახებ კონსოლიდირებულ ანგარიშგებას, წმინდა აქტივების/კაპიტალის ცვლილებების შესახებ კონსოლიდირებულ ანგარიშგებას, ბიუჯეტისა და ფაქტობრივი თანხების შედარების კონსოლიდირებულ ანგარიშგებას, ასევე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე დართულ შენიშვნებს, მათ შორის, ყველა მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკის მოკლე მიმოხილვას.⁶

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი დასკვნის აბზაცში – „პირობითი მოსაზრების საფუძველი“ აღწერილი საკითხ(ებ)ის გავლენით განპირობებული შესაძლო შედეგების გარდა, ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, მომზადებულია საბიუჯეტო ორგანიზაციებისთვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი ბუღალტრული აღრიცხვის წარმოებისა და ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისა და წარდგენის სათანადო საფუძველების შესაბამისად.⁷

⁵ იხ. დანართი „კონსოლიდირებული ერთეულები“.

⁶ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2021 წლის 4 თებერვლის №24 ბრძანებით დამტკიცებული „საბიუჯეტო ორგანიზაციების ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისა და წარდგენის წესის შესახებ“ ინსტრუქცია.

⁷ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 5 მაისის №108 ბრძანებით დამტკიცებული „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსბასს-ების) საფუძველზე ფინანსური აღრიცხვა-ანგარიშგების წარმოების შესახებ ინსტრუქცია“.

1. პირობითი მოსაზრების საფუძველი

1.1 მიმდინარე ინვესტიციები

მუნიციპალიტეტის 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „მიმდინარე ინვესტიციების“ მუხლის საბოლოო ნაშთი შეადგენს 552,686 ლარს.

ისნის, ნაძალადევის და გლდანის რაიონის გამგეობებს ფინანსური ანგარიშგების „მიმდინარე ინვესტიციების“ მუხლში, საწყის და საბოლოო ნაშთად ერიცხებათ 552,686 ლარი.⁸ აღნიშნული თანხა წარმოადგენს 2011-2012 წლებში მუნიციპალიტეტის გამგეობების მიერ ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობებისთვის ამორტიზებული ლიფტების სარეაბილიტაციოდ გაცემულ სესხებს.

ხელშეკრულების მიხედვით, სესხის მიმღებს თანხა უნდა დაებრუნებინა რეაბილიტირებული ლიფტის ექსპლუატაციაში შესვლიდან 48 თვის განმავლობაში, თუმცა დავალიანება მიმდინარე პერიოდშიც გადაუხდელობა. გამგეობებს დავალიანების მისაღებად შესაბამისი ღონისძიებები არ გაუტარებიათ. არ არის ჩატარებული ფინანსური მოთხოვნებისა და ვალდებულებების მოქმედი კანონმდებლობით განსაზღვრული სავალდებულო ინვენტარიზაცია,⁹ არ არის შეფასებული ნაშთების რეალურობა და კრედიტორების გადახდისუნარიანობა, შედგენილი არ არის შედარების აქტები. მოთხოვნის წარმოშობიდან გასულია 10 წელზე მეტი, დავალიანებები ხანდაზმულია და მომავალში თანხის მიღების შესაძლებლობა მცირეა.

შესაბამისად, ვერ მოვიპოვეთ რწმუნება 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „მიმდინარე ინვესტიციების“ მუხლში ასახული 552,686 ლარის ინვესტიციების სისწორეზე.

1.2 დებიტორული

დავალიანებები

1.2.1 მოკლევადიანი

(მიმდინარე) დებიტორული

დავალიანებები

მუნიციპალიტეტის 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „მოკლევადიანი (მიმდინარე) დებიტორული დავალიანებების“ მუხლის საბოლოო ნაშთი შეადგენს 34,066,156 ლარს. აღნიშნულ მუხლთან დაკავშირებით, გამოვლინდა შემდეგი გარემოებები:

მუნიციპალიტეტში ხელშეკრულების პირობების დარღვევის შემთხვევაში, კონტრაქტორებისათვის ჯარიმის დაკისრება ევალება მერიას ან მის მიერ დაფუძნებულ ორგანიზაციებს. მერიის საფინანსო სამსახური ჯარიმებიდან მისაღებ შემოსავლებს აღრიცხავს შესაბამისი სამსახურების და ორგანიზაციების მიერ მიწოდებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით.

ორგანიზაციებს და მერიას შორის არ არის ეფექტიანი კომინიკაცია, რის გამოც ორგანიზაციების მიერ დარიცხული საჯარიმო სანქციები არ შეესაბამება მერიის მიერ აღრიცხულ მონაცემებს. შედეგად, დარიცხული მოთხოვნები სრულად არ არის აღიარებული დებიტორულ დავალიანებად.¹⁰ კერძოდ:

- **მერიას** დებიტორულ დავალიანებად აღიარებული არ აქვს ხელშეკრულების პირობების დარღვევის გამო, მერიის შესყიდვების სამსახურის მიერ კონტრაქტორებისათვის დაკისრებული ჯარიმა 53,971

⁸ ისნის რაიონის გამგეობა - 111,082 ლარი, ნაძალადევის რაიონის გამგეობა - 165,093 ლარი, გლდანის რაიონის გამგეობა - 276,511 ლარი.

⁹ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2021 წლის 31 დეკემბრის №364 ბრძანებით დამტკიცებული „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ აქტივებისა და ვალდებულებების ინვენტარიზაციის ჩატარების და ინვენტარიზაციის შედეგების საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსბასს-ების) საფუძველზე აღრიცხვა-ანგარიშგებაში ასახვის შესახებ“ ინსტრუქცია, მე-2 და მე-11 მუხლები.

¹⁰ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 5 მაისის №108 ბრძანება „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსბასს-ების) საფუძველზე ფინანსური აღრიცხვა-ანგარიშგების წარმოების შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, მუხლი 7, პუნქტი 1.

ლარი, რომელიც 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით გადახდილი არ იყო. შედეგად, ფინანსურ ანგარიშგებაში შემცირებულია აქტივებისა და შემოსავლების შესაბამისი მუხლები.

- **განვითარების ფონდის, ზოოლოგიური პარკის, დიდუბის, გლდანის, ისნის, მთაწმინდის, ნაძალადევის, საბურთალოს, სამგორის, ჩუღურეთის რაიონის გამგეობების მიერ მოწოდებული ინფორმაციით, 2022 წელს კონტრაქტორებისათვის დაკისრებული ჯარიმა შეადგენს 1,168,049 ლარს, მერიის მიერ ბუღალტრულად ასახულია მხოლოდ 456,770 ლარი. სხვაობა 711,279 ლარი დებიტორულ დავალიანებად აღიარებული არ არის. შესაბამისად, ვერ დავრწმუნდით ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილი „მოკლევადიანი (მიმდინარე) დებიტორული დავალიანებების“ სისწორესა და სისრულეში.**

მუნიციპალიტეტის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში მონაწილე 5 ერთეულს „მოკლევადიანი (მიმდინარე) დებიტორული დავალიანებების“ მუხლში ერიცხება 4 და მეტი წლის წინ ბიუჯეტში სხვადასხვა გადასახადის სახით ზედმეტად გადახდილი 93,235 ლარი.¹¹ ნაშთების რეალურობის დადგენის მიზნით, არ არის ჩატარებული კანონით სავალდებულო ფინანსური მოთხოვნებისა და ვალდებულებების ინვენტარიზაცია, ასევე არ არის შედგენილი შედარების აქტები.¹²

შედეგად, ვერ მივიღეთ რწმუნება 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „მოკლევადიანი (მიმდინარე) დებიტორული დავალიანებების“ მუხლში ასახული თანხების არსებობაზე, სისწორესა და სისრულეზე.

1.2.2 სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) აქტივები

მუნიციპალიტეტის 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) აქტივების“ საბოლოო ნაშთი შეადგენს 61,674,533 ლარს, საიდანაც:

მერიას და განვითარების ფონდს „სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) აქტივების“ მუხლში ასახული აქვთ მიმწოდებლებისათვის ხელშეკრულების საფუძველზე ავანსის სახით გადახდილი 1,569,949 ლარი. მათ შორის მერიას 2021 წლიდან ერიცხება - 336,027 ლარი,¹³ ხოლო განვითარების ფონდს 2014 წლიდან - 1,233,922 ლარი.¹⁴ მერიაში 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ხელშეკრულებით განსაზღვრული სამუშაოები შესრულებულია,¹⁵ თუმცა ბუღალტრულ აღრიცხვაში დებიტორული დავალიანება არ არის ჩამოწერილი. განვითარების ფონდი არ ფლობს ინფორმაციას ხელშეკრულებით განსაზღვრული ვალდებულებების შესრულების მდგომარეობის შესახებ.¹⁶ შედეგად, ფინანსურ ანგარიშგებაში სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) აქტივების

¹¹ ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის საკონცერტო ორკესტრი „ზიგ ზენდი“ - 14,196 ლარი, ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ილიკო სუხიშვილის სახელობის ქართული ხალხური ცეკვის ქორეოგრაფიული სკოლა-სტუდია - 16,206 ლარი; ა(ა)იპ - ზაქარია ფალიაშვილის სახელობის №2 ხელოვნების სკოლა - 58,529 ლარი, ა(ა)იპ - ტანვარჯიშის განვითარების სპორტული ცენტრი - 1,758 ლარი, ა(ა)იპ - ეროვნული სკრინინგცენტრი - 2,546 ლარი.

¹² საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2021 წლის 31 დეკემბრის №364 ბრძანებით დამტკიცებული „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ აქტივებისა და ვალდებულებების ინვენტარიზაციის ჩატარების და ინვენტარიზაციის შედეგების საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსბასს-ების) საფუძველზე აღრიცხვა-ანგარიშგებაში ასახვის შესახებ“ ინსტრუქცია, მე-2 და მე-11 მუხლები.

¹³ შპს „დისიდი სტუდიო“ - 86,027 ლარი, შპს „სთოლი“ - 250,000 ლარი.

¹⁴ შპს „MASIMILIANO DORIANA FUKSAS“ - 527,824 ლარი, შპს „PERMASTEELISA SPA“ - 706,098 ლარი.

¹⁵ მერიაში შესრულებული სამუშაოები დასტურდება 2022 წელს გაფორმებული მიღება-ჩაბარების აქტებით.

¹⁶ ორგანიზაციაში არ იძებნება შესაბამისი დოკუმენტები, მიმდინარეობს დოკუმენტების მოძიება.

მუხლი გაზრდილია 336,027 ლარით, ხოლო ვერ მივიღეთ რწმუნება მუხლში ასახული 1,233,922 ლარის სისწორეზე.

ზოოლოგიურ პარკს „სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) აქტივების“ მუხლში ერიცხება 2015 წლამდე იჯარით გაცემული ქონებიდან მისაღები 85,523 ლარის მოთხოვნა. პასუხისმგებელი პირის ინფორმაციით, მოიჯარეებს 2015 წლის 13 ივნისის სტიქიის შედეგად სრულად გაუნადგურდათ ქონება. ზოოლოგიურ პარკს დავალიანების მიღების მიზნით შესაბამისი ღონისძიებები არ გაუტარებია, არ არის შედგენილი შედარების აქტები. მოთხოვნები ხანდაზმულია და მომავალში თანხის მიღების ალბათობა დაბალია.

შედეგად, ვერ მივიღეთ რწმუნება 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) აქტივების“ მუხლის არსებობასა და სისწორეზე.

1.3 მატერიალური მარაგები

1.3.1 გაყიდვის მიზნით ფლობილი საქონელი

მუნიციპალიტეტის 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში, მატერიალური მარაგების ნაშთი შეადგენს 18,116,560 ლარს. აღნიშნულ მუხლთან დაკავშირებით გამოვლინდა სხვადასხვა გარემოებები:

მერიის ფინანსურ ანგარიშგებაში მატერიალური მარაგების მუხლში არ არის წარმოდგენილი ინფორმაცია გასაყიდად გამიზნული ქონების შესახებ. თბილისის მუნიციპალიტეტში ქონებას განკარგავს ქონების მართვის სააგენტო.¹⁷ აუდიტის ჯგუფმა სააგენტოსგან მოითხოვა ინფორმაცია მერიის საკუთრებაში არსებული ქონების შესახებ. მოწოდებული ინფორმაციით, 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მუნიციპალიტეტს საკუთრებაში გააჩნდა გასაყიდად გამიზნული 85,060,183 ლარის აქტივი, რაც სსბასს 12-ის შესაბამისად,¹⁸ აკმაყოფილებს მატერიალურ მარაგად აღიარების კრიტერიუმებს. მერიის ბუღალტრულ ჩანაწერებსა და ფინანსურ ანგარიშგებაში ქონება არ არის აღრიცხული აქტივად.

შესაბამისად, 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „მატერიალური მარაგების“ გაყიდვის მიზნით ფლობილი საქონლის მუხლი შემცირებულია 85,060,183 ლარით.

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „მატერიალური მარაგების“ მუხლი მოიცავს 2,974,902 ლარის მარაგს, რომლებიც გახარჯულია ან ექსპლუატაციაშია გადაცემული, თუმცა შესაბამისი დოკუმენტაცია შედგენილი არ არის. ასევე მარაგებს, რომელთა ფიზიკურ არსებობას მუნიციპალიტეტი ვერ ადასტურებს, კერძოდ:

- **მერიის** ფინანსურ ანგარიშგებაში „მატერიალური მარაგების“ მუხლში ირიცხება 1,970,824 ლარის აქტივი, რომელთა ნაწილი დახარჯულია წინა წლებში,¹⁹ ხოლო ნაწილის ფიზიკურ არსებობას და მასზე საკუთრების უფლებას მუნიციპალიტეტი ვერ ადასტურებს. შესაბამისად, არ აკმაყოფილებს აქტივად აღიარების კრიტერიუმს და კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში მატერიალური მარაგების მუხლი გაზრდილია 1,970,824 ლარით;

¹⁷ საქართველოს ორგანული კანონი „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“, მუხლი 116.

¹⁸ სსბასს 12 - მატერიალური მარაგები, მუხლი 9; განმარტებები, მუხლი 11.

¹⁹ ორგანიზაციის მიერ წარმოდგენილი ინფორმაციით.

- გლდანის, სამგორის, ნამალადევის, საბურთალოს რაიონის გამგეობებს, ზოოლოგიურ პარკს და ბოტანიკურ ბაღს „მატერიალური მარაგების“ მუხლში ასახული აქვთ 939,372 ლარის სხვა მასალები და მარაგები,²⁰ რომლებიც პასუხისმგებელი პირის განმარტებით, სრულად არის ექსპლუატაციაში გადაცემული. შესაბამისად, არ აკმაყოფილებს აქტივად აღიარების კრიტერიუმს. მარაგები ხარჯებში უნდა ჩამოწერილიყო ექსპლუატაციაში გადაცემის დროს. შედეგად, კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში მატერიალური მარაგების მუხლი გაზრდილია 939,372 ლარით;
- მთაწმინდის რაიონის გამგეობას ფინანსურ ანგარიშგებაში ერიცხება 64,706 ლარის დაზიანებული და გამოუსადეგარი მარაგები, რომელთაგან სარგებლის მიღება მომავალში მოსალოდნელი არ არის, შესაბამისად, არ აკმაყოფილებს აქტივად აღიარების კრიტერიუმს.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, ვერ მივიღეთ რწმუნება მუნიციპალიტეტის 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების „მატერიალური მარაგების“ მუხლის საბოლოო ნაშთის არსებობაზე, სისრულესა და სიზუსტეზე.

1.4 გრძელვადიანი ფინანსური აქტივები

1.4.1 ინვესტიციები

წილობრივ ინსტრუმენტებში

მუნიციპალიტეტის 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „გრძელვადიანი ფინანსური აქტივების“ მუხლი შეადგენს 1,437,618,501 ლარს. მათ შორის, „ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში“ – 1,435,886,908 ლარს, „გრძელვადიანი კრედიტები და სესხები“ – 1,716,697 ლარს, „სხვა გრძელვადიანი დებიტორული დავალიანებები და არაფულადი მოთხოვნები“ – 14,896 ლარს. მუხლთან დაკავშირებით გამოვლინდა შემდეგი გარემოებები:

საჯარო სექტორის კომერციულ ერთეულებში არსებული წილების ასახვის მიზნით გამოიყენება კაპიტალ-მეთოდი; სსპს 36-ში, „ინვესტიციები მეკავშირე ერთეულებსა და ერთობლივ საქმიანობებში“ – კაპიტალ-მეთოდი გულისხმობს წილობრივი მონაწილეობის თავდაპირველ აღრიცხვას თვითღირებულების საფუძველზე, ხოლო შემდეგ მის კორექტირებას მეკავშირე ერთეულის ან ერთობლივი საქმიანობის წმინდა აქტივებში/კაპიტალში ინვესტორის კუთვნილ წილში შემდგომ მომხდარი ცვლილების შესაბამისად.²¹

- **მუნიციპალიტეტს** წილები კაპიტალ-მეთოდით არ შეუფასებია, შესაბამისად, კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ინვესტიციები „წილობრივი ინსტრუმენტების“ მუხლში თავდაპირველად აღრიცხული თანხა არ არის შეცვლილი იურიდიული პირების საქმიანობის წლიური ფინანსური შედეგების გათვალისწინებით. ერთეულების საფინანსო-სამეურნეო საქმიანობის ანალიზი, ფინანსური ანგარიშების მიღება, საქმიანობის თაობაზე ანგარიშების მოსმენა და მუნიციპალიტეტის მთავრობისთვის შეჯამებული ანგარიშის წარდგენა ევალება ქონების მართვის

²⁰ გლდანის რაიონის გამგეობა - 168,514 ლარი, სამგორის რაიონის გამგეობა - 35,800 ლარი, ნამალადევის რაიონის გამგეობა - 344,362 ლარი, საბურთალოს რაიონის გამგეობა - 199,508 ლარი, ზოოლოგიური პარკი - 82,078 ლარი და ბოტანიკური ბაღი - 109,110 ლარი.

²¹ სსპს 36, მუხლი 8; საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 5 მაისის №108 ბრძანება „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსპსს-ების) საფუძველზე ფინანსური აღრიცხვა-ანგარიშების წარმოების შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე, მუხლი 10, 46-ე და 47-ე პუნქტები.

სააგენტოს.²² ორგანიზაციებს შორის არაეფექტიანი კომუნიკაციის გამო, მერიის საფინანსო სამსახურს სააგენტოდან წლების განმავლობაში არ მიეწოდებოდა ინფორმაცია ორგანიზაციების ფინანსური შედეგების შესახებ;

- **მუნიციპალიტეტს** 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 50%-ზე მეტი წილობრივი მონაწილეობით დაფუძნებული აქვს 40 ერთეული კომერციული იურიდიული პირი (შპს). მერიის ფინანსურ ანგარიშგებაში „ინვესტიციები წილობრივი ინსტრუმენტების“ მუხლში აღრიცხულია მხოლოდ 26 იურიდიული პირის საწესდებო კაპიტალში შენატანები – 1,435,886,908 ლარი. დანარჩენი 24 ორგანიზაციის ინვესტიციებზე მერია ინფორმაციას არ ფლობს. შესაბამისად, ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ინფორმაცია მუნიციპალიტეტის ინვესტიციების შესახებ არასრულია და არ ასახავს რეალობას;
- ორგანიზაციების 2022 წლის საქმიანობის შემაჯამებელი ანგარიშის შესწავლით, გამოვლინდა რომ მუნიციპალიტეტის 7 კონტროლირებულ საწარმოს უფიქსირდება აკუმულირებული ზარალი – 670,377,559 ლარი,²³ ფინანსურ ანგარიშგებაში აღნიშნულ ორგანიზაციებზე ინვესტიციები ასახულია თვითღირებულებით – 772,459,505 ლარი, რომელიც არ არის შეცვლილი წლების განმავლობაში მიღებული 670,377,599 ლარის ზარალის მაჩვენებლის შესაბამისად. შედეგად, კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ინვესტორის კუთვნილ წილში არ არის გათვალისწინებული 670,377,599 ლარის ზარალი;
- ინვესტიციები მოიცავს ლიკვიდაციის პროცესში მყოფი 9 ორგანიზაციის საწესდებო კაპიტალში შენატანებს, თანხით 35,911,997 ლარი. ინვესტიციების მოცულობა ფინანსური შედეგების გათვალისწინებით წლების განმავლობაში არ შეცვლილა. ორგანიზაციების ფინანსური მდგომარეობიდან გამომდინარე, არსებობს მოლოდინი, რომ ინვესტიციების მოცულობა არსებითად განსხვავდება ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილი ინფორმაციისგან.

ზემოაღნიშნულის შედეგად, 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში“ მუხლი არასრული და არასწორია, არ მოიცავს ინფორმაციას 26 ორგანიზაციაში ინვესტიციის შესახებ, აღრიცხული 1,435,886,908 ლარი არ შეესაბამება რეალურ მონაცემებს, ინვესტიციების მოცულობა არ არის შეცვლილი ორგანიზაციების საქმიანობის წლიური ფინანსური შედეგების მიხედვით. არ არის გათვალისწინებული 7 ორგანიზაციის აკუმულირებული ზარალი 670,377,599 ლარის ოდენობით.

1.4.2 გრძელვადიანი კრედიტები და სესხები

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „გრძელვადიანი კრედიტების და სესხების“ მუხლში ასახული 1,716,697 ლარი წარმოადგენს 2011-202 წლებში მერიის და თბილისის რაიონული გამგეობების მიერ ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობებზე ამორტიზებული ლიფტების სარეაბილიტაციოდ გაცემულ სესხებს, კერძოდ:

²² ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს 2018 წლის 16 თებერვლის №13-42 დადგენილება „ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის საჯარო სამართლის იურიდიული პირის - ქონების მართვის სააგენტოს დებულება“.

²³ მათ შორის, მიმდინარე წელს ზარალიანია 6 ორგანიზაცია, ზარალის ოდენობა შეადგენს 99,297,382 ლარს.

- მერიის ფინანსურ ანგარიშგებაში აღრიცხულია 1,475,161 ლარი;
- სამგორის რაიონის გამგეობის ფინანსურ ანგარიშგებაში აღრიცხულია 216,153 ლარი;
- დიდუბის რაიონის გამგეობის ფინანსურ ანგარიშგებაში აღრიცხულია 25,383 ლარი.

ხელშეკრულების მიხედვით, ამოწურულია სესხის დაფარვის ვადები. სესხის გაცემიდან გასულია 10 წელზე მეტი, თუმცა დავალიანება მიმდინარე პერიოდშიც გადაუხდელია. თანხის მიღების, დავალიანებების რეალობისა და სისწორის დადგენის მიზნით, ორგანიზაციების მიერ არ არის გატარებული შესაბამისი ღონისძიებები. არ არის შეფასებული კრედიტორების გადახდისუნარიანობა. გაცემული სესხი წარმოადგენს ხანდაზმულ მოთხოვნებს, შესაბამისად, თანხის მომავალში მიღების შესაძლებლობა მცირეა და არ აკმაყოფილებს აქტივად აღიარების კრიტერიუმს.

შედეგად, ვერ მოვიპოვეთ რწმუნება 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „გრძელვადიანი კრედიტების და სესხების“ მუხლში ასახული 1,716,697 ლარის არსებობასა და სისწორეზე.

1.4.3 სხვა გრძელვადიანი დებიტორული დავალიანების და არაფულადი მოთხოვნები

მუნიციპალური თავშესაფრის „სხვა გრძელვადიანი დებიტორული დავალიანებების და არაფულადი მოთხოვნების“ მუხლში ასახულია მიმწოდებელზე 2018 წელს ხელშეკრულების პირობების დარღვევისათვის დაკისრებული პირგასამტეხლო, თანხით 14,896 ლარი. მიმწოდებელზე წლების განმავლობაში უიმედოდ მიმდინარეობს აღსრულების პროცესი, რადგან დებიტორი ფიზიკურად ვერ იძებნება. დავალიანების დარიცხვიდან გასულია 5 წელი, შესაბამისად, დებიტორული დავალიანების მომავალში დაფარვის შესაძლებლობა მცირეა.

შედეგად, ვერ მივიღეთ რწმუნება 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „გრძელვადიანი ფინანსური აქტივების“ მუხლში აღრიცხული აქტივების სისწორესა და სისრულეზე.

1.5 ძირითადი აქტივები

1.5.1 მიწა

მუნიციპალიტეტის 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „ძირითადი აქტივების“ მუხლში ნაშთი შეადგენს 1,909,358,588 ლარს. მუხლთან დაკავშირებით გამოვლინდა შემდეგი გარემოებები:

მერიის ფინანსურ ანგარიშგებაში „ძირითადი აქტივების“ მუხლში არ არის აღრიცხული 4,470,577 ლარის ღირებულების მიწა. 2022 წელს ქონების მართვის სააგენტომ მერიის საკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთები გაცვალა 4,470,577 ლარის ღირებულების 17 მიწის ნაკვეთზე. მერიის ფინანსურ ანგარიშგებაში გაცვლის შედეგად მიღებული ქონება აქტივად აღიარებული არ არის. შედეგად, კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „ძირითადი აქტივების“ მუხლი შემცირებულია 4,470,577 ლარით.

მერიას ბუღალტრულ ჩანაწერებსა და ფინანსურ ანგარიშგებაში „ძირითადი აქტივების“ მუხლში ერიცხება წინა წლებში გაყიდული 16,749,599 ლარის ღირებულების 21 ერთეული მიწის ნაკვეთი. გაყიდული ქონება ბუღალტრულ ჩანაწერებში ჩამოწერილი და ხარჯად აღიარებული არ არის. შედეგად,

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „ძირითადი აქტივების“ მუხლი გაზრდილია 16,749,599 ლარით.

მერიას ფინანსურ ანგარიშგებაში „ძირითადი აქტივების“ მუხლში ერიცხება 37,447,782 ლარის ღირებულების 74 ერთეული მიწის ფართი, რომლებზეც არ არის მითითებული ზუსტი ადგილმდებარეობა და საკადასტრო კოდი. მუნიციპალიტეტი ქონებაზე მითითებული მონაცემებით ვერ ახდენს მიწის იდენტიფიცირებას და არსებობის დადასტურებას. შესაბამისად, ვერ მივიღეთ რწმუნება ფინანსურ ანგარიშგებაში აღრიცხული 37,447,782 ლარის სისწორეზე.

შედეგად, მუნიციპალიტეტის 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „ძირითადი აქტივების“ მუხლში აღრიცხული მიწის საბოლოო ნაშთი გაზრდილია 16,749,599 ლარით, ვერ მივიღეთ რწმუნება 37,447,782 ლარის ქონების სისწორეზე, ხოლო 4,470,577 ლარის აქტივი აღრიცხული არ არის.

1.5.2 საცხოვრებელი სახლები

მერიის ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილია 2,300,455 ლარის 12 ერთეული საცხოვრებელი სახლი, რომელთა ფიზიკურ არსებობას და მასზე საკუთრების უფლებას მუნიციპალიტეტი ვერ ადასტურებს. ქონება ბუღალტრულ ჩანაწერებში ირიცხება გასული პერიოდიდან. მუნიციპალიტეტი არ ფლობს ინფორმაციას ქონების მდებარეობის და მდგომარეობის შესახებ.

აღნიშნულის შედეგად, ვერ მივიღეთ რწმუნება 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „ძირითადი აქტივების“ მუხლში აღრიცხული 2,300,455 ლარის საცხოვრებელი სახლების არსებობასა და სისწორეზე.

1.5.3 არასაცხოვრებელი დანიშნულების შენობები

მერიის ფინანსურ ანგარიშგებაში „არასაცხოვრებელი შენობების“ მუხლში წარმოდგენილია 2,064,233 ლარის ღირებულების არასაცხოვრებელი დანიშნულების შენობები, რომლებიც გადაცემულია საგანგებო სიტუაციების მართვის სამსახურზე და მუნიციპალიტეტი მასზე საკუთრების უფლებას არ ფლობს. შესაბამისად, „არასაცხოვრებელი დანიშნულების სახლების“ მუხლი გაზრდილია 2,064,233 ლარით.

ბაღების მართვის სააგენტოს „არასაცხოვრებელი შენობების“ მუხლში ასახული აქვს 8,741,405 ლარის დაუმთავრებელი მშენებლობა. მუხლი მოიცავს როგორც ახალი საბავშვო ბაღების მშენებლობის ღირებულებას, თანხით 6,810,470 ლარი, ასევე უკვე არსებული ბაღების რეკონსტრუქცია-რეაბილიტაციის ღირებულებას – 1,930,935 ლარს. 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბაღების მშენებლობის და რეაბილიტაციის სამუშაოები დასრულებული არ იყო. შესაბამისად, 8,741,405 ლარის სამუშაოები, ნაცვლად „ძირითადი აქტივების“ მუხლისა, ასახული უნდა იყოს „სხვა გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივების“ მუხლში.

მუნიციპალიტეტის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „არასაცხოვრებელი დანიშნულების შენობების“ მუხლში ასახულია 1,264,087 ლარის ღირებულების აქტივი, რომლებზეც ხელშეკრულებით გათვალისწინებული მშენებლობა-რეაბილიტაციის სამუშაოები დასრულებული არ იყო. შესაბამისად, ნაცვლად „ძირითადი აქტივებისა“, ასახული უნდა იყოს „სხვა გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივების“ მუხლში.

- **ისნის რაიონის გამგეობას** „ძირითადი აქტივების“ მუხლში ერიცხება 409,307 ლარის დაუმთავრებელი მშენებლობა;

- **გლდანი-ნამალადევის კომპლექსურ სპორტული ცენტრს** „ძირითადი აქტივების“ მუხლში ერიცხება 600,000 ლარის დაუმთავრებელი მშენებლობა;
- **მუზეუმების გაერთიანებას** „ძირითადი აქტივების“ მუხლში ერიცხება 254,780 ლარის დაუმთავრებელი მშენებლობა.

არასწორი კლასიფიკაციის გამო „ძირითადი აქტივების“ მუხლი გაზრდილია 1,264,087 ლარით. აღსანიშნავია, რომ აქტივს ერიცხება ცვეთის ხარჯი. სსბასს-17-ის მოთხოვნების შესაბამისად, აქტივს ცვეთა მას შემდეგ ერიცხება, როდესაც შესაძლებელია მისი დანიშნულებით გამოყენება. შესაბამისად, ცვეთის ხარჯი არასწორადაა გაზრდილი, რაც ასევე გავლენას ახდენს „წმინდა აქტივების/კაპიტალის“ მუხლის სისწორეზე.

სამგორის რაიონის გამგეობას „ძირითადი აქტივების“ მუხლში ასახული აქვს 77,676 ლარის საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაცია, რომელზეც მშენებლობა-რეაბილიტაციის სამუშაოები 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით დაწყებული არ იყო. სტანდარტით გათვალისწინებული მოთხოვნებით, საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის ღირებულება უნდა დაემატოს აქტივის შექმნაზე გაწეულ დანახარჯებს და აქტივის მშენებლობის დასრულების შემდეგ აღიარდეს ძირითად აქტივად. პროექტების შესრულება მიმდინარე პერიოდში არ დაგეგმილა და შესაბამისად, მხოლოდ საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის ღირებულება არ აკმაყოფილებს ძირითად აქტივად აღიარების კრიტერიუმს. ოპერაცია ნაცვლად „ძირითადი აქტივების“ მუხლისა, ასახული უნდა იყოს „სხვა გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივების“ მუხლში. შესაბამისად, „ძირითადი აქტივების“ მუხლი გაზრდილია 77,676 ლარით.

მერიის ფინანსურ ანგარიშგებაში „მანქანა-დანადგარების და ინვენტარის“ მუხლი მოიცავს 5,106 ლარის ღირებულების ინვენტარს, რომელიც გადაცემულია სხვა ორგანიზაციისათვის და მერია მასზე საკუთრების უფლებას არ ფლობს. შესაბამისად, ქონება არ აკმაყოფილებს აქტივად აღიარების კრიტერიუმს.

შედეგად, 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „ძირითადი აქტივების“ ანგარიშზე აღრიცხული არასაცხოვრებელი დანიშნულების შენობების მუხლი გაზრდილია 12,152,507 ლარით.

1.6 საინვესტიციო ქონება

მერიას 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით საოპერაციო იჯარის ხელშეკრულებით გაცემული აქვს 701 ერთეული ქონება (მიწა და შენობა-ნაგებობა). მუნიციპალიტეტში არ არის დაცული სტანდარტის მოთხოვნები იჯარით გაცემული ქონების აღრიცხვასთან დაკავშირებით.²⁴ კერძოდ, ბუღალტრულ ჩანაწერებსა და ფინანსურ ანგარიშგებაში იჯარით გაცემული ქონება აღრიცხული არ არის აქტივად. შედეგად, კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „საინვესტიციო ქონების“ მუხლი არასწორად არის წარმოდგენილი. საინვესტიციო ქონებას უნდა დარიცხვოდა ცვეთის ხარჯი, რის გამოც ანგარიშგებაში (ფინანსური შედეგების ანგარიშგება) „ძირითადი კაპიტალის მოხმარების“ მუხლი არ ასახავს რეალურ მონაცემებს, რაც გავლენას

²⁴ სსბასს 16, მუხლი 10.

ახდენს (ფინანსური შედეგების ანგარიშგება) მუხლის „წმინდა აქტივი/კაპიტალი“ – სისწორეზე.

თბილისის მერიამ ვერ წარმოადგინა ინფორმაცია იჯარით გაცემული ქონების ღირებულების შესახებ. საიჯარო ხელშეკრულებების ძირითადი ნაწილი გაფორმებულია წინა საანგარიშგებო წლებში. პასუხისმგებელი პირის ინფორმაციით, იჯარით გაცემული ქონების ნაწილი აუდიტორული დასკვნით შეფასებული არ არის.

შესაბამისად, ვერ მივიღეთ რწმუნება 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „საინვესტიციო ქონების“ მუხლის სისწორესთან დაკავშირებით.

1.7 სხვა გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივები

მუნიციპალიტეტის მიერ 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „სხვა გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივების“ მუხლის საბოლოო ნაშთი შეადგენს 136,998,889 ლარს. მათ შორის დაუმთავრებელი მშენებლობა – 134,011,841 ლარია. მუხლში გამოვლინდა სხვადასხვა დარღვევა:

სტანდარტის მოთხოვნების შესაბამისად, „დაუმთავრებელი მშენებლობის“ მუხლში აღირიცხება ისეთი აქტივები, რომელთა მშენებლობა ან სხვა ფორმით შექმნა დაწყებულია, მაგრამ ჯერ არ არის დასრულებული.²⁵

მუნიციპალიტეტის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „დაუმთავრებელი აქტივების“ მუხლში აღრიცხულია 44,277,757 ლარის დასრულებული და ექსპლუატაციაში შესული აქტივები, კერძოდ:

- **თბილისის განვითარების ფონდს** „დაუმთავრებელი მშენებლობის“ მუხლში ერიცხება 42,847,192 ლარი, რომელიც წარმოადგენს თბილისის მუნიციპალიტეტის საკუთრებაში არსებული 20 ინფრასტრუქტურული ობიექტის რეაბილიტაციის ღირებულებას. 2018-2022 წლებში ობიექტებს რეაბილიტაცია ჩაუტარა ა(ა)იპ – თბილისის განვითარების ფონდმა. პროექტები დასრულებულია, თუმცა მერიაზე გადაცემული და ბალანსიდან მოხსნილი არ არის. შესაბამისად, „დაუმთავრებელი მშენებლობის“ მუხლში ირიცხება დასრულებული სამუშაოების ღირებულება. შედეგად, „სხვა გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივების“ მუხლი გაზრდილია 42,847,192 ლარით;
- **ისანი-სამგორის კომპლექსურ სპორტულ ცენტრს** „დაუმთავრებელი მშენებლობის“ მუხლში ასახული აქვს 2022 წლის მდგომარეობით დასრულებული აქტივები, თანხით 263,927 ლარი;
- **ვაკის, კრწანისის, საბურთალოს, ნაძალადევის, გლდანის რაიონის გამგეობების** „დაუმთავრებელი მშენებლობის“ მუხლში აღრიცხულია 1,118,178 ლარის²⁶ საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაცია, რომლებზეც მშენებლობა-რეაბილიტაციის სამუშაოები გასულ პერიოდში დასრულებულია, თუმცა პროექტების თანხა აქტივის ღირებულებაზე დამატებული არ არის. შედეგად, „სხვა გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივების“ მუხლი გაზრდილია 1,118,178 ლარით.

²⁵ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის №17 ბრძანება „საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვის ანგარიშთა გეგმის და მისი გამოყენების შესახებ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე“.

²⁶ ვაკის რაიონის გამგეობა - 218,715 ლარი, კრწანისის რაიონის გამგეობა - 173,573 ლარი, საბურთალოს რაიონის გამგეობა - 584,723 ლარი, ნაძალადევის რაიონის გამგეობა - 138,011 ლარი, გლდანის რაიონის გამგეობა - 3,156 ლარი.

აქტივს არ ერიცხება ცვეთის ხარჯი, რაც ასევე გავლენას ახდენს „წმინდა აქტივების/კაპიტალის“ სისწორეზე;

- **მერიის** ფინანსურ ანგარიშგებაში „დაუმთავრებელი მშენებლობის“ მუხლში აღრიცხულია დასრულებული და ექსპლუატაციაში შესული 48,460 ლარის ღირებულების აქტივები, რომლებიც არ არის გადატანილი შესაბამის მუხლებში და არ ერიცხებათ ცვეთის ხარჯი. შესაბამისად, კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „სხვა გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივების“ მუხლი გაზრდილი თანხით არის წარმოდგენილი.

აღნიშნულის შედეგად, 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „სხვა გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივების“ დაუმთავრებელი მშენებლობის მუხლი გაზრდილია 44,277,757 ლარით და შესაბამისი თანხით შემცირებულია „ძირითადი აქტივების“ მუხლი. აქტივებს არ ერიცხება ცვეთა, რაც გავლენას ახდენს „წმინდა აქტივების/კაპიტალის“ ნაშთის სისწორეზე.

მერიას „დაუმთავრებელი მშენებლობის“ მუხლში აღრიცხული აქვს 3,603,273 ლარის ღირებულების ობიექტები, რომელთა იდენტიფიცირებას მუნიციპალიტეტი ვერ ახდენს. აქტივები ბუღალტრულ ჩანაწერებში აღრიცხულია წინა წლებში და მათი მდგომარეობის შესახებ მუნიციპალიტეტი ინფორმაციას არ ფლობს. შედეგად, ვერ მოვიპოვეთ რწმუნება კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „სხვა გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივების“ მუხლში ასახული 3,603,273 ლარის სისწორეზე.

გლდანის რაიონის გამგეობას „დაუმთავრებელი მშენებლობის“ მუხლში ერიცხება 205,071 ლარის აქტივი, რომელიც გაყიდულია წინა წლებში და აღარ წარმოადგენს მუნიციპალიტეტის ქონებას,²⁷ თუმცა აქტივი არ არის ჩამოწერილი ბალანსიდან. შედეგად, კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „დაუმთავრებელი მშენებლობის“ მუხლი არასწორადაა გაზრდილი 205,071 ლარით.

მთაწმინდის, დიდუბის და ვაკის რაიონულ გამგეობებს „დაუმთავრებელი მშენებლობის“ მუხლში ერიცხებათ 2013-2019 წლებში შეძენილი საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაცია, ღირებულებით 126,955 ლარი. საპროექტო დოკუმენტაცია შეძენილია წლების უკან, შესაბამისად, მისი გამოყენების შესაძლებლობა მცირეა. ორგანიზაციების მიერ არ არის შეფასებული აქტივის მომავალში გამოყენების და სარგებლის მიღების შესაძლებლობა.

შედეგად, ვერ მოვიპოვეთ რწმუნება 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული „სხვა არაფინანსური აქტივების“ მუხლის სისწორეზე, სისრულესა და არსებობაზე.

1.8 ვალდებულებები

1.8.1 გადასახადებით წარმოქმნილი მოკლევადიანი (მიმდინარე) კრედიტორული დავალიანებები

მუნიციპალიტეტს 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებების მუხლში“ ერიცხება 14,979,050 ლარი. დავალიანების თანხა მოიცავს „გადასახადებით წარმოქმნილ მოკლევადიან (მიმდინარე) კრედიტორულ დავალიანებებს“ – 995,652 ლარს, საიდანაც:

²⁷ პასუხისმგებელი პირის განმარტებით, ქონება გაყიდულია, მიმდინარეობს დოკუმენტების მოძიების პროცესი.

- **განვითარების ფონდს** 2014-2016 წლიდან ერიცხება ბიუჯეტის სასარგებლოდ გადასახდელი გადასახადები, სულ 813,190 ლარი.²⁸ ფონდის ბალანსზე ასახული დავალიანებები გადახდილია, თუმცა ჩამოწერილი არ არის;
- **ტანვარჯიშის სპორტულ ცენტრს** 2018 წლიდან ერიცხება ბიუჯეტის სასარგებლოდ გადასახდელი გადასახადები – 14,420 ლარი. ორგანიზაციის მიერ ვერ დასტურდება დავალიანების წარმოშობის საფუძველი;
- **პანტომიმის თეატრს** 2015-2019 წლიდან ერიცხება 23,944 ლარის გადასახადები.

ორგანიზაციებს დავალიანების დარიცხვის დროს ბიუჯეტში ზედმეტად ჰქონდათ გადახდილი თანხები, თუმცა ზედმეტობა ბუღალტრულად არ იყო ასახული. გადასახადები ურთიერთჩათვლის შედეგად გაიქვითა, მაგრამ ბალანსიდან არ ჩამოიწერა. შედეგად, მუხლში ასახულია საგადასახადო ვალდებულება, რომელიც გადახდილია და არ აკმაყოფილებს ვალდებულებად აღიარების კრიტერიუმს.

აღნიშნულის შედეგად, კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „გადასახადებით წარმოქმნილი მოკლევადიანი (მიმდინარე) კრედიტორული დავალიანებების“ მუხლი გაზრდილია 851,554 ლარით.

1.8.2 მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანება

მუნიციპალიტეტს კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ერიცხება მიმწოდებლისთვის გადასახდელი თანხიდან დაკავებული ხარისხის უზრუნველყოფის გარანტია. ხელშეკრულების პირობებით, საგარანტიო ვადებში სამუშაოების დაზიანების შემთხვევაში მიმწოდებელი ვალდებულია საკუთარი ხარჯებით უზრუნველყოს დაზიანებების გამოსწორება. ვალდებულებების შეუსრულებლობის შემთხვევაში, მუნიციპალიტეტი არ ანაზღაურებს საგარანტიო თანხებს. საგარანტიო პერიოდის გასვლის შემდეგ, დაზიანების არარსებობის ან/და გამოსწორების შემთხვევაში, მუნიციპალიტეტი ვალდებულია მიმწოდებელს აუნაზღაუროს ხარისხის უზრუნველყოფის გარანტია. „მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებების“ მუხლთან დაკავშირებით გამოვლინდა შემდეგი გარემოებები:

- **ნამალადევის და გლდანის რაიონის გამგეობას** კრედიტორულ დავალიანებად ერიცხება მიმწოდებლებისთვის დაკავებული ხარისხის უზრუნველყოფის გარანტია, თანხით 26,911 ლარი.²⁹ წარმოდგენილი ინფორმაციით, შესრულებული სამუშაოები დაზიანდა ხელშეკრულებით განსაზღვრულ საგარანტიო ვადაში, რაც მიმწოდებლებმა არ გამოასწორეს. შესაბამისად, ხარისხის უზრუნველყოფის მიზნით დაკავებული თანხები ხელშეკრულების პირობებით არ ანაზღაურდება და აღარ წარმოადგენს ორგანიზაციის ვალდებულებას. შედეგად, „მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებების“ მუხლი გაზრდილია 26,911 ლარით;
- **ნამალადევის და გლდანის რაიონის გამგეობას** კრედიტორულ დავალიანებად ერიცხება 2018-2019 წლებში წარმოქმნილი ხარისხის

²⁸ დღგ - 43,179 ლარი, მოგების გადასახადი - 50,124 ლარი, საშემოსავლო გადასახადი - 718,752 ლარი, ქონების გადასახადი - 1,135 ლარი.

²⁹ ნამალადევის რაიონის გამგეობა - 23,883 ლარი. გლდანის რაიონის გამგეობა - 3,028 ლარი.

უზრუნველყოფის გარანტია – 36,579 ლარი.³⁰ 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ხელშეკრულების მოქმედების ვადები გასულია, კრედიტორებთან არ არის გაფორმებული შედარების აქტები.

შედეგად, 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში „მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებების“ მუხლი გაზრდილია 26,911 ლარით, ხოლო ვერ მივიღეთ რწმუნება 36,579 ლარის სისწორეზე.

1.9 ხარჯები

მუნიციპალიტეტის მიერ 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ხარჯების მუხლი შეადგენს 1,295,472,677 ლარს. მუხლთან დაკავშირებით გამოვლინდა შემდეგი გარემოებები:

მუნიციპალიტეტის საკუთრებაში არსებულ ქონებას ბალანსზე აღრიცხავს მერია, ხოლო ქონების განკარგვა ევალება ქონების მართვის სააგენტოს.³¹ არასათანადო კომუნიკაციის გამო, მერიას სააგენტოდან არ მიეწოდება ინფორმაცია განკარგული ქონების შესახებ. შედეგად, მერია არ ფლობს ინფორმაციას ქონებასთან დაკავშირებული ოპერაციების შესახებ და არ აღრიცხავს ბუღალტრულად. სააგენტოს მიერ აუდიტის ჯგუფისთვის მოწოდებული ინფორმაციით, 2022 წელს გაიყიდა მერიის საკუთრებაში არსებული უძრავი და მოძრავი ქონება. მერიას გასაყიდად გამიზნული ქონება სსბას 12-ის მოთხოვნების გათვალისწინებით,³² არ ჰქონდა აღრიცხული „მატერიალური მარაგების“ მუხლში. შესაბამისად, ქონების ღირებულება ხარჯად აღიარებული არ არის, კერძოდ:

- **მერიის** ფინანსურ ანგარიშგებაში ხარჯად აღიარებული არ არის 2022 წელს გაყიდული სხვადასხვა სახის უძრავი ქონება (მიწები და შენობა-ნაგებობები). ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულია ქონების გაყიდვიდან მიღებული შემოსავალი, ხოლო ქონების ღირებულება 86,011,747 ლარი ხარჯად აღიარებული არ არის.³³ შესაბამისად, ხარჯის მუხლი შემცირებულია 86,011,747 ლარით;
- **მერიას** ასევე აქტივად არ ჰქონდა აღრიცხული სხვადასხვა დასახელების მოძრავი ქონება, რომელთა გაყიდვიდან მიღებული შემოსავალი შეადგენს 304,592 ლარს, ფინანსურ ანგარიშგებაში ქონების ღირებულება ხარჯად აღიარებული არ არის.

მერიას „გრძელვადიანი აქტივების გაყიდვასთან დაკავშირებული ხარჯების“ მუხლში აღრიცხული აქვს 29,277 ლარის ხარჯი, რაც წარმოადგენს 2020 წელს აუქციონით გაყიდული ქონების ღირებულებას. აღნიშნული არ მიეკუთვნება 2022 წლის ხარჯს, შესაბამისად, ხარჯის მუხლი გაზრდილია 29,277 ლარით.

ისნის რაიონის გამგეობას არაფინანსური აქტივების შექმნის მიზნით, 2022 წელს შესყიდული 95,639 ლარის საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაცია აქტივად აღიარების ნაცვლად, ასახული აქვს ხარჯებში. სტანდარტის მოთხოვნების შესაბამისად, არაფინანსური აქტივის შექმნის/შექმნის მიზნით გაწეული დანახარჯები მიეკუთვნება აქტივის ღირებულებას. შესაბამისად,

³⁰ ნაძალადევის რაიონის გამგეობა - 12,225 ლარი. გლდანის რაიონის გამგეობა - 24,354 ლარი.

³¹ საქართველოს ორგანული კანონი „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“, მუხლი 116.

³² სსბას 12 - მატერიალური მარაგები, მუხლი 9 - განმარტებები, მუხლი 11.

³³ ქონების მართვის სააგენტოდან წარმოდგენილი ინფორმაციით, აუქციონის გზით გაყიდული ქონების საწყისი ღირებულება შეადგენს 86,011,747 ლარს.

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში აქტივების მუხლი შემცირებულია 95,639 ლარით, ხოლო შესაბამისი თანხით არასწორადაა გაზრდილი ხარჯების მუხლი. შედეგად, კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში არასწორადაა წარმოდგენილი აქტივების და ხარჯების მუხლები.

შედეგად, 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში არასწორად არის წარმოდგენილი „ხარჯების“ და „წმინდა აქტივები/კაპიტალის“ მუხლები.

აუდიტი წარვმართეთ უმაღლესი აუდიტორული ორგანოების საერთაშორისო სტანდარტების (ISSAI) შესაბამისად. პასუხისმგებლობა, რომელსაც აღნიშნული სტანდარტები ჩვენთვის ითვალისწინებს, დაწვრილებით არის აღწერილი ჩვენი დასკვნის ნაწილში სახელწოდებით – „აუდიტორის პასუხისმგებლობა ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებით“. უმაღლესი აუდიტორული ორგანოების საერთაშორისო ორგანიზაციის (INTOSAI) მოთხოვნების შესაბამისად, ჩვენ ვართ აუდიტებული ორგანიზაციისგან დამოუკიდებელი აუდიტორები და შესრულებული გვაქვს INTOSAI-ის მიერ დაწესებული სხვა ეთიკური ვალდებულებებიც. გვჯერა, რომ ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისი და შესაფერისია პირობითი მოსაზრების გამოსათქმელად საჭირო საფუძვლის შესაქმნელად.

2. სხვა გარემოებები

2.1 დაკავშირებული მხარეები

საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტების მიხედვით,³⁴ ფინანსური ანგარიშგების შედგენისას ერთეულმა უნდა გაამყდევნოს ურთიერთობები დაკავშირებულ მხარეებს შორის. მოცემული სტანდარტის მიზანია, კონტროლის არსებობის პირობებში, დაკავშირებულ მხარეთა ურთიერთობების განმარტებების მოთხოვნა და ერთეულსა და მასთან დაკავშირებულ მხარეებს შორის არსებული ოპერაციების შესახებ ინფორმაციის მიღება. აღნიშნული ინფორმაცია საჭიროა საანგარიშგებო მიზნებისათვის და ანგარიშვალდებული ერთეულის ფინანსური მდგომარეობის და შედეგების წარმოდგენის უკეთესი გაგებისთვის.

ანგარიშვალდებულმა ერთეულმა უნდა განმარტოს: დაკავშირებულ მხარეთა ურთიერთობების ბუნება; ოპერაციების სახეები, რომლებიც განხორციელდა; ოპერაციების ელემენტები, რომლებიც საჭიროა ამ ოპერაციების დანიშნულების დაზუსტების მიზნით და საკმარისია, რათა ფინანსურმა ანგარიშგებამ უზრუნველყოს შესაბამისი და სარწმუნო ინფორმაცია გადაწყვეტილების მიღებისა და ანგარიშგების პროცესისათვის.³⁵

დაკავშირებულ მხარეთა ურთიერთობები, როდესაც აშკარაა კონტროლი, განმარტებული უნდა იყოს იმის მიუხედავად, განხორციელდა თუ არა დაკავშირებულ მხარეებს შორის ოპერაციები.³⁶

ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ფინანსური ანგარიშგების კონსოლიდაციის პროცესში გაერთიანებულია 91 ერთეული;³⁷ გარდა ამისა, მუნიციპალიტეტის კონტროლის ქვეშ არიან შპს-ები. აღნიშნული ობიექტები წარმოადგენენ დაკავშირებულ მხარეებს, შესაბამისად, მუნიციპალიტეტს უნდა წარმოედგინა ინფორმაცია მათ შორის ურთიერთობების შესახებ, რაც არ განხორციელდა.

გამომდინარე აღნიშნულიდან, აუდიტის ჯგუფი ვერ გამოთქვამს მოსაზრებას დაკავშირებული მხარეების ურთიერთობებზე და მათ შორის განხორციელებული ფინანსური ოპერაციების გავლენას საბოლოო ფინანსურ შედეგზე, ასევე ამ ოპერაციებზე დანერგილი კონტროლის მექანიზმების საიმედოობაზე.

3. ხელმძღვანელობის და აუდიტორის პასუხისმგებლობა

ხელმძღვანელი პირების ვალდებულებები ფინანსურ ანგარიშგებასთან დაკავშირებით

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია თანდართული (კონსოლიდირებული) ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და სამართლიან წარდგენაზე საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 5 მაისის №108 ბრძანებით დამტკიცებული „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსბასს-ების) საფუძველზე ფინანსური აღრიცხვა-ანგარიშგების წარმოების შესახებ“ და საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2021 წლის 4 თებერვლის №24 ბრძანებით დამტკიცებული „საბიუჯეტო ორგანიზაციების ფინანსური ანგარიშგების

³⁴ სსბასს 20 - დაკავშირებულ მხარეთა შესახებ განმარტებითი შენიშვნები.

³⁵ სსბასს 20, მუხლი 27.

³⁶ სსბასს 20, მუხლი 25.

³⁷ თბილისის მერია, რაიონული გამგეობები, სსიპ-ები და ა(ა)იპ-ები.

მომზადებისა და წარდგენის წესის შესახებ“ ინსტრუქციების შესაბამისად, ასევე შიდა კონტროლზე, რომელსაც იგი აუცილებლად მიიჩნევს ისეთი **(კონსოლიდირებული)** ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეულ არსებით უზუსტობას.

(კონსოლიდირებული) ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობაა, შეაფასოს ორგანიზაციის უნარი - უწყვეტად განაგრძოს საჯარო მომსახურების მიწოდება, როგორც ფუნქციონირებადმა ერთეულმა, აგრეთვე საჭიროების შემთხვევაში, უნდა გაამჟღავნოს ფუნქციონირებადობასთან დაკავშირებული ყველა მნიშვნელოვანი საკითხი და გამოიყენოს აღნიშნული პრინციპი ბუღალტრულ აღრიცხვაში, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც სახელმწიფოს გადაწყვეტილი აქვს ორგანიზაციის ლიკვიდაცია ან საქმიანობის შეწყვეტა. ხელმძღვანელი პირები პასუხისმგებელი არიან **(კონსოლიდირებული)** ფინანსური ანგარიშგების მომზადების პროცესის კონტროლზე.

**აუდიტორის
პასუხისმგებლობა ფინანსურ
ანგარიშგებასთან
დაკავშირებით**

ჩვენი მიზანია, მოვიპოვოთ დასაბუთებული რწმუნება იმის თაობაზე, შეიცავს თუ არა **(კონსოლიდირებული)** ფინანსური ანგარიშგება თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეულ არსებით უზუსტობას და გამოვცეთ აუდიტის დასკვნა, რომელიც მოიცავს აუდიტის მოსაზრებას. დასაბუთებული რწმუნება არის რწმუნების მაღალი დონე, მაგრამ ის არ წარმოადგენს გარანტიას, რომ ISSAI-ის მიხედვით ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებით უზუსტობას. უზუსტობები შეიძლება გამოწვეული იყოს თაღლითობით ან შეცდომით და ჩაითვლება არსებითად, თუ მოსალოდნელია, რომ ცალკე ან ჯამურად ისინი ზეგავლენას მოახდენენ **(კონსოლიდირებული)** ფინანსური ანგარიშგების მომხმარებელთა ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე. ISSAI-ის შესაბამისად, ჩატარებული აუდიტის ფარგლებში, ჩვენ ვიყენებთ პროფესიულ მსჯელობას და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს აუდიტის მსვლელობისას. ამასთანავე:

ვახდენთ **(კონსოლიდირებულ)** ფინანსურ ანგარიშგებაში არსებითი უზუსტობის რისკის იდენტიფიცირებას და შეფასებას, რომელიც შესაძლოა დაშვებულ იქნეს თაღლითობის ან შეცდომის გამო, ვსაზღვრავთ და ვატარებთ ამ რისკების შესაფერის აუდიტორულ პროცედურებს და მოვიპოვებთ ჩვენი დასკვნის გამოსატანად საკმარის და შესაფერის აუდიტორულ მტკიცებულებებს. რისკი იმისა, რომ თაღლითობით გამოწვეული არსებითი უზუსტობა არ იქნება აღმოჩენილი, უფრო მაღალია, ვიდრე შეცდომით დაშვებულის, რადგან თაღლითობა შესაძლოა მოიცავდეს მოლაპარაკებას, გაყალბებას, განზრახ ინფორმაციის გამოტოვებას, დამახინჯებას ან დადგენილი შიდა კონტროლის მექანიზმების იგნორირებას;

ვსწავლობთ შიდა კონტროლის ფუნქციონირებას ისეთი აუდიტორული პროცედურების შესამუშავებლად, რომლებიც შესაფერისია არსებულ გარემოებებთან და არა იმისათვის, რომ გამოვხატოთ მოსაზრება შიდა კონტროლის ეფექტიანად მუშაობის თაობაზე;

ვაფასებთ აღრიცხვის პოლიტიკის შესაფერისობას და სააღრიცხვო შეფასებების და ხელმძღვანელი პირების მიერ მოწოდებული განმარტებების გონივრულობას; ვასკვნით, ხელმძღვანელი პირების მიერ ბუღალტრული აღრიცხვის ფუნქციონირებადობის პრინციპის გამოყენების მიზანშეწონილობას და

მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებებზე დაყრდნობით - არსებობს თუ არა ამ მოვლენებთან და პირობებთან დაკავშირებული არსებითი განუსაზღვრელობა, რაც მნიშვნელოვან ეჭვს გამოიწვევდა ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ან/და მისდამი დაქვემდებარებული ერთეულების უნარში, განაგრძონ ფუნქციონირება. თუ დავასკვნით, რომ არსებობს არსებითი განუსაზღვრელობა, ჩვენ ვალდებული ვართ ყურადღება გავამახვილოთ აუდიტორულ დასკვნაში სათანადო განმარტებებზე (**კონსოლიდირებულ**) ფინანსურ ანგარიშგებაში ან, თუ ასეთი განმარტებები ადეკვატური არ არის, მოვახდინოთ მოსაზრების მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები დაფუძნებულია აუდიტორულ მტკიცებულებებზე, რომლებიც მოპოვებულ იქნა აუდიტის დასკვნის თარიღისთვის. თუმცა, მომავალმა მოვლენებმა ან პირობებმა შეიძლება ეჭვქვეშ დააყენოს ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის ან/და მისდამი დაქვემდებარებული ერთეულების ფუნქციონირებადობის საკითხი;

ვაფასებთ (**კონსოლიდირებული**) ფინანსური ანგარიშგების წარდგენას მთლიანობაში, მის სტრუქტურასა და შინაარსს, აგრეთვე უზრუნველყოფს თუ არა (**კონსოლიდირებული**) ფინანსური ანგარიშგება ოპერაციების და მოვლენების სამართლიანად წარდგენის კრიტერიუმებს;

მოვიპოვეთ საკმარის და შესაფერის აუდიტორულ მტკიცებულებებს ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის დაქვემდებარებული ორგანიზაციების ფინანსური ინფორმაციის შესახებ, რათა შევძლოთ გამოვხატოთ მოსაზრება (**კონსოლიდირებულ**) ფინანსურ ანგარიშგებაზე. ჩვენ პასუხისმგებელი ვართ აუდიტის მსვლელობის ხელმძღვანელობაზე, ზედამხედველობასა და განხორციელებაზე. აგრეთვე ჩვენ სრულად ვაგებთ პასუხს ჩვენს აუდიტორულ დასკვნაზე;

ხელმძღვანელობას სხვა საკითხებთან ერთად ვაწვდით ინფორმაციას აუდიტის მასშტაბისა და ვადების, აგრეთვე აუდიტის პროცესში წამოჭრილი მნიშვნელოვანი შედეგების, მათ შორის, შიდა კონტროლის სისტემაში გამოვლენილი მნიშვნელოვანი ნაკლოვანებების შესახებ.

აუდიტორები

ირმა ხეცურიანი

წამყვანი აუდიტორი

ლალა ამბროლაძე

წამყვანი აუდიტორი

თათია ამბროლაძე

უფროსი აუდიტორი

ნინო ლალიძე

აუდიტორი

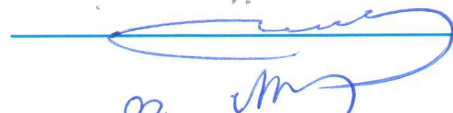
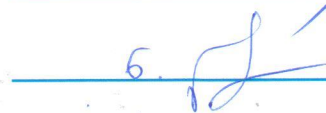
ანი ყიფიანი

აუდიტორი

ირაკლი ნინაშვილი

აუდიტორ - ასისტენტი

ხელმოწერა

დანართები

ფინანსური ანგარიშგების ფორმები და ახსნა- განმარტებითი შენიშვნები

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება

სტრიქონის კოდი	დასახელება	საანგარიშგებო პერიოდის საბოლოო ნაშთი	წინა საანგარიშგებო პერიოდის საბოლოო ნაშთი
აქტივები			
<i>მოკლევადიანი აქტივები</i>			
001	ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	156,515,339	89,280,720
002	მიმდინარე ინვესტიციები	552,686	552,686
003	მოკლევადიანი (მიმდინარე) დებიტორული დავალიანებები	34,066,156	27,318,346
004	მატერიალური მარაგები	18,116,560	17,615,700
005	სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) აქტივები	61,674,533	67,675,735
006	<i>სულ მოკლევადიანი აქტივები</i>	270,925,274	202,443,187
<i>გრძელვადიანი აქტივები</i>			
007	გრძელვადიანი ფინანსური აქტივები	1,437,618,501	1,437,618,501
008	ძირითადი აქტივები	1,909,358,588	1,750,826,151
009	საინვესტიციო ქონება		
010	არამატერიალური აქტივები	10,344,000	7,849,677
011	შეღავათიანი მომსახურების აქტივები		
012	ფინანსური იჯარით მიღებული აქტივები	167,167	168,150
013	სხვა გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივები	136,998,889	122,349,786
014	<i>სულ გრძელვადიანი აქტივები</i>	3,494,487,144	3,318,812,265
015	<i>სულ აქტივები</i>	3,765,412,418	3,521,255,453
ვალდებულებები			
<i>მოკლევადიანი ვალდებულებები</i>			
016	მოკლევადიანი ვალდებულებები ფასიანი ქაღალდებით		
017	მოკლევადიანი ნასესხები თანხები		
018	მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებები, გარდა პროცენტისა	14,979,050	7,553,537
019	გადასახდელი პროცენტი		
020	მიმდინარე ანარიცხები	302,484	
021	სხვა მოკლევადიანი ვალდებულებები	329,963	371,635
022	ვალდებულებები დროებით განთავსებული სახსრებით	100	100
023	<i>სულ მოკლევადიანი ვალდებულებები</i>	15,611,598	7,925,272
<i>გრძელვადიანი ვალდებულებები</i>			
024	გრძელვადიანი ვალდებულებები ფასიანი ქაღალდებით	72,773	72,773
025	გრძელვადიანი ნასესხები თანხები	230,778,507	243,780,635
026	გრძელვადიანი კრედიტორული დავალიანებები ფინანსური იჯარით	177,000	177,000
027	შეღავათიანი მომსახურების შეთანხმებებით განსაზღვრული გრძელვადიანი კრედიტორული დავალიანებები		
028	გრძელვადიანი ანარიცხები		
029	გრძელვადიანი კრედიტორული დავალიანებები	1,914,109	1,622,889
030	<i>სულ გრძელვადიანი ვალდებულებები</i>	232,942,389	245,653,298
031	<i>სულ ვალდებულებები</i>	248,553,987	253,578,570
წმინდა აქტივები/კაპიტალი			
033	კაპიტალში შენატანები		
034	გაუნაწილებელი ნამეტი/დეფიციტი	3,516,858,431	3,267,676,883

035	სულ წმინდა აქტივები/კაპიტალი	3,516,858,431	3,267,676,883
036	სულ ვალდებულებები და წმინდა აქტივები/კაპიტალი	3,765,412,418	3,521,255,453

ფინანსური შედეგების ანგარიშგება

კოდი	დასახელება	საანგარიშგებო პერიოდის ბრუნვა			წინა საანგარიშგებო პერიოდის ბრუნვა
		საბიუჯეტო სახსრები	არასაბიუჯეტო სახსრები	სულ	სულ
შემოსავლები					
001	საგადასახადო შემოსავლები	876,748,599		876,748,599	736,080,662
002	სოციალური შენატანები				
003	შემოსავლები სანქციებით, ჯარიმებით და საურავებით	91,061,937	267,628	91,329,565	64,329,221
004	შემოსავლები გრანტებით	301,424,426	23,580,922	325,005,348	205,815,846
005	ტრანსფერები და სხვა არაკლასიფიცირებული შემოსავლები	1,171,131	1,493,297	2,664,428	1,733,889
006	შემოსავლები შიდა ტრანსფერებით		289,353	289,353	40,953
007	შემოსავლები გაცვლითი ოპერაციებიდან გარდა პროცენტისა და გრძელვადიანი აქტივების გაყიდვიდან მიღებული შემოსავლებისა	144,664,215	144,291,202	288,955,417	175,470,724
008	გრძელვადიანი აქტივების გაყიდვებიდან მიღებული მოგება	113,348,398		113,348,398	80,537,547
009	საპროცენტო შემოსავლები	10,559,785	786,739	11,346,524	10,120,861
010	საექვო (უიმედო) მოთხოვნების/გაუფასურების/ღირებულების შემცირების უკუგატარებით შემოსავლები	671	35	706	
011	სხვადასხვა შემოსავლები	48,826	11	48,838	14,633
012	სულ შემოსავლები	1,539,027,987	170,709,188	1,709,737,176	1,274,144,337
ხარჯები					
013	შრომის ანაზღაურება	81,359,162	11,710,676	93,069,838	78,267,287
014	საქონელი და მომსახურება	169,980,283	7,386,799	177,367,082	146,884,347
015	გრანტები	13,543,080	22,479,957	36,023,037	14,879,995
016	სუბსიდიები	568,485,838	120,229,856	688,715,694	417,474,379
017	ტრანსფერები და სხვა არაკლასიფიცირებული ხარჯები	210,638,150	655,904	211,294,054	192,575,754
018	შიდა ტრანსფერებით ხარჯები	2,249,742		2,249,742	7,090,995
019	ცვეთა და ამორტიზაცია	94,436,079	1,020,228	95,456,307	79,288,729
020	სოციალური დახმარება/უზრუნველყოფა	149,090,313	117,237	149,207,550	149,540,015
021	გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივების გაყიდვასთან დაკავშირებული ხარჯი		6,270	6,270	
022	საპროცენტო ხარჯები (ფინანსური ხარჯები)	5,296,259	88	5,296,347	4,366,503
023	გაუფასურების ხარჯები	382,277	1,468,400	1,850,677	498,192
024	სხვადასხვა ხარჯები	11,494	7,535	19,029	23,621
025	სულ ხარჯები	1,295,472,677	165,082,950	1,460,555,627	1,090,889,817
026	პერიოდის ნამეტი / დეფიციტი	243,555,310	5,626,239	249,181,548	183,254,520

ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგება

კოდი	დასახელება	საანგარიშგებო პერიოდის ბრუნვა			წინა საანგარიშგებო პერიოდის ბრუნვა		
		საბიუჯეტო სახსრები	არასაბიუჯეტო სახსრები	სულ	საბიუჯეტო სახსრები	არასაბიუჯეტო სახსრები	სულ
წმინდა ფულადი სახსრები საოპერაციო საქმიანობიდან							
001	შემოსული თანხები	1,412,235,593	146,841,965	1559077558.09	1,146,914,025	27,054,356	1,173,968,381
002	გადასახადები	876,745,516		876,745,516	736,080,662	784	736,081,446
003	სოციალური შენატანები			-			-
004	გრანტები	296,223,983	678,806	296,902,790	201,131,595	510,292	201,641,887
005	შემოსავლები საკუთრებიდან	16,394,035	453,941	16,847,976	15,794,901	379,746	16,174,647
006	მათ შორის, პროცენტი	10,559,785	453,941	11,013,726	9,737,180	379,746	10,116,926
007	საქონლისა და მომსახურების გაყიდვებიდან მიღებული თანხები	133,685,314	134,201,727	267,887,041	96,667,094	18,052,047	114,719,141
008	სანქციები, საურავები და ჯარიმები	81,366,622	232,241	81,598,862	49,965,943	234,265	50,200,208
009	სხვა შემოსავლები	7,551,924	11,275,249	18,827,174	47,052,648	7,877,222	54,929,870
010	დროებით გაურკვეველი თანხები	268,199		268,199	221,182		221,182
011	გასული თანხები	1,180,321,330	141,043,553	1,321,364,883	968,333,000	24,255,872	992,588,872
012	თანამშრომლების შრომის ანაზღაურება	106,699,741	14,040,827	120,740,568	90,815,981	11,440,008	102,255,989
013	მომწოდებლებისათვის გადახდილი თანხები საქონლისა და მომსახურებისათვის	145,634,398	4,488,450	150,122,848	119,576,856	3,469,746	123,046,602
014	გრანტები და სუბსიდიები	569,730,145	121,271,348	691,001,493	410,361,747	7,917,511	418,279,258
015	სოციალური დახმარება	149,070,528	117,237	149,187,765	153,327,649	49,879	153,377,528
016	გადახდილი პროცენტი	5,296,259		5,296,259	4,366,503		4,366,503
017	სხვა ხარჯები (გაცემები, გასვლები)	203,890,259	1,125,692	205,015,951	189,884,264	1,378,728	191,262,992
018	წმინდა ფულადი სახსრები საოპერაციო საქმიანობიდან	231,914,263	5,798,412	237,712,675	178,581,025	2,798,484	181,379,509
წმინდა ფულადი სახსრები საინვესტიციო საქმიანობიდან							
019	ძირითადი აქტივების შესყიდვა	264,352,553	1,293,339	265,645,892	236,815,889		236,815,889
020	არამატერიალური აქტივების შესყიდვა	4,593,347	16,095	4,609,442	1,776,343		1,776,343
021	სხვა გრძელვადიანი აქტივების შესყიდვა	727,410	144,756	872,166	968,996		968,996
022	ინვესტიციების (წილების) შესყიდვა						
023	ფასიანი ქაღალდების შესყიდვა						
024	გაცემული სესხები						
025	სხვა გრძელვადიანი ფინანსური აქტივების ზრდა						
026	ძირითადი აქტივების გაყიდვებიდან მიღებული თანხები	42,003,981		42,003,981	14,046,067		14,046,067
027	არამატერიალური აქტივების გაყიდვებიდან მიღებული თანხები						
028	სხვა გრძელვადიანი აქტივების გაყიდვებიდან მიღებული თანხები	71,698,714		71,698,714	67,122,610		67,122,610

029	ინვესტიციების (წილების) გაყიდვიდან მიღებული თანხები						
030	ფასიანი ქაღალდების გაყიდვა						
031	ფინანსური იჯაროდან მიღებული ძირითადი თანხები						
032	სესხების დაფარვიდან მიღებული თანხები						
033	სხვა გრძელვადიანი ფინანსური აქტივების კლება	67,099		67,099			
034	წმინდა ფულადი სახსრები საინვესტიციო საქმიანობიდან	(155,903,517)	(1,454,190)	(157,357,707)	(158,392,551)		(158,392,551)
წმინდა ფულადი სახსრები ფინანსური საქმიანობიდან							
034	მთავრობის მოკლევადიანი ფასიანი ქაღალდების გამოშვებიდან მიღებული თანხები						
035	მთავრობის ობლიგაციების გამოშვებიდან მიღებული თანხები						
036	უცხოურ ვალუტაში ფასიანი ქაღალდების გამოშვებიდან მიღებული თანხები						
037	სხვა ნასესხები თანხებიდან მიღებული თანხები	13,845		13,845	4,888		4,888
038	მოკლევადიანი სამთავრობო ფასიანი ქაღალდების გამოსყიდვა (დაფარვა)						
039	სამთავრობო ობლიგაციების გამოსყიდვა (დაფარვა)						
040	უცხოურ ვალუტაში ფასიანი ქაღალდების გამოსყიდვა (დაფარვა)						
041	ფინანსური იჯარის ძირითადი თანხის გადახდა (დაფარვა)						
042	სხვა ნასესხები თანხების გადახდა (დაფარვა)	13,009,886		13,009,886	14,878,157		14,878,157
043	ვალდებულებები დეპოზიტებით						
044	ვალდებულებები დეპოზიტებით ხაზინაში						
045	ვალდებულებები დეპოზიტებით ბანკში						
046	სარეზერვო ფონდი						
047	წმინდა ფულადი სახსრები ფინანსური საქმიანობიდან	(12,996,042)		(12,996,042)	(14,873,269)		(14,873,269)
048	ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების წმინდა ზრდა/(შემცირება)	63,014,704.8	4,344,221.9	67,358,926.7	5,315,204.5	2,798,484	8,113,688.5
049	ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები პერიოდის დასაწყისში, მათ შორის	76,162,685	12,992,765	89,155,450	70,847,480	10,194,281	81,041,761.1

050	ხაზინის ერთიანი ანგარიში, ფულადი სახსრები სალაროში და კომერციულ ბანკებში ანგარიშები	76,162,685	12,950,374	89,113,059	70,847,480	10,155,441	81002921.1
051	ხაზინის სავალუტო ანგარიში		42,391	42,391		38,840	38,840
052	3 თვემდე ვადიანი დეპოზიტები						
053	კურსთა სხვაობით მიღებული მოგება (ზარალი)						
054	ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები პერიოდის ბოლოს, მათ შორის	139,177,390	17,336,987	156,514,377	76,162,685	12,992,765	89,155,450
055	ხაზინის ერთიანი ანგარიში, ფულადი სახსრები სალაროში და კომერციულ ბანკებში ანგარიშები	139,177,390	17,302,328	156,479,718	76,162,685	12,950,374	89,113,059
056	ხაზინის სავალუტო ანგარიში		34,659	34,659		42,391	42,391
057	3 თვემდე ვადიანი დეპოზიტები						

წმინდა აქტივების/კაპიტალის ცვლილებების შესახებ ანგარიშგება

საანგარიშგებო პერიოდი					
კოდი	დასახელება	კაპიტალში შენატანები	გაუნაწილებელი ნამეტი/დეფიციტი		სულ წმინდა აქტივები/კაპიტალი
			საბიუჯეტო სახსრები	არასაბიუჯეტო სახსრები	
001	საწყისი ნაშთი		3,057,996,080.79	29,504,206.35	3,087,500,287.14
002	საადრიცხო პოლიტიკის ცვლილებების რეტროსპექტული გამოყენება				
003	წინა პერიოდების არსებითი შეცდომების რეტროსპექტული გადაანგარიშება		164,779,768	417,683	165,197,450
004	კორექტირებები ერთჯერადი გადაფასების შედეგად		836,093	14,306,388	15,142,481
005	კორექტირებები კაპიტალის სხვა ცვლილებების შედეგად		(131,468.94)	(31,867.5)	(163,336.44)
006	გადაანგარიშებული საწყისი ნაშთი		3,223,480,473	44,196,410	3,267,676,882.56
007	კაპიტალში შენატანები				
008	კაპიტალის ამოღება				
009	რეზერვების ზრდა/კლება				
010	პერიოდის ნამეტი/დეფიციტი		243,555,310	5,626,239	249,181,548.09
011	მესაკუთრებისათვის გასანაწილებელი თანხები				
012	საბოლოო ნაშთი		3,467,035,782	49,822,648	3,516,858,430.65
წინა საანგარიშგებო პერიოდი					
კოდი	დასახელება	კაპიტალში შენატანები	გაუნაწილებელი ნამეტი/დეფიციტი		სულ წმინდა აქტივები/კაპიტალი
			საბიუჯეტო სახსრები	არასაბიუჯეტო სახსრები	
001	საწყისი ნაშთი		2,804,061,061.39	30,733,078.46	2,834,794,139.85

002	სააღრიცხვო პოლიტიკის ცვლილებების რეტროსპექტული გამოყენება	70,139,180.07	870.00	70,140,050.07
003	წინა პერიოდების არსებითი შეცდომების რეტროსპექტული გადაანგარიშება	(100,618.29)	(587,804.51)	(688,422.80)
004	კორექტირებები ერთჯერადი გადაფასების შედეგად			
005	კორექტირებები კაპიტალის სხვა ცვლილებების შედეგად			
006	გადაანგარიშებული საწყისი ნაშთი	2,874,099,623.17	30,146,143.95	2,904,245,767.12
	წმინდა აქტივების/კაპიტალის ცვლილება			
007	კაპიტალში შენატანები			
008	კაპიტალის ამოღება			
009	რეზერვების ზრდა/კლება			
010	პერიოდის ნამეტი/დეფიციტი	183,896,457.62	(641,937.60)	183,254,520.02
011	მესაკუთრებისათვის გასანაწილებელი თანხები			
012	საბოლოო ნაშთი	3057996080.79	29504206.35	3087500287.14

ბიუჯეტის და ფაქტობრივი თანხების შედარების ანგარიშგება

კოდი	დასახელება	დამტკიცებული ბიუჯეტი (საწყისი)	დაზუსტებული ბიუჯეტი (საბოლოო)	ბიუჯეტის შესრულება	შესრულება (%)
ბიუჯეტის შემოსულობები					
001	გადასახადები	757,869,400.00	849,506,736.00	876,745,516.00	103%
002	გრანტები	269,005,000.00	302,228,061.00	296,223,983.00	98%
003	სხვა შემოსავლები	203,443,800.00	236,368,300.00	239,266,094.00	101%
004	არაფინანსური აქტივების კლება	75,000,000.00	105,000,000.00	113,702,695.00	108%
005	ფინანსური აქტივების კლება	100,000.00	100,000.00	67,099.00	67%
006	ვალდებულებების ზრდა			13,845.00	
007	სულ ბიუჯეტის შემოსულობები	1,305,418,200.00	1,493,203,097.00	1,526,019,232.00	102%
ბიუჯეტის გადასახდელები					
008	შრომის ანაზღაურება	87,417,280.00	87,227,952.00	81,050,624.49	93%
009	საქონელი და მომსახურება	161,383,300.00	181,973,024.90	171,283,514.47	94%
010	პროცენტი	11,079,850.00	5,357,150.00	5,296,259.04	99%
011	სუბსიდიები	321,742,200.00	570,452,999.50	569,053,661.07	100%
012	გრანტები	485,700.00	755,312.75	676,483.98	90%
013	სოციალური დახმარება	168,829,500.00	150,665,536.37	149,070,527.71	99%
014	სხვა ხარჯები	232,005,170.00	217,698,947.68	203,890,259.12	94%
015	არაფინანსური აქტივების ზრდა	301,844,600.00	340,841,701.80	269,673,310.53	79%
016	ფინანსური აქტივების ზრდა				0%
017	ვალდებულებების კლება	20,630,600.00	13,009,970.00	13,009,886.21	100%
018	სულ ბიუჯეტის გადასახდელები	1,305,418,200.00	1,567,982,595.00	1,463,004,526.62	93%
019	ბიუჯეტის ნაშთი	-	(74,779,498.00)	63,014,705.38	

განმარტებითი შენიშვნები

შენიშვნა №1 სააღრიცხვო პოლიტიკები და სხვა განმარტებითი შენიშვნები

1. ინსტრუქციების და სტანდარტების ჩამონათვალი, რის შესაბამისადაც მომზადდა ფინანსური ანგარიშგება; ასევე, სტანდარტების და ინსტრუქციების ის ჩანაწერები, რომელთა გათვალისწინება ვერ მოხდა ფინანსური ანგარიშგების მომზადების/წარდგენის დროს; ასევე, ამ გადახრების გამომწვევი მიზეზები

ინსტრუქციების და სტანდარტების ჩამონათვალი, რის შესაბამისადაც მომზადდა ფინანსური ანგარიშგება; ასევე, სტანდარტების და ინსტრუქციების ის ჩანაწერები, რომელთა გათვალისწინება ვერ მოხდა ფინანსური ანგარიშგების მომზადების/წარდგენის დროს; ასევე, ამ გადახრების გამომწვევი მიზეზები

ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ინსტრუქციების:

- საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2021 წლის 4 თებერვლის №24 ბრძანებით დამტკიცებული „საბიუჯეტო ორგანიზაციების ფინანსური ანგარიშგების მომზადების და წარდგენის წესის„ შესახებ;
- საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020წ. 15 იანვრის № 17 ბრძანებით დამტკიცებული “ საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვის ანგარიშთა გეგმის და მისი გამოყენების შესახებ;
- საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 5 მაისის № 108 ბრძანებით დამტკიცებული „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსბასს-ების) საფუძველზე ფინანსური აღრიცხვა-ანგარიშგების წარმოების შესახებ“;
- საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 2 დეკემბრის №289 ბრძანებით დამტკიცებული „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ ცვეთის/ამორტიზაციის ბუღალტრულ აღრიცხვასა და ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახვის შესახებ“ და
- საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2019 წლის 5 აპრილის №99 ბრძანებით დამტკიცებული „საქართველოს საბიუჯეტო კლასიფიკაციის დამტკიცების თაობაზე„
- საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2014 წლის 31 დეკემბერი №424 ბრძანებით დამტკიცებული "სახელმწიფო ხაზინის მომსახურებაზე მყოფი ორგანიზაციების მიერ გადახდების განხორციელების წესის შესახებ“ ;
- ✓ ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მთავრობის 2021 წლის 28 აპრილის №21.587.635 განკარგულებით დამტკიცებული „ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ბუღალტრული აღრიცხვა-ანგარიშგების შიდა სააღრიცხვო პოლიტიკის ინსტრუქციის დამტკიცების შესახებ“ და შემდეგი საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საფუძველზე;

სსბასს 1 – ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა;

სსბასს 2 – ფულადი სახსრების მოძრაობის შესახებ ანგარიშგება;

სსბასს 3 – სააღრიცხვო პოლიტიკა, ცვლილებები სააღრიცხვო შეფასებებში და შეცდომები;

სსბასს 4 – უცხოური ვალუტის კურსის ცვლილებებით გამოწვეული შედეგები;

სსბასს 5 – ნასესხებ სახსრებთან დაკავშირებული დანახარჯები;

სსბასს 9 – შემოსავალი გაცვლითი ოპერაციებიდან

სსბასს 12 – მატერიალური მარაგები

სსბასს 13 – იჯარა;

სსბასს 14 – ანგარიშგების თარიღის შემდგომი მოვლენები;

სსბასს 17 – ძირითადი აქტივები;

სსბასს 19 – ანაღრიცხვები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები;

სსბასს 21 – ფულადი სახსრების არწარმომქმნელი აქტივების გაუფასურება;

სსბასს 23 – შემოსავალი არაგაცვლითი ოპერაციებიდან (გადასახადები და ტრანსფერები);

სსბასს 24 – ბიუჯეტის შესახებ ინფორმაციის წარდგენა ფინანსურ ანგარიშგებაში;

სსბასს 26 – ფულადი სახსრების წარმომქმნელი აქტივების გაუფასურება

სსბასს 31 – არამატერიალური აქტივები;

სსბასს 35 – კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება;

სსბასს 36 – ინვესტიციები მეკავშირე ერთეულებსა და ერთობლივ საქმიანობებში.

ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის კონტროლირებული ერთეულები

1. ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულო;
2. ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერია;
3. **რაიონული გამგეობები:**
 - გლდანის რაიონის გამგეობა
 - ნაძალადევის რაიონის გამგეობა;
 - დიდუბის რაიონის გამგეობა;
 - ჩუღურეთის რაიონის გამგეობა;
 - ისნის რაიონის გამგეობა;
 - სამგორის რაიონის გამგეობა;
 - ვაკის რაიონის გამგეობა;
 - საბურთალოს რაიონის გამგეობა;
 - მთაწმინდის რაიონის გამგეობა;
 - კრწანისის რაიონის გამგეობა.
4. **საჯარო სამართლის იურიდიული პირები (სსიპ):**
 - სსიპ – ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის ტრანსპორტისა და ურბანული განვითარების სააგენტო;
 - სსიპ – ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის არქიტექტურის სამსახური;
 - სსიპ – თბილისის საერთაშორისო ხელოვნების საფესტივალო ცენტრი;
 - სსიპ – ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის ქონების მართვის სააგენტო;
 - სსიპ – ცხოველთა მონიტორინგის სააგენტო;
 - სსიპ – თბილისის მთავარი ბიბლიოთეკა;
 - სსიპ – ტექნოლოგიური განვითარების ფონდი.
5. **არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირები (ა(ა)იპ):**
 - ა(ა)იპ – ქ. თბილისის მერიის ოთარ თაქთაქიშვილის სახელობის №19 ხელოვნების სკოლა;
 - ა(ა)იპ – ქ. თბილისის მერიის ფეხბურთის სპორტული ცენტრი იმედი;
 - ა(ა)იპ – ქ. თბილისის მერიის ალ.მაჭავარიანის სახ. №26-ე ხელოვნების სკოლა;
 - ა(ა)იპ – თბილისის მერიის ა. ნიჭარაძის სახ. №27-ე ხელოვნების სკოლა;
 - ა(ა)იპ – ქალაქ თბილისის გლდანი-ნაძალადევის კომპლექსური სპორტული ცენტრი;
 - ა(ა)იპ – ეროვნული სკრინინგ-ცენტრი;
 - ა(ა)იპ – მოსწავლე-ახალგაზრდობის ეროვნული სასახლე;
 - ა(ა)იპ – თბილისის მუნიციპალური თავშესაფარი;
 - ა(ა)იპ – ტანვარჯიშის განვითარების სპორტული ცენტრი;
 - ა(ა)იპ – თბილისის მერიის საკონცერტო ორკესტრი "ბიგ-ბენდი";

- ა(ა)იპ - თბილისის გადამდებ დაავადებათა ეპიდზედამხედველობისა და კონტროლის მუნიციპალური ცენტრი;
- ა(ა)იპ - პანტომიმის სახელმწიფო თეატრი;
- ა(ა)იპ - სამეფო უბნის თეატრი;
- ა(ა)იპ - თბილისის ზოოლოგიური პარკი;
- ა(ა)იპ - თბილისის საბავშვო ბაგა-ბაღების მართვის სააგენტო;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის ჰ.გონაშვილის სახელობის №29 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - მოსწავლე-ახალგაზრდობის სახლი;
- ა(ა)იპ - ხელოვნების სამხატვრო სკოლა აფხაზეთი №1;
- ა(ა)იპ - თბილისის საგუნდო მუსიკის ფესტივალი;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის კოტე ფოცხვერაშვილის სახელობის №7 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის მ. კოსტავას სახელობის №8 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის არამ ხაჩატურიანის სახელობის №10 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - პეტრე ამირანაშვილის სახელობის №18 ხელ. სკოლა;
- ა(ა)იპ - ჩოგბურთის განვითარება;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის ზურაბ ანჯაფარიძის სახელობის №28 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის №30 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - სოციალური მზრუნველობის სააგენტო;
- ა(ა)იპ - მუზეუმების გაერთიანება;
- ა(ა)იპ - თბილისის მუნიციპალური ლაბორატორია;
- ა(ა)იპ - ილიკო სუხიშვილის სახელობის ქართული ხალხური ცეკვის ქორეოგრაფიული სკოლა-სტუდია;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის დავით თორაძის სახელობის №22 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის ა. მიზანდარის სახელობის №1 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - სანდრო ინაშვილის სახელობის №12 ხელ. სკოლა;
- ა(ა)იპ - თბილისის მერიის ანასტასია ვირსალაძის სახელობის ხელოვნების გიმნაზია;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის ელენე ახვლედიანის სახელობის ბავშვთა სურათების გალერეა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის შ. შანიძის სახელობის №20 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის №21 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - № 23 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის დავით ანდლულაძის სახელობის №14 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის ვიქტორ დოლიძის სახ. №15-ე ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის მ. ცერცვაძის სახელობის ფიგურული სრიალის ოლიმპიური მზადების სპორტული ცენტრი;
- ა(ა)იპ - № 24 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის ვ. კაჭარავას სახელობის ფრენბურთის ოლიმპიური მზადების სპორტული ცენტრი;
- ა(ა)იპ - წყალბურთელთა გუნდი "თბილისი"

- ა(ა)იპ - ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის გიორგი ალექსიძის სახელობის კამერული დასი - თბილისის თანამედროვე ბაღეტი;
- ა(ა)იპ - საზოგადოებასთან კომუნიკაციის სააგენტო;
- ა(ა)იპ - ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მულტიფუნქციური ბიბლიოთეკების გაერთიანება;
- ა(ა)იპ - ისანი-სამგორის კომპლექსური სპორტული ცენტრი;
- ა(ა)იპ - საქართველოს მუსიკალური კონკურსების ფონდი;
- ა(ა)იპ - ჩემი ადვოკატი;
- ა(ა)იპ - ქალაქ თბილისის სანდრო ახმეტელის სახელობის დრამატული თეატრი;
- ა(ა)იპ - მუნიციპალური სერვისების განვითარების სააგენტო;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის სოლიკო ვირსალაძის სახელობის №1 სამხატვრო ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - თბილისის ახალგაზრდული ცენტრების გაერთიანება;
- ა(ა)იპ - მწერალთა და საზოგადო მოღვაწეთა თბილისის პანთეონი;
- ა(ა)იპ - ქალაქ თბილისის თეატრი "გლობუსი";
- ა(ა)იპ - თბილისის განვითარების ფონდი;
- ა(ა)იპ - საქართველოს ეროვნული ბოტანიკური ბაღი;
- ა(ა)იპ - თბილისის მუსიკალური ფესტივალების ცენტრი;
- ა(ა)იპ - სერგო ზაქარიაძის სახელობის ტრადიციული და თანამედროვე ხელოვნების კოლეჯი;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის ზაქესის ზურაბ ანჯაფარიძის სახელობის №5 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - არჩილ ჩიმაკაძის სახელობის №3 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ.თბილისის მერიის რევაზ ლალიძის სახ. №4 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის მიხეილ ივოლიტოვ-ივანოვის სახელობის №6 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - სულხან ცინცაძის სახელობის №16 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის მერი ნაკაშიძის სახელობის №17 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ.თბილისის მერიის გ.ცაბაძის სახ. №25 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - თბილისის პარასპორტის განვითარების ცენტრი;
- ა(ა)იპ - ხელოვნების სკოლა აფხაზეთი №1;
- ა(ა)იპ - ხელოვნების სკოლა აფხაზეთი №2;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის ზაქარია ფალიაშვილის სახელობის №2 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - თბილისი - წიგნის მსოფლიო დედაქალაქი;
- ა(ა)იპ - მრავალფუნქციური საზოგადოებრივი ცენტრია;
- ა(ა)იპ - თბილისის სპორტისა და ახალგაზრდობის ცენტრი.

2. ძირითადი სააღრიცხვო პოლიტიკების აღწერილობები

სსპას საფუძველზე დარიცხვის მეთოდით მომზადებული საერთო დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს მუნიციპალიტეტის ფინანსური მდგომარეობის, მისი საქმიანობის ფინანსური შედეგებისა და ფულადი სახსრების ნაკადების შესახებ ისეთი ინფორმაციას, რომელიც მომხმარებლებს შეუძლიათ გამოიყენონ რესურსების განაწილებაზე გადაწყვეტილების მისაღებად და ასახავს მუნიციპალიტეტის ანგარიშვალდებულებასა და პასუხისმგებლობას, მისთვის მიწოდებული რესურსების მიმართ.

მუნიციპალიტეტის მიერ, რომლებიც იმყოფება ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის ბუღალტრული აღრიცხვის დარიცხვის მეთოდზე გადასვლის პროცესში და პირველად გამოიყენებს სსბასს, მომზადებულია სსბასს 33—დარიცხვის მეთოდის საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსბასს) პირველად გამოყენება, თანახმად გარდამავალი პერიოდის სსბასს-ის შესაბამისი ფინანსური ანგარიშგება უმეტესწილად დაცულია სტანდარტების დებულებები. ფინანსურ ანგარიშგებაში სამართლიანად არის წარდგენილი ინფორმაცია მუნიციპალიტეტის ფინანსური მდგომარეობის, საქმიანობის ფინანსური შედეგების და ფულადი სახსრების ნაკადების შესახებ და არ ეწინააღმდეგება საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS) საფუძველზე სახელმწიფო მმართველობის სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის და ფინანსური ანგარიშგების მარეგულირებელი ნორმატიული აქტების მოთხოვნებს. ფინანსურ ანგარიშგებაში ყველა ეკონომიკური მოვლენა საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტებით მოთხოვნილი შეფასების და აღიარების კრიტერიუმების გათვალისწინებით არის წარდგენილი. სსბასს განსაზღვრული ყველა მიზანი მიღწევა არ არის სავალდებულო, რადგან მუნიციპალიტეტის მიზანს არ წარმოადგენს და არ არის ორიენტირებული მოგების მიღებაზე - კანონმდებლობით ის პასუხისმგებელია საზოგადოებისთვის მომსახურების უსასყიდლოდ მიწოდებაზე, როგორც ეს პროგრამული ბიუჯეტით არის განსაზღვრული. საანგარიშგებო პერიოდში განხორციელებული ოპერაციების უფრო სრულყოფილად წარმოჩენის მიზნით, ფინანსურ ანგარიშგებასთან ერთად წარდგენილია დამატებითი ინფორმაცია, მათ შორის ინფორმაცია, იმ მუხლების შესახებ, რომლებიც არ აკმაყოფილებს ფინანსურ ანგარიშგებაში აღიარების კრიტერიუმებს, უზრუნველყოფილია კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების სისრულე - მოიცავს ყველა კონტროლირებული ერთეულის - საბიუჯეტო კოდექსით საბიუჯეტო ორგანიზაციად განსაზღვრული მერიის, საკრებულოს, რაიონული გამგეობების, მუნიციპალიტეტის მიერ დაფუძნებული სსიპ-ების და ა(ა)იპ-ების ფინანსურ ანგარიშგებებს. კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია ერთეულების მიერ მიღებული სააღრიცხვო პოლიტიკებით, რომელიც სამოქმედოდ დამტკიცებულია შესაბამისი ნორმატიული აქტებით.

ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულია საანგარიშო წლის საწყის თარიღსა და ფინანსური ანგარიშგების თარიღს შორის მომხდარი ყველა ეკონომიკური მოვლენა, რომლებიც დაჯგუფებულია მათი ეკონომიკური მახასიათებლების მიხედვით.

ფინანსური ანგარიშგების ელემენტებია:

- ა) აქტივები;
- ბ) ვალდებულებები;
- გ) წმინდა აქტივები/კაპიტალი;
- დ) შემოსავლები;
- ე) ხარჯები;
- ვ) წმინდა აქტივებში /კაპიტალში განხორციელებული სხვა ცვლილებები;
- ზ) ფულადი სახსრების ნაკადები.

მუნიციპალიტეტი ბუღალტრულ აღრიცხვაში იყენებს შიდა სააღრიცხვო პოლიტიკით განსაზღვრულ სსბასს საფუძველზე მომზადებულ სამუშაო ანგარიშთა გეგმას. სამუშაო ანგარიშების გეგმის სტრუქტურა ასევე ითვალისწინებს: საქართველოს საბიუჯეტო კლასიფიკაციის მოთხოვნებს, მმართველობითი აღრიცხვის და შესაბამისი ანალიზური აღრიცხვის წესებს და პირობებს, სტატისტიკურ და სხვა არაფინანსური ანგარიშების მომზადების წესებს. ბუღალტრულ ანგარიშებზე ჩანაწერების შეტანის საფუძველს წარმოადგენს პირველადი აღრიცხვის გარე და შიდა დოკუმენტი, რომელიც ასახავს ეკონომიკური მოვლენის მოხდენის ფაქტს. ეკონომიკური მოვლენების მოკორესპონდენტო ბუღალტრულ ანგარიშებზე ასახვა ხდება

პირველად დოკუმენტებში მითითებული ოპერაციების და სხვა მოვლენების მოხდენის თარიღით და მიეკუთვნება იმ პერიოდის ფინანსურ ანგარიშგებას, რომელსაც უკავშირდება აღნიშნული მოვლენა. მუდმივ და დროებით ანგარიშებზე ჩანაწერები კეთდება ორმაგი ჩაწერის პრინციპის გამოყენებით, ფულად გამოსახულებაში.

დროებით ანგარიშებზე ასახული შემოსავლები და ხარჯები საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს ანგარიშგების თარიღისთვის 31 დეკემბერს გადაიხურება წმინდა აქტივების/კაპიტალის ანგარიშებზე. საცნობარო ანგარიშები გამოიყენება ფინანსური მდგომარეობის და შედეგების შესახებ დამატებითი ფინანსური ინფორმაციის წარსადგენად. საცნობარო ანგარიშებზე ჩანაწერები კეთდება ორმაგი ჩანაწერის პრინციპის გამოყენების გარეშე, ფულად გამოსახულებაში. მუნიციპალიტეტის და ყველა კონტროლირებული ერთეულების მიერ საბიუჯეტო ასიგნებები გამოყენებული იყო დამტკიცებული ბიუჯეტის შესაბამისად. საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსით და სახაზინო მომსახურების პრინციპებით განსაზღვრული მოთხოვნები, გადახდების განხორციელების წესებით დადგენილ ეტაპებზე (ვალდებულების რეგისტრაცია, წინასწარი გადახდა, დამოწმება) დაცულია, ხარჯები გაწეულია და ფინანსური ვალდებულებები საანგარიშო პერიოდში აღიარებულია „საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის“ მოთხოვნების დაცვით, რაც ითვალისწინებს: - შესაბამისი დაზუსტებული ბიუჯეტით გათვალისწინებული ასიგნების ზევით გადახდაზე ვალდებულების აღება დაუშვებელია; ასევე ასიგნებების ზევით ფინანსური ვალდებულების აღება დაუშვებელია, გარდა საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებითა და მრავალწლიანი შესყიდვებით ნაკისრი ვალდებულებებისა.

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება არ მოიცავს არსებით შეცდომებს: არ არის გამოტოვებული არსებითი აღრიცხვის ელემენტები ან არც არსებითი უზუსტობებია დაშვებული, რომელიც ინდივიდუალურად ან ერთობლიობაში გავლენას მოახდენს მომხმარებლის მიერ ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებაზე ან მომხმარებლის შეფასებებზე. არსებითობის შეფასება ხდება შიდა სააღრიცხვო პოლიტიკით განსაზღვრული კრიტერიუმებით, რომელიც ითვალისწინებს შეფასებას რიცხობრივი მაჩვენებლის ან შინაარსის მიხედვით, რომელსაც ძირითადად განსაზღვრავს პროგრამული ბიუჯეტის მოთხოვნები, საბიუჯეტო კანონმდებლობა და ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი.

ფინანსური ანგარიშგების პაკეტი მოიცავს:

- ა) ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებას;
- ბ) ფინანსური შედეგების ანგარიშგებას;
- გ) წმინდა აქტივების/კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგებას;
- დ) ბიუჯეტისა და რეალური თანხების შედარებას;
- ე) განმარტებით შენიშვნას.

მუნიციპალიტეტი გასულ წლებში ბუღალტრულ აღრიცხვას აწარმოებდა არასრული დარიცხვის მეთოდით და არ აღრიცხავდა ბიუჯეტის შემოსავლებს და ფულად სახსრებს. ბიუჯეტის შემოსულობების და გადასახდელების მოძრაობის ანგარიშგება მზადდებოდა საკასო მეთოდით ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშგების ჭრილში, რომელიც შესაბამისობაშია ფულადი სახსრების პირდაპირი მეთოდით ანგარიშგებასთან, ხოლო სხბასს პირველად გამოყენების შემთხვევაში, ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგებაზე შენიშვნა №20 სახით განმარტებითი შენიშვნის მომზადება მოითხოვს არაპირდაპირი მეთოდის გამოყენებას, რისთვის აუცილებელია წინა საანგარიშო პერიოდში აქტივების და ვალდებულებების ცვლილებებზე, ასევე ხარჯებზე და შემოსავლებზე სრული დარიცხვის ინფორმაციის მომზადება. შიდა სააღრიცხვო პოლიტიკით განსაზღვრულია, გამონაკლისის სახით მიმდინარე პერიოდში ბიუჯეტის შემოსავლების გარკვეული კატეგორიების აღრიცხვა საკასო მეთოდით (სანამ ხაზინის ელექტრონულ სისტემაში ელექტრონული მთავარი წიგნი სრული ფუნქციონალით არ ამუშავდება); შესაბამისად მოხდა წინა წლის შემოსავლების რეკლასიფიცირება დარიცხული შემოსავლების სახით, რაც წარმოდგენილია ფინანსური შედეგების ანგარიშგებაში და გაანგარიშებულია ნამეტი და დეფიციტი სხბასს მიხედვით. მიუხედავად ამისა, 2021 წლის ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, საოპერაციო საქმიანობით ფულადი ნაკადების მოძრაობის ანგარიშგებისთვის, ვერ მოხერხდა არაპირდაპირი მეთოდით წინა წლის ფინანსური შედეგების კორექტირების მაჩვენებლების იმგვარად შეგროვება, რაც მუნიციპალიტეტს მისცემდა რეკლასიფიკაციის საშუალებას და ასევე ინფორმაციის ხელახლა შექმნაც შეუძლებელი იყო. არც ინსტრუქციით დამტკიცებული ანგარიშგების ფორმების მონაცემები იძლევა მაკორიკტირებელ სრულ მაჩვენებლებს. შედეგად შეუძლებელია შენიშვნა №20 მიზნებისთვის გასული საანგარიშო წლის მონაცემების შეგროვება.

აქტივებისა და ვალდებულებების ან ხარჯებისა და შემოსავლების ურთიერთგადაფარვა, საანგარიშო პერიოდში არ მომხდარა, რომელიც როგორც სსბასს ასევე მოქმედი კანონმდებლობით დაუშვებელია, გარდა გამონაკლისი შემთხვევისა. საანგარიშო პერიოდში გამონაკლის შემთხვევას ადგილი არ ჰქონია.

შემდგომში მთავრობის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მიზნებიდან გამომდინარე, მუნიციპალიტეტის ფინანსური ანგარიშგების კომპონენტების ფორმები წარმოდგენილია ინსტრუქციით დამტკიცებული ფორმატით, მათ შორის საბალანსო მუხლები ნულოვანი ნაშთით. განმარტებითი შენიშვნების ცხრილები ნულოვანი ნაშთებით ანგარიშგებაში წარმოდგენილია. ხოლო დაკავშირებული ტექსტური ფინანსური და არაფინანსური ინფორმაციები, მუნიციპალიტეტის საქმიანობისთან დაკავშირებით, ასახულია შენიშვნა №1 - ში.

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში განცალკევებულად არის ასახული მიმდინარე და გრძელვადიანი აქტივები და მოკლევადიანი და გრძელვადიანი ვალდებულებები სსბასს განსაზღვრული კრიტერიუმების მიხედვით. . აქტივებისა და ვალდებულებების თითოეული მუხლისათვის ასახულია თანხები, რომელთა მიღება ან დაფარვა მოსალოდნელია:

- (ა) საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგ არა უმეტეს თორმეტ თვეში (მოკლევადიანი); და
- (ბ) საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგ თორმეტ თვეზე მეტი პერიოდის განმავლობაში (გრძელვადიანი).

ფინანსური შედეგების ანგარიშგებაში აღიარებულია საანგარიშგებო პერიოდში შემოსავლებისა და ხარჯების ყველა მუხლი, როგორც ნამეტი ან დეფიციტი. შემოსავლებისა და ხარჯების მუხლები განსაზღვრულია საქართველოს საბიუჯეტო კლასიფიკაციით და გათვალისწინებულია სსბასს მოთხოვნები.

საბიუჯეტო კლასიფიკაციის მუხლების გარდა, მუნიციპალიტეტის ფინანსური შედეგების ელემენტების ასახსნელად, არსებითობის ფაქტორის, შემოსავლებისა და ხარჯების მუხლების შინაარსისა და ფუნქციების გათვალისწინებით, დამატებითი მუხლებისა და სახელწოდებების და წარდგენის თანამიმდევრულობის შეცვლის აუცილებლობა არ არის. ფინანსური შედეგების ანგარიშგებაში და განმარტებით შენიშვნებში წარმოდგენილია მთლიანი შემოსავლის ქვეჯგუფი, რომლის დაჯგუფება/კლასიფიკაცია მოხდა ოპერაციების შინაარსის მიხედვით, ხოლო აღიარებული ხარჯების კლასიფიკაცია - მათი ეკონომიკური შინაარსის მიხედვით, რომელიც უფრო საიმედო და შესაბამის ინფორმაციას იძლევა. ფუნქციების მიხედვით ხარჯები ფინანსურ ანგარიშგებაში აღიარებული არ არის.

შიდა სააღრიცხვო პოლიტიკის თანახმად, მუნიციპალიტეტის შემოსავალი, კანონმდებლობის საფუძველზე, მოიცავს როგორც მუნიციპალიტეტის მიერ თავისი საქმიანობის მიზნებისთვის მიღებული ან მისაღები მომსახურების პოტენციალის, ასევე ბიუჯეტის შემოსავლების ანგარიშზე მისაღები ან მიღებული ეკონომიკური სარგებლის საერთო თანხას. ასევე, მუნიციპალიტეტის კონტროლირებული ერთეულების მიერ, ადგილობრივი თვითმმართველობის სახელით ან მესამე პირების სახელით ბიუჯეტის შემოსავლების ანგარიშზე მისაღები ან მიღებული ეკონომიკური სარგებლის საერთო თანხას.

ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგებაში ფულადი სახსრების ნაკადების შესახებ ინფორმაცია წარმოდგენილია რომ შეფასდეს:

- მუნიციპალიტეტის მიერ ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების გამომუშავების უნარი და
- მუნიციპალიტეტის მოთხოვნილებები, ფულადი სახსრების გამოყენების შესახებ.

ფულადი ნაკადების ანგარიშგება და განმარტებები წარმოდგენილია **სსბასს 2 – ფულადი სახსრების მოძრაობის შესახებ**, შესაბამისად. სსბასს გადახრა და ფულადი სახსრებს აღიარება მუნიციპალიტეტის მიერ განსაზღვრულია შიდა სააღრიცხვო პოლიტიკით და საფუძველად გამოყენებულია ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსის და საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის ძირითადი პრინციპის - „**დამოუკიდებლობა** – საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის, ავტონომიური რესპუბლიკების რესპუბლიკური ბიუჯეტებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტების დამოუკიდებლობა, რომელსაც უზრუნველყოფს საკუთარი შემოსულობები და ნაშთი, აგრეთვე საკუთარი გადასახდელების დამოუკიდებლად განსაზღვრის უფლება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად“, მოთხოვნები.

ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგება, როგორც ფინანსური ანგარიშგების სავალდებულო კომპონენტი, მომზადებულია პირდაპირი მეთოდით. ანგარიშგებაში ფულად ნაკადებზე ინფორმაციის საფუძველს წარმოადგენს საბიუჯეტო და არასაბიუჯეტო სახსრებით ბიუჯეტების შესრულების ანგარიშგების მაჩვენებლები და სახაზინო ანგარიშებზე შემოსულობებისა და გადასახდელების აღრიცხვის მონაცემები. ხაზინის ერთიან ანგარიშზე საბიუჯეტო კლასიფიკაციის მიხედვით ბიუჯეტის შემოსულობების აღრიცხვა-ანგარიშგების წესების შესაბამისად შემოსავლებში აისახება გაურკვეველი თანხები, რომელიც ანგარიშგების თარიღისთვის ასახულია ხაზინის ერთიან ანგარიშზე, როგორც საკასო ხარჯის შემდეგ უკან მობრუნებული თანხები, რომელიც არ არის ბიუჯეტში მიმართული. ფულის მოძრაობის ანგარიშგების მონაცემების ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშგების მონაცემებთან შეჯერების მიზნით მომზადებულია განმარტებითი შენიშვნა №20 ცხრილის სახით, სადაც ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობების შედეგად წარმოდგენილია არაპირდაპირი მეთოდით.

წმინდა აქტივების/კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგებაში ასახულია:

- საანგარიშგებო პერიოდის ნამეტი / დეფიციტი;
- სსბასს 3-ის თანახმად სააღრიცხვო პოლიტიკის ცვლილების შედეგები და აღიარებული შეცდომების კორექტირებები, რომლებიც განცალკევებით არის წარმოდგენილი.

ორ საანგარიშგებო თარიღს (საანგარიშგებო პერიოდის დასაწყისი და დასასრული) შორის წმინდა აქტივების/კაპიტალის ცვლილებებით ფინანსურ ანგარიშგებაში ნაჩვენებია წმინდა აქტივების ზრდა ან შემცირება საანგარიშგებო პერიოდში. ანგარიშგებაში ასახულია შემოსავლებისა და ხარჯების ჯამური თანხა, იმ მუხლების ჩათვლით, რომელთა აღიარება ხდება უშუალოდ წმინდა აქტივებში/კაპიტალში, როგორიცაა გადაფასებით განპირობებული ზრდა ან შემცირება, უცხოური ვალუტის გაცვლის შედეგად მიღებული საკურსო სხვაობები - აღიარებულია პირდაპირ წმინდა აქტივებში/კაპიტალში მომხდარ ცვლილებად.

წინა პერიოდის კაპიტალის საწყისი ნაშთი კორექტირებულია, რაც გამოწვეულია წინა საანგარიშგებო პერიოდში არასრული დარიცხვის მეთოდით აღრიცხვის წარმოებით. კორექტირების მაჩვენებელი არსებითია შინაარსობრივად /მოცულობითი მაჩვენებლით და ახდენს მნიშვნელოვან გავლენას შესაძარ ინფორმაციაზე. ასევე წინა საანგარიშგებო პერიოდში დეპოზიტებით ვალდებულების კატეგორიაში რიცხული ბიუჯეტის გარდამავალი ნაშთი რეკლასიფიცირებულია და გაზრდილია კაპიტალი ვალდებულების ანულირებით. გარდამავალი ნაშთი ასახულია ისე როგორც ბიუჯეტის შემოსავლების აღიარებით წარმოქმნილი გაუხარჯავი ფულადი სახსრები.

სსბასს 24 თანახმად, ფინანსური ანგარიშგების ბიუჯეტის და ფაქტობრივი თანხების შედარების ანგარიშგება მომზადებულია საკასო მეთოდის შესაბამისად. ბიუჯეტის და ფაქტობრივი თანხების შედარების ანგარიშგება ინსტრუქციის თანახმად მომზადებულია მხოლოდ ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ბიუჯეტისთვის. ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშგება მუნიციპალიტეტის მიერ მომზადებულია საბიუჯეტო კოდექსის თანახმად, ფინანსური ანგარიშგებისგან დამოუკიდებლად. მუნიციპალიტეტის სამეურნეო ოპერაციების შინაარსი საბიუჯეტო კლასიფიკაციის მიხედვით, ძირითადი საქმიანობების აღწერა და შესაბამის კანონმდებლობა, რომელიც არეგულირებს საბიუჯეტო საქმიანობას, მოცემულია ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის პროგრამული ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშგებაში.

ანგარიშგების თარიღის შემდეგ მომხდარი მოვლენები

მუნიციპალიტეტი სსბასს 14 თანახმად ასახავს ანგარიშგების თარიღის შემდგომ მოვლენებს. ანგარიშგების თარიღის შემდეგ მომხდარ მოვლენებს მიეკუთვნება ისეთი მოვლენები, რომლებიც წარმოიქმნება ანგარიშგების თარიღსა და ფინანსური ანგარიშგების დამტკიცების თარიღს შორის. მოვლენები, რომლებზეც ერთეულს გააჩნია მტკიცებულებები ანგარიშგების თარიღისათვის პირობების არსებობაზე, განიხილება ანგარიშგების თარიღის შემდგომ მაკორექტირებელ მოვლენებად, ხოლო მოვლენები, რომლებიც მიგვანიშნებს ანგარიშგების თარიღის შემდგომ პერიოდში წარმოქმნილ პირობებზე – ანგარიშგების თარიღის შემდგომ არამაკორექტირებელ მოვლენებად. ანგარიშგების თარიღის შემდგომი მაკორექტირებელი მოვლენების შემთხვევაში ხდება ფინანსურ ანგარიშგებაში აღიარებული თანხების კორექტირება ან ისეთი მუხლების აღიარება, რომლებიც მანამდე არ იყო

აღიარებული, ხოლო ანგარიშგების თარიღის შემდგომი არამაკორექტირებელი მოვლენები, რომლებიც დამატებით ინფორმაციას იძლევიან ორგანიზაციის ფინანსური მდგომარეობის შესახებ, აისახება ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში. კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში და განმარტებით შენიშვნებში აისახება ანგარიშგების თარიღის შემდეგ მომხდარი მხოლოდ ისეთი მაკორექტირებელი და არამაკორექტირებელი მოვლენები, რომლებიც წარმოიქმნება ანგარიშგების თარიღსა და მუნიციპალიტეტის (მაკონტროლებელი ერთეულის) ფინანსური ანგარიშგების დამტკიცების თარიღს შორის პერიოდში. შემდგომ, ანგარიშგების დამტკიცებისა და სახაზინო სამსახურის მიერ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების გამოქვეყნების თარიღს შორის პერიოდში, მომხდარი მაკორექტირებელი და არამაკორექტირებელი მოვლენების ასახვა მუნიციპალიტეტის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასა და განმარტებით შენიშვნებში არ ხდება.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკების ცვლილებების აღწერილობა, რომლებიც აისახა ახალი სააღრიცხვო პოლიტიკის რეტროსპექტული გამოყენების სახით; ასევე, წინა საანგარიშგებო პერიოდის შესადარის ინფორმაციასთან დაკავშირებით ანალოგიური მონაცემები

საანგარიშგო პერიოდში სააღრიცხვო პოლიტიკის ცვლილების შედეგად რეტროსპექტულ გადაანგარიშება არ მომხდარა. საანგარიშგო პერიოდში სააღრიცხვო პოლიტიკის რეტროსპექტული გადაანგარიშებით გასული პერიოდის საწყისი ნაშთები დაზუსტებულია 70 140 050,07 ლარით, რაც გამოწვეულია სსბასს პირველად გამოყენებით ბუღალტრული აღრიცხვის წესების და პირობების შეცვლით, რაც ძირითადად დაკავშირებულია ბიუჯეტის შემოსავლების და მუნიციპალიტეტის ფულადი სახსრების დარიცხვის მეთოდით სრულად აღრიცხვასთან.

4. წინა პერიოდ(ებ)ის არსებითი შეცდომების აღწერილობა, რომლებიც გასწორდა რეტროსპექტული გადაანგარიშების შედეგად; ასევე, წინა საანგარიშგებო პერიოდის შესადარის ინფორმაციასთან დაკავშირებული ანალოგიური მონაცემები

ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერია: გასწორდა კომერციულ ბანკებში არსებული ფულადი სახსრების ნაშთები; გასწორდა გრძელვადიანი სესხების ნაშთები. გასწორდა ინვესტიციები წილობრივ ინსტრუმენტებში - შპს „თბილისის სატრანსპორტო კომპანიის“ კაპიტალის გაზრდა. კონსოლიდაციაში დაემატა სსიპ ტექნოლოგიური განვითარების ფონდის წინა წლის კაპიტალის ნაშთი.

ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულო:

1. 2021 წელში ხარჯებში ჩამოწერილი თანხა- 47 ლარი, ასევე ხარჯებში ჩამოწერილი და უკან დაბრუნებული თანხა- 3 685 ლარი, მოვლენის მოხდენის პერიოდში ბუღალტრული გატარების დროს პროგრამის მიერ არ იქნა აღქმული, რამაც გავლენა მოახდინა პერიოდის ნამეტ/დეფიციტის თანხაზე;
2. 2021 წლის ხარჯებში ჩამოწერილი და საბალანსო ანგარიშიდან, საცნობარო ანგარიშზე გადატანილი იქნა 439 458 ლარის ღირებულების ძირითადი აქტივი, რამაც გავლენა მოახდინა პერიოდის ნამეტ/დეფიციტის თანხაზე;
3. 2021 წელში ქ.თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულომ, სსბასს სტანდარტების შესაბამისად, ფინანსური ანალიზისა და ბუღალტრული აღრიცხვისთვის პროგრამულად მოახდინა ძირითადი საშუალებების პირველადი ღირებულებითა და აკუმულირებული ცვეთის თანხებით აღრიცხვა, პროგრამამ ერთი საინვენტარო ნომრით აღრიცხული ძირითადი აქტივი განიხილა- არა პირველადი ღირებულებით არამედ ნარჩენი ღირებულებით, რაც შესაბამისად აისახა მის აკუმულირებული ცვეთის თანხაზე; საბალანსო ღირებულებასა და აკუმულირებულ ცვეთაზე დასამატებელმა თანხამ შეადგინა- 22 416 ლარი.

ზემოაღნიშნული გარემოებები შესაბამისობაში არ იქნა ასახული 2021 წლის ფინანსური ანგარიშსწორების საბოლოო ნაშთებში, რაც გამოსწორდა და ასახულია 2022 წლის ფინანსური ანგარიშსწორების ანგარიშის გადაანგარიშებულ საწყისი ნაშთებში, კერძოდ წმინდა აქტივების/კაპიტალის ცვლილებების შესახებ ანგარიშგების ფორმაში და შენიშვნა №6 ძირითადი აქტივების ფორმაში.

ა(ა)იპ „თბილისის განვითარების ფონდი“: საბიუჯეტო სახსრები - 3-22-2100 ანგარიშის ბრუნვა: აუდიტის რეკომენდაციის საფუძველზე განხორციელდა წინა პერიოდის კორექტირება, დ 1-27-4100 კ 3-22-2100 1244110.49

ლ; 2021 წლის სამშენებლო სამუშაოებზე მიღება-ჩაბარების აქტები გაფორმდა 2022 წლის მაის-ივნისის თვეებში, როცა ანგარიშგება უკვე წარდგენილი იყო მერიაში დ 1-27-4100 კ 3-22-2100 180397.59 ლ, დ 3-22-2100 კ 1-15-1200 180397.59 ლ; დ 3-22-2100 კ 1-15-1100 6054832.20 ლ; სინთეზური ანგარიში გაუსწორდა ანალიზურს დ 1-14-1420 კ 3-22-2100 15.25 ლ; საკუთარი სახსრები - 3-22-2200 ანგარიშის ბრუნვა: წინა წლის საწყისი ნაშთის კორექტირება დ 1-14-1410 კ 3-22-2200 29.70 ლ; 2021 წლის ინვენტარიზაციის ოქმის თანახმად ბალანსიდან მოიხსნა ზოგიერთი ინვენტარი დ 3-22-2200 კ 1-14-1410 2380.00 ლ, კ 1-14-1420 - 7375.00 ლ; დაზუსტდა სამშენებლო მასალის ოდენობა დ 3-22-2200 კ 1-14-1100 2027.33 ლ; კონტრაქტორ კომპანიაზე გადაცემული სამშენებლო მასალები გაიხარჯა 2021 წელს და გახარჯვის მოხსენებითი ბარათი შემოვიდა 2022 წლის ნოემბერში, შესაბამისად დაკორექტირდა საწყისი ნაშთი დ 3-22-2200 კ 1-15-2100 90384.79 ლ; მიწა მერიას გადაეცა 2021 წელს და არ იყო მოხსნილი ბალანსიდან, ამ შემთხვევაშიც დაკორექტირდა საწყისი ნაშთი დ 3-22-2200 კ 1-22-1500 580000.00 ლ; სინთეზური ანგარიში გაუსწორდა ანალიზურს დ 3-22-2200 კ 1-14-1420 15.25 ლ;

საბიუჯეტო სახსრები - 3-22-3100 ანგარიშის ბრუნვა: ავტომატურად ბუღალტრული ცვლილებებით ეწურებოდა ღირებულება და შევსებასდებოდა აუდიტს დ 1-22-2100 კ 3-22-3100 12053.31 ლ; ჩამოწერილი ცვლილება დ 1-28-2100 კ 3-22-3100 28700.49 ლ; ჩამოწერა საბალანსო ღირებულება დ 3-22-3100 კ 1-22-2100 28700.49 ლ; აუქციონზე გატანის მიზნით მოხდა შევსება სხვადასხვა ინვენტარის დ 1-14-1410 კ 3-22-3100 2040.0 ლ; დ 1-14-1100 კ 3-22-3100 4098.74 ლ; აუდიტის რეკომენდაციის საფუძველზე უძრავი ქონება შევსებასდებოდა აუდიტს, ამ აქტივზე ხარჯი გაწეული იყო როგორც საბიუჯეტო, ისე საკუთარი სახსრებიდან, დავტოვეთ მხოლოდ საკუთარი სახსრების ანგარიშზე, საბიუჯეტო სახსრებიდან მთლიანად მოიხსნა როგორც ცვლილება დ 1-28-1100 კ 3-22-3100 49.24 ლ, ისე საბალანსო ღირებულება დ 3-22-3100 კ 1-22-1100 984.50 ლ; საკუთარი სახსრები - 3-22-3200 ანგარიშის ბრუნვა: აუდიტის რეკომენდაციის საფუძველზე უძრავი ქონება შევსებასდებოდა აუდიტს დ 1-22-1500 კ 3-22-3200 7861000.00 ლ; დ 1-22-1200 კ 3-22-3200 163007.00 ლ; დაგროვილი ცვლილების მოხსნა დ 1-28-1200 კ 3-22-3200 4900.00 ლ; დ 1-22-1100 კ 3-22-3200 5919112.69 ლ; დაგროვილი ცვლილების მოხსნა დ 1-28-1100 კ 3-22-3200 260169.84 ლ; ავტომატურად ბუღალტრული ცვლილებებით ეწურებოდა ღირებულება და შევსებასდებოდა აუდიტს დ 1-22-2100 კ 3-22-3100 21813.28 ლ; ჩამოწერილი ცვლილება დ 1-28-2100 კ 3-22-3100 47581.06 ლ; ჩამოწერა საბალანსო ღირებულება დ 3-22-3200 კ 1-22-2100 47581.06 ლ; აუქციონზე გატანის მიზნით მოხდა შევსება სხვადასხვა ინვენტარის დ 1-14-1410 კ 3-22-3100 960.0 ლ; დ 1-14-1100 კ 3-22-3100 62863.43 ლ; 1-14-1420 კ 3-22-3100 10529.87.

5. წინა პერიოდ(ებ)ის არაარსებითი შეცდომების აღწერილობა, რომლებიც გასწორდა პერსპექტიულად, მიმდინარე პერიოდის ანგარიშგებაში

(ა)იპ „სამართლებრივი დახმარებისა და საზოგადოებრივი ჩართულობის მუნიციპალური ცენტრი“: ფინანსური იჯარით (ლიზინგით) მიღებულ ქონებაზე 2021 წელს ფინანსური იჯარით (უზუფრუქტით) მიღებულ შენობა ნაგებობას დაერიცხა ცვლილება 8850 ლარის ოდენობით. იმის გათვალისწინებით, რომ აღნიშნული აქტივი აუდიტის დასკვნით შევსებული იქნა 2021 წლის 24 დეკემბერს 177000 ლარად, 2021 წელს ცვლილება არ უნდა დარიცხულიყო. 2022 წელს 3-22-2100 - კორექტირებები ფუნდამენტური (არსებითი) შეცდომების შედეგად საბიუჯეტო სახსრებით საქმიანობისათვის ანგარიშზე, ჩამოწერილი იქნა 2021 წელს დარიცხული ცვლილება 8850 ლარი. 2) 2022 წელს ფინანსური იჯარით (უზუფრუქტით) მიღებულ შენობა ნაგებობის ბარათზე აქტივის საწყისი ღირებულება გაიხარდა 8850 ლარით და შეადგინა 177000 ლარი. 2022 წელს დაერიცხა ცვლილება 9833.33 ლარი. 2022 წლის ბოლოს აქტივის საბალანსო ღირებულება 167666.67 ლარი.

6. არსებითი არამაკორექტირებელი მოვლენის შესახებ დეტალური ინფორმაცია, ფინანსური შედეგის წინასწარ შეფასებასთან ერთად, ან შესაბამისი მიზეზების მითითებით, თუ რატომ ვერ მოხერხდა ფინანსური შედეგების წინასწარი განსაზღვრა

არამაკორექტირებელ მოვლენებს წარმოადგენს კანონმდებლობით დადგენილი გამონაკლისები საბიუჯეტო კლასიფიკაციით განსაზღვრული კომუნალური ხარჯების და უწყვეტი მომსახურების შედეგად წარმოქმნილი ვალდებულებების ხაზინის ერთიანი ანგარიშიდან დაფარვის წესით, რომელიც გამოყენებულია 2021 წლის ხარჯებთან მიმართებაში.

ფულადი სახსრები და ეკვივალენტები შენიშვნა №2 ა--თან დაკავშირებით სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ფულად სახსრებად ასახულია ხაზინის ერთიან ანგარიშთა სისტემაში ასახული მუნიციპალიტეტის კუთვნილი როგორც საბიუჯეტო, ასევე არასაბიუჯეტო ფულადი სახსრების ნაშთები საანგარიშგებო პერიოდის საწყის და საბოლოო ნაშთების სახით, რომელიც დადასტურებულია სახაზინო და საბანკო ამონაწერებით. არასაბიუჯეტო სახსრების სახით რიცხული თანხები არის კონტროლირებული ერთეულების - სსიპ-ების და ა(ა)იპ-ების კუთვნილი ფულადი სახსრები, რომლებიც ასახულია ამ ერთეულების ფინანსურ ანგარიშგებაში როგორც მოთხოვნა დებიტორული დავალიანების სახით მუნიციპალიტეტის მიმართ და მუნიციპალიტეტის მიერ აღრიცხულია, როგორც ვალდებულება ა(ა)იპ-ების მიმართ. კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადების დროს სსბასსს მიხედვით კონსოლიდაციის მოთხოვნების შესაბამისად ელიმინირებულია დებიტორულ-კრედიტორული დავალიანებები და აღიარებულია მუნიციპალიტეტის ფულად არასაბიუჯეტო სახსრებად.

მუნიციპალიტეტის ფულად სახსრების ნაშთში ასახულია საკასო ხარჯების მობრუნების შედეგად სახაზინო კოდზე გაურკვეველი თანხების სტატუსით რიცხული სახსრები, რომელიც ბიუჯეტში მიიმართება მომდევნო საბიუჯეტო წელს, რაგორც ბიუჯეტის შემოსავალი წინა წლებში ბიუჯეტების გამოუყენებელი სახსრების მობრუნების შედეგად მიღებული შემოსავლები.

მიმდინარე ინვესტიციები და მოკლევადიანი დებიტორული დავალიანებები- შენიშვნა 2 ა--თან დაკავშირებით სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება

სსბასს განსაზღვრული ინვესტიციები მუნიციპალიტეტს არ გააჩნია. დებიტორული დავალიანების სახით მოთხოვნის აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც სავარაუდოა მომავალი ეკონომიკური სარგებლის მიღება აღნიშნული აქტივისგან. მოკლევადიანი მოთხოვნები თავდაპირველად აღიარდება ნომინალური ღირებულებით, რომელიც ანგარიშგების თარიღისათვის შესაძლებელია შემცირდეს საექვო მოთხოვნების ანარიცხების თანხებით. ანგარიშგების თარიღისთვის რიცხული მოთხოვნები არის შემოსავლების დარიცხვის მეთოდით აღრიცხვის შედეგად წარმოშობილი მოთხოვნები. შესადარი ინფორმაციის მომზადების მიზნით, წინა წლის ბალანსზე რიცხული დებიტორული დავალიანებები რეკლასიფიცირებულია სსბასს საფუძველზე მომზადებული ანგარიშთა გეგმის მიხედვით.

ყოველი საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს მუნიციპალიტეტი აფასებს არსებობს თუ არა რაიმე მინიშნება დებიტორული დავალიანებების გაუფასურების შესახებ **სსბასს 19 - ანარიცხები, პირობითი აქტივები და პირობითი ვალდებულებები**, მიხედვით. თუ თანხების მიღება შეუძლებელია, ამ შემთხვევაში მთლიანად ნულდება შესაბამისი მოთხოვნა და გაუფასურების ზარალი აღიარდება ხარჯად. თუ არსებობს დებიტორული დავალიანების გარკვეული ნაწილის გადაუხდელობის ალბათობა, დარჩენილი დებიტორული დავალიანების ნაშთის შესაბამისი ანარიცხები აღიარდება და აღიარდება საექვო დებიტორული დავალიანების ხარჯი ზარალის სახით. ანგარიშგების თარიღისთვის დებიტორული დავალიანებების გაუფასურების შედეგად ზარალის სახით ხარჯებში აღიარება არ მომხდარა და ასევე არ შექმნილა საექვო დებიტორული დავალიანების ანარიცხი.

თუ მუნიციპალიტეტმა მიიღო თანხები უკვე გაუფასურებული მოთხოვნიდან, მაშინ მიღებული თანხები აღიარდება როგორც შემოსავალი გაუფასურების უკუგატარების შედეგად და აისახება ფინანსური შედეგების ანგარიშგებაში. საანგარიშო პერიოდში გაუფასურებული დებიტორული დავალიანებების სააღრიცხვო შეფასების ცვლილებით მუნიციპალიტეტს შემოსავალი არ მიუღია.

მოთხოვნების თანხების ჩამოწერა და დებიტორული დავალიანების დაფარვა ხდება მაშინ, როდესაც :

- მიღებულია მოთხოვნასთან დაკავშირებული ყველა თანხა;
- მისაღებ თანხებთან დაკავშირებული ყველა უფლებები გადაეცა სხვა პირს;
- მიღებულია მომსახურება ან აქტივი.

ანგარიშგების თარიღისთვის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აღიარებული დებიტორული დავალიანებები რეალურია და შეფასებულია საიმედოდ, დადასტურებულია, რომ მუნიციპალიტეტში

მოსალოდნელია დავალიანებებიდან ეკონომიკური სარგებლის მიღება. პირობითი აქტივები და ჩამოწერილი დებიტორული დავალიანებები საცნობარო ანგარიშებზე მუნიციპალიტეტს ანგარიშგების თარიღისთვის არ ერიცხება.

მატერიალური მარაგები - შენიშვნა №3-თან დაკავშირებით სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება

მატერიალური მარაგების აღრიცხვას მუნიციპალიტეტი აწარმოებს სსბასს 12 „მატერიალური მარაგები“. შესაბამისად; მუნიციპალიტეტის მატერიალური მარაგები არის არაფინანსური აქტივები:

- ა. მომსახურების პროცესში გამოსაყენებელი ნედლეულისა და მასალების ფორმით;
- ბ. გრძელვადიანი მცირეფასიანი აქტივების - ტექნიკა, ინვენტარი და მოწყობილობების სახით;
- გ. ნედლეულისა და მასალების და გრძელვადიანი მცირეფასიანი აქტივების ფორმით, რომლებიც ინახება სხვა ერთეულებზე განაწილებისათვის ჩვეულებრივ (საოპერაციო) რეჟიმში.
- დ. ნედლეულისა და მასალების და გრძელვადიანი მცირეფასიანი აქტივების ფორმით, რომლებიც ინახება გაყიდვისთვის.
- ე. მანქანა-დანადგარების სათადარიგო ნაწილებს, გარდა ისეთი სათადარიგო ნაწილებისა, რომლებიც აკმაყოფილებს ძირითად აქტივად აღიარების კრიტერიუმებს, და სხვა მარაგებს. მატერიალური მარაგები მოიცავს მცირეფასიან გრძელვადიან არაფინანსურ აქტივებს და სხვა დანარჩენ მატერიალურ მარაგებს, მცირეფასიანი აქტივებია - მრავალჯერადი გამოყენების ტექნიკა, ინვენტარი და მოწყობილობა, რომლებიც არ აკმაყოფილებენ საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრულ ძირითადი აქტივების აღიარების კრიტერიუმს, კერძოდ, არ წარმოადგენენ 500 ლარზე მეტი ღირებულების აქტივებს, მიუხედავად იმისა, რომ ერთ წელზე მეტი ხნის ვადით ხდება მათი გამოყენება.

მუნიციპალიტეტი მარაგს აღიარებს იმ თარიღით, როდესაც ხორციელდება აქტივის ფლობასთან დაკავშირებული ყველა ძირითადი რისკისა და სარგებლის მისთვის გადაცემა. მატერიალური მარაგების შეფასებისას იყენებს თვითღირებულების მეთოდს, როდესაც მათი შეძენა ხდება გაცვლითი ოპერაციის გზით. მატერიალური მარაგების თვითღირებულება მოიცავს შეძენის (ტრანსპორტირებისა და სხვა სავალდებულო ხარჯების გათვალისწინებით) დანახარჯს, რომლებიც გაწეულია მის მოცემულ ადგილამდე ტრანსპორტირებისათვის და სათანადო მდგომარეობაში მოსაყვანად. მატერიალური მარაგების შესყიდვის შემთხვევაში, ხაზინის ერთიანი ანგარიშიდან, მარაგების თვითღირებულებაში შემავალი სსბასს განსაზღვრული დანახარჯების საკასო ხარჯი გაიწევა საბიუჯეტო კლასიფიკაციის იმ მუხლიდან, საიდანაც ხდება შესყიდვის საკასო ხარჯის გაწევა.

არაგაცვლითი ოპერაციის შემთხვევაში მიღებული ისეთი მატერიალური მარაგების შეფასებისას, რომელთაც საბალანსო ღირებულება აქვთ, აღიარდება გადამოცემი ერთეულის მიერ აღნიშნული მატერიალური მარაგების შესაფასებლად გამოყენებული თვითღირებულების ოდენობით ან ღირებულების განსაზღვრისათვის გამოყენებული სხვა თანხით, თუ ოპერაციის მეორე მხარეს წარმოადგენს საბიუჯეტო ორგანიზაცია. სხვა შემთხვევაში მუნიციპალიტეტი ითვალისწინებს სსბასს მოთხოვნებს სამართლიანი ღირებულების დადგენაზე.

საანგარიშო პერიოდში საჯარო და სხვა სექტორიდან მიღებულია მატერიალური მარაგები. მიუხედავად სსბასს მოთხოვნისა, კერძო სექტორიდან მიღებული აქტივების სამართლიანი ღირებულება არ განსაზღვრულა, საექსპერტო შეფასებაზე მომსახურების შესასყიდად ფინანსური რესურსების სიმცირის გამო და ასევე, ხარჯ-სარგებლიანობის პრინციპის გათვალისწინებით, აღიარებულია თვითღირებულებით (მიღების დოკუმენტის საფუძველზე).

ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახვის მიზნით სსბასს განსაზღვრული ნეტო სარეალიზაციო და ჩანაცვლების ღირებულებები მუნიციპალიტეტის მიერ არ გამოიყენება, კანონმდებლობით განსაზღვრული საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, გარდა აუქციონის გზით მარაგების გაყიდვის შემთხვევისა. აუქციონის ჩატარების წესის თანახმად, ექსპერტული შეფასებით დგინდება გასაყიდი საქონლის სარეალიზაციო ფასი, რაც აისახება

ბუღალტრულ აღრიცხვაში გასაყიდი მატერიალური მარაგების აღიარების დროს არაკლასიფიცირებული შემოსავლების სახით. გაყიდვის შემთხვევაში სარეალიზაციო ღირებულება აღიარდება რეალიზაციის ხარჯად - სხვა დანარჩენი საქონლისა და მომსახურების ხარჯის კატეგორიაში, ხოლო მიღებული შემოსავალი სრულად აღიარდება დარიცხვის მეთოდით, როგორც საქონლის რეალიზაციით მიღებული შემოსავალი. ფინანსური შედეგების ანგარიშგებაში აისახება მოგება ან ზარალი, ხოლო შენიშვნა №15 და შენიშვნა №17 სრული შემოსავალი და სრული ხარჯი.

მუნიციპალიტეტის მიერ იმ მატერიალური მარაგების, რომელთა შესყიდვა საოპერაციო საქმიანობის ფარგლებში ხდება ბიუჯეტით განსაზღვრული ასიგნებების ფარგლებში და უსასყიდლოდ განაწილება კონტროლირებულ ან/და სხვა ერთეულებზე, აღიარების შემთხვევაში, ჩანაცვლების ღირებულების განსაზღვრა არ ხდება და ხარჯად აღიარდება თვითღირებულებით.

მატერიალური მარაგები (გარდა გასაყიდად გამიზნული მატერიალური მარაგებისა, რომელთაზე დაკავშირებულია შემოსავალის მიღება), შესაბამისი პერიოდის ხარჯად აღიარდება:

- ა. განაწილებისას, ექსპლუატაციაში გადაცემის მიზნით გაცემის შემთხვევაში;
- ბ. საკუთრების უფლების და ყველა რისკის გადაცემისას, უსასყიდლოდ განაწილების შემთხვევაში.
- გ. მასთან დაკავშირებული მომსახურების გაწევის შემთხვევაში, შესაბამისი მომსახურების დადასტურების შემდეგ.
- დ. გადაცემისთანავე ან საბოლოო მოხმარების შემთხვევაში, თუ მატერიალური მარაგები გადაცემულია დადგენილი ნორმების ფარგლებში.

გასაყიდად გამიზნული მატერიალური მარაგები ხარჯად აღიარდება იმ პერიოდში, როცა ხდება მასთან დაკავშირებული შემოსავლის აღიარება, როგორც განსაზღვრულია შემოსავლის სააღრიცხვო პოლიტიკით.

მატერიალური მარაგების დაზიანების, გაფუჭების ან სხვა მიზეზით დანაკარგი და დანაკლისი, აღიარდება როგორც ხარჯი ზარალის სახით იმ პერიოდში, როდესაც ქონდა შემთხვევას ადგილი. მატერიალური მარაგების ღირებულების შემცირება მისი გაუფასურების შედეგად, აღიარდება როგორც „მატერიალური მარაგების ღირებულების შემცირების ხარჯები“. ღირებულების აღდგენის შემთხვევაში აღიარდება როგორც შემოსავალი (კომპენსაცია) – „მატერიალური მარაგების ღირებულების შემცირების უკუგატარებით“. კომპენსირება (შემოსავალი) შეზღუდულია თავდაპირველად ხარჯად აღიარებული თანხით - არ აღემატება ღირებულების შემცირებით აღიარებული ზარალის მოცულობას.

მატერიალური მარაგების ხარჯად აღიარების შემთხვევაში, ხარჯის ჯგუფის და კატეგორიის განსაზღვრა ხდება იმ სამეურნეო ოპერაციის ეკონომიკური შინაარსის მიხედვით, რომელიც შეესაბამება მარაგების ფაქტობრივ გამოყენებას. სამეურნეო ოპერაციის ეკონომიკური შინაარსის დადგენისთვის გამოიყენება ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაცია და ბუღალტრული ანგარიშთა გეგმის ინსტრუქცია. ხარჯად აღიარებული მატერიალური მარაგების თვითღირებულების შესაფასებლად მუნიციპალიტეტი იყენებს მარაგების აღრიცხვის სხვა სახის განსაზღვრულ მეთოდებს - საშუალო შეწონილს, ინდივიდუალური აღრიცხვის, როდესაც ხდება მარაგების გამოყენება ძირითადი აქტივების არსებითი გაუმჯობესებისთვის, ხდება მარაგების ღირებულების ასახვა ძირითად აქტივებზე, რაც სააღრიცხვო პოლიტიკით განსაზღვრულია როგორც საკუთარი სახსრებით კაპიტალის შექმნა. საანგარიშო პერიოდში საკუთარი სახსრებით კაპიტალის შექმნის გზით ძირითადი აქტივების მიღების ოპერაცია არ განხორციელებულა. მუნიციპალიტეტი ახდენს მატერიალური მარაგების სრულ ინვენტარიზაციას მინიმუმ წელიწადში ერთხელ. მცირეფასიანი გრძელვადიანი აქტივების სინთეზური აღრიცხვა ისეთი წესებით და პირობებით წარმოებს, როგორც სხვა დანარჩენი მატერიალური მარაგების, ხოლო ანალიზური აღრიცხვა და ჩამოწერის პროცედურები ისეთი ფორმით არის დადგენილი, როგორც ძირითადი აქტივების შემთხვევაში.

არაგაციითი ოპერაციით მიღებული მატერიალური მარაგების, რომელიც არ აკმაყოფილებს სარგებლის მიღების თაობაზე სხვა სახის განსაზღვრული კრიტერიუმებს, ორგანიზაციის მიერ არ აღიარდება და ასახვისთვის შექმნილია საცნობარო ანგარიში „02 – პასუხსაგებ შენახვაზე მიღებული მარაგები“. საცნობარო ანგარიშზე ჩანაწერის ანუღირების საფუძველია მარაგების გასვლის დამადასტურებელი დოკუმენტის საბუღალტრო სამსახურში.

სხვა მოკლევადიანი (მიმდინარე) აქტივები შენიშვნა №4 თან დაკავშირებით სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება

სხვა მიმდინარე აქტივები ანგარიშგების თარიღისთვის წარმოშობილია წინასწარი(ავანსად) გადასახდელების გადახდით. წინასწარგადახდილი აქტივის შეფასება ხდება გადახდილი თანხის მიხედვით.

წინასწარი გადახდები საანგარიშო პერიოდში განხორციელებულია ხაზინის ერთიანი ანგარიშიდან ბიუჯეტის გადასახდელების გადახდაზე მოკმედი კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად. საანგარიშო პერიოდში განხორციელებული წინასწარი გადახდები ნაწილობრივ არ ითხოვდა გარანტიის წარდგენას, უმეტეს შემთხვევაში კი წინასწარ გადახდებზე მოკმედი კანონმდებლობით წარმოდგენილია გარანტიები. დამოწმების ვადები სამეურნეო ოპერაციაზე ძირითადად დაცულია, საანგარიშო პერიოდში ადგილი ქონდა გადავადების უმნიშვნელო შემთხვევებს. მიმდინარე აქტივების სახით რიცხული დებიტორული დავალიანებების დაფარვა ხდება აქტივის აღიარებით ან საქონლისა და მომსახურების მიღებით ან გადარიცხული თანხების უკან მობრუნებით. მიმდინარე წელს გადარიცხული თანხის იმავე წელს მობრუნების შემთხვევაში ხდება ბიუჯეტის საკასო ხარჯის შემცირება და შესაბამისი ასიგნების რესურსის აღდგენა, ხოლო მომდევნო წლებში მობრუნების შემთხვევაში, თანხა მიიმართება ბიუჯეტში, როგორც წინა წლის ბიუჯეტის გამოუყენებელი თანხების მობრუნების შედეგად მიღებული შემოსავლები. სსბასს მიხედვით ამ შემთხვევაში მობრუნებული თანხა არ განიხილება შემოსავლად, აღიარდება როგორც ფინანსური აქტივის კლებით მიღებული რესურსი და წარმოდგენს ბიუჯეტის შემოსულობებს (დაფინანსების წყაროს). შემოსავლად აღიარების პოლიტიკა განსაზღვრულია საბიუჯეტო კლასიფიკაციის შესაბამისად და განიხილება როგორც გადახრა სსბასს-დან და სავალდებულოა განმარტებით შენიშვნებში ასეთი ინფორმაციის გამჟღავნება. თუ მობრუნებული თანხის ინდენტიფიცირებისთვის არ არის საკმარისი რეკვიზიტები, თანხა აისახება გაურკვეველი თანხების სახაზინო კოდზე, და ის აისახება ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგებაში - საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი სახსრების სახით. შენიშვნა №20 -ში აღნიშნული თანხით კორექტირდება ფინანსური შედეგების მაჩვენებელი და არაპირდაპირი მეთოდით საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი სახსრები.

გრძელვადიანი ფინანსური აქტივები - შენიშვნა №5-თან დაკავშირებით სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება

გრძელვადიანი ფინანსური აქტივები მოიცავს გრძელვადიან სესხებს როგორც საბიუჯეტო, ისე არასაბიუჯეტო (საკუთარი) საქმიანობის ფარგლებში ეროვნულ და უცხოურ ვალუტაში, წილობრივ ინსტრუმენტებში ინვესტიციებს, სხვა გრძელვადიან ფინანსურ აქტივებს, გრძელვადიან დებიტორულ დავალიანებებსა და არაფულად მოთხოვნებს. გრძელვადიანი ფინანსური აქტივების თავდაპირველი შეფასებისათვის გამოყენებულია ნომინალური ღირებულება, რომელიც ანგარიშგების თარიღისათვის შეიძლება შემცირებულ იქნეს გაუფასურების ზარალის თანხებით.

სსბასს თანახმად, წილობრივ ინსტრუმენტებში ინვესტიციები თვითღირებულებით ფასდება, თუ ინვესტიციები არ ხორციელდება კონტროლირებულ ერთეულებში, მეკავშირე ერთეულებსა თუ ერთობლივ საქმიანობებში. ასეთ შემთხვევებში მათი შეფასება კაპიტალ-მეთოდის გამოყენებით ხდება. მიუხედავად სსბასს ამ მოთხოვნისა, მუნიციპალიტეტის მიერ მის მიერ დაფუძნებულ შპს წილი, როგორც მეკავშირე ერთეულში, აღიარებულია თვითღირებულებით და საანგარიშო პერიოდში კაპიტალ-მეთოდი არ იქნა გამოყენებული. წილების აღრიცხვის წესები განსაზღვრულია საბიუჯეტო კლასიფიკაციის მოთხოვნების შესაბამისად და ანგარიშგებაში ასახულია გრძელვადიან ფინანსურ აქტივად - აქცია და კაპიტალის სახით. თუ იგეგმება ანგარიშგების თარიღიდან ერთი წლის (მომდევნო საბიუჯეტო წლის) განმავლობას წილის შემცირება (ამოღება), აქტივი რეკლასიფიცირდება გრძელვადიანი ფინანსური აქტივის მიმდინარე მოკლევადიან ნაწილად და აისახება მოკლევადიანი აქტივების სახით. საბიუჯეტო კლასიფიკაციის თანახმად წილების ზრდა/კლება განიხილება ფინანსური აქტივებით ოპერაციად და ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშგებაში აისახება შემოსულობებად/ გადასახდელებად და არ

აღიარდება შემოსავლად და ხარჯად. მეკავშირე ერთეულებიდან დივიდენდების მიღების შემთხვევაში, აღიარდება ბიუჯეტის შემოსავალი.

ძირითადი აქტივები - შენიშვნა №6 -თან დაკავშირებით სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება

მუნიციპალიტეტი ძირითად აქტივებს აღრიცხავს სსბას 17 -ძირითადი საშუალებები, საფუძველზე და საბიუჯეტო კლასიფიკაციის მოთხოვნების გათვალისწინებით. ძირითადი აქტივი არის გრძელვადიანი მატერიალური აქტივი, რომლებიც გამოიყენება საქონლის ან მომსახურების მიწოდებაში ან ადმინისტრაციული მიზნებისთვის. ძირითადი აქტივის აღიარება ხდება მხოლოდ მაშინ, თუ:

მოსალოდნელია მასთან დაკავშირებული ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მიღება; შესაძლებელია მისი საიმედო შეფასება;

ღირებულება 500 ლარი და მეტია.

მუნიციპალიტეტი ყველა ძირითად აქტივს აღიარებს იმ თარიღით, როდესაც ისინი იქნა მიღებული, მოპოვებული იქნა მათზე საკუთრების უფლება და ახორციელებს სსბას ით განსაზღვრულ კონტროლს. ძირითადი აქტივის აღიარება ხდება საწყისი თვითღირებულების მეთოდით. თვითღირებულება მოიცავს ყველა იმ დანახარჯს, რომელთა გაწევა საჭიროა აქტივის მუშა მდგომარეობაში მოსაყვანად. აქტივის შესასყიდ ღირებულებასთან ერთად ის მოიცავს ადგილმდებარეობის მოსამზადებელი სამუშაოების, მიტანისა და მონტაჟის, კვალიფიციური სპეციალისტების მიერ გაწეული საკონსულტაციო მომსახურების ხარჯებს, ასევე აქტივის დემონტაჟისა და ადგილმდებარეობის აღდგენის ხარჯებს. ამ შემთხვევაში ყველა დანახარჯის საკასო ოპერაციები ხაზინის ერთიანი ანგარიშიდან გაიწევა ძირითადი აქტივების ზრდის მუხლით. დანახარჯები (ტრანსპორტირების და სათანადო მდგომარეობაში მოყვანისთვის საჭირო სხვა დანახარჯები), რომლის ღირებულების საიმედოდ შეფასება არ არის შესაძლებელი, აღიარდება, სამეურნეო ოპერაციის ეკონომიკური შინაარსის მიხედვით საბიუჯეტო კლასიფიკაციით ან/და ანგარიშთა გეგმით განსაზღვრულ, ხარჯის შესაბამის კატეგორიაში. მუნიციპალიტეტი სარგებლობს ინსტრუქციით განსაზღვრული გამონაკლისებით და ძირითადი აქტივების აღრიცხვის გადაფასების მეთოდს არ იყენებს. უსასყიდლოდ ან ნომინალურ ფასად მიღებული ძირითადი აქტივების სამართლიანი ღირებულებით შეფასება მისი აღიარებისას, არ მიიჩნევა გადაფასებად ძირითადი აქტივის საბიუჯეტო ორგანიზაციისგან არაგაცვლითი ოპერაციის შედეგად მიღების შემთხვევაში, მოცემული აქტივის აღიარება, სახელმწიფო მმართველობის სექტორის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების პრინციპების გათვალისწინებით, ხდება პირვანდელი (თავდაპირველი) ღირებულებით, ხოლო მუნიციპალიტეტის მიერ კერძო სექტორისგან და საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან, ასევე უცხო ქვეყნის მთავრობებიდან არაგაცვლითი ოპერაციებით მიღებული ძირითადი აქტივების შეფასება ხდება მიღების თარიღისთვის არსებული სამართლიანი ღირებულების თანხით. სამართლიანი ღირებულების დადგენა ხდება მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად ექსპერტული შეფასებით. იმ შემთხვევაში, როცა მუნიციპალიტეტის მიერ ვერ ხდება ექსპერტულ შეფასებაზე მომსახურების შესყიდვა, შესაბამისი ფინანსური რესურსების არ არსებობის გამო ან ხარჯი-სარგებლიანობის პრინციპით მომსახურების შესყიდვის არაეფექტურობის გამო, ძირითადი აქტივების შეფასება ხდება მიღების დოკუმენტით განსაზღვრული თვითღირებულებით (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), რის შესახებ ინფორმაცია გამჟღავნდება ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში. მუნიციპალიტეტი ძირითად აქტივებს, ფინანსურ ანგარიშგებაში ინფორმაციის გამჟღავნების მიზნით, აჯგუფებს არაფინანსური აქტივების და მათზე ოპერაციის საბიუჯეტო კლასიფიკაციის მეხუთე თანრიგის მიხედვით, ხოლო ცვეთის დარიცხვის მიზნით აჯგუფებს ინსტრუქციით განსაზღვრული პირობების შესაბამისად. გაუმჯობესებაზე გაწეული დანახარჯებით იზრდება ძირითადი აქტივის ღირებულება იმ შემთხვევაში, თუ იგი ზრდის აქტივის გამოყენების ვადას ან ზრდის მის მომსახურების პოტენციალს და ხარისხს. ნებისმიერი სხვა დანახარჯი აღიარდება, როგორც ხარჯი ფინანსური შედეგების ანგარიშგებაში. ძირითადი აქტივების მიმდინარე რემონტის და არსებითი გაუმჯობესების დანახარჯების შეფასების კრიტერიუმში, გარდა სსბას, საბიუჯეტო კლასიფიკაციის და სფსს 2014 განსაზღვრული შეფასების კრიტერიუმებისა, დამატებით არ

არის განსაზღვრული. სამეურნეო ოპერაციების დაგეგმვის დროს, ხდება აღნიშნული კრიტერიუმებით შეფასება, მიიღება თუ არა დამატებითი ეკონომიკური სარგებელი თუ მომსახურების პოტენციალი. თავდაპირველი აღიარების შემდეგ, ძირითადი აქტივი აღირიცხება თვითღირებულებით, რომელსაც გამოკლებული აქვს დაგროვილი ცვეთა და გაუფასურების ზარალი.

თუ ძირითადი აქტივის შემადგენელი სათადარიგო ნაწილები და დამხმარე მოწყობილობები, აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში საჭიროებენ რეგულარულ შეცვლას, რომელთა იდენტიფიცირება - აკმაყოფილებენ თუ არა აქტივების კრიტერიუმებს, არის შესაძლებელი და შეიძლება გამოყენებულ იქნეს მხოლოდ ძირითადი აქტივების რომელიმე კონკრეტულ ერთეულთან ერთად, მუნიციპალიტეტის მიერ აღიარდება ძირითად აქტივებად. ამ შემთხვევაში ძირითადი აქტივების თავდაპირველი შეძენის ან მიღების დროს გაწეულ დანახარჯებს, აგრეთვე ემატება შემდგომში ამ ნაწილების და მოწყობილობების შეცვლისთვის დამატებით გაწეული დანახარჯები, კორექტირებული ამ ნაწილების და მოწყობილობების საბალანსო ღირებულებით. სააღრიცხვო პოლიტიკის ეს ცვლილება მუნიციპალიტეტის მიერ გამოიყენება პერსპექტულად. ძირითადი აქტივები, რომელთა მიღება უშუალოდ არ უკავშირდება ორგანიზაციის მიერ ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მიღებას, აღიარდება ძირითად აქტივად, თუ მათი დახმარებით მიიღება სარგებელი სხვა ძირითადი აქტივებიდან, რაც შეუძლებელია ამ (დამხმარე) აქტივების არსებობის გარეშე. დამხმარე აქტივების აღრიცხვა წარმოებს საბიუჯეტო კლასიფიკაციით დადგენილი წესების და შეფასების - არის თუ არა ძირითადი აქტივის განუყოფელი ნაწილი, შესაბამისად. განუყოფელი ნაწილი აღიარდება არსებითი გაუმჯობესებად და აისახება აქტივის მიღების ოპერაციადა. არის თუ არა ძირითადი აქტივის განუყოფელი ნაწილი, შეფასებას მუნიციპალიტეტი ახდენს შემდეგი კრიტერიუმებით:

ა. არის თუ არა შესაძლებელი დამხმარე აქტივის დემონტაჟი მისი ან/და ძირითადი აქტივის დაუზიანებლად; ბ. დამხმარე აქტივის დემონტაჟის და მისი სხვა აქტივზე მონტაჟის დანახარჯები არსებითია და არაეფექტურია დამხმარე აქტივის სამართლიანი ღირებულების გათვალისწინებით;

გ. დამხმარე აქტივის დემონტაჟის შემთხვევაში არსებითად მცირდება (ან შეუძლებელია) ძირითადი აქტივიდან ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის შემოღინება.

მუნიციპალიტეტის მიერ საკუთარი მიზნებისთვის შექმნილი ძირითადი აქტივების (საბიუჯეტო კლასიფიკაციით განსაზღვრული საკუთარი სახსრებით კაპიტალის შექმნა) თვითღირებულება, ისე განისაზღვრება როგორც შეძენის შემთხვევაში.

მუნიციპალიტეტი ძირითად აქტივებზე ცვეთის დარიცხვას აწარმოებს წრფივი მეთოდის გამოყენებით, საქართველოს ფინანსთა მინისტრის №289 ბრძანებით დამტკიცებული „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ ცვეთის/ამორტიზაციის ბუღალტრულ აღრიცხვასა და ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახვის შესახებ“ ინსტრუქციის მიხედვით. ექსპლუატაციაში მყოფ ცვეთად აქტივებზე ა(ა)იპ მიერ მომსახურების ვადები განსაზღვრულია 2021 წლის 1 იანვრამდე გამოყენებული ცვეთის ნორმების შესაბამისად და 2021 წლის 1 იანვრისთვის საბალანსო ღირებულება, აღრიცხვა-ანგარიშგების მიზნებისთვის სსბასს 33—დარიცხვის მეთოდის საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსბასს) პირველად გამოყენება, თანახმად, ის მიჩნეულია დასაშვებ საწყის ღირებულებად. ძირითადი აქტივების ნარჩენი ღირებულების დადგენა არ ხდება, როგორც უმნიშვნელო და არაარსებითი ღირებულება ცვეთადი თანხის გაანგარიშებაში - საჯარო სექტორის ძირითადი მახასიათებელია ძირითადი აქტივების შესყიდვა მისი მომსახურების პოტენციალის სრულად მოხმარების მიზნით. სრულად გაცვეთილი ცვეთადი აქტივის საჯარო სექტორიდან მიღების შემთხვევაში, მუნიციპალიტეტი მოცემული აქტივს ასახავს შესაბამის საცნობარო ანგარიშზე, პირვანდელი (თავდაპირველი) ღირებულებით. ძირითად აქტივს ცვეთა მას შემდეგ აღარ ერიცხება, როდესაც ხდება აღიარების შეწყვეტა. იმ შემთხვევაში, როცა ძირითადი აქტივი მუნიციპალიტეტს ვეღარ აძლევს მომსახურების პოტენციალს ან ეკონომიკურ სარგებელს, აქტივი გაუფასურებულია.

იმ ძირითადი აქტივების, რომელთა შესყიდვა ხდება ბიუჯეტით განსაზღვრული ასიგნებების ფარგლებში და უსასყიდლოდ განაწილდება კონტროლირებულ ერთეულებზე, ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციის

კაპიტალური გრანტების ხარჯებში აღიარდება საბალანსო ღირებულებით. საანგარიშო პერიოდში გრანტის სახით გასული ძირითადი აქტივები, ასახულია კაპიტალური გრანტის ხარჯებში.

გასაყიდი (პრივატიზაცია) ძირითადი აქტივი, რომელიც, თვითღირებულებაზე ინფორმაციის არარსებობის გამო, არ არის აღიარებული, აუქციონის მიზნებისთვის დადგენილი ღირებულებით აღიარდება არაკლასიფიცირებული შემოსავლის სახით გასაყიდად გამიზნული აქტივების კატეგორიაში. რეალიზაციიდან მიღებული თანხების აღიარების საფუძველია პრივატიზაციიდან მიღებული თანხების ბიუჯეტის შემოსულობებში აღრიცხვის წესები და საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსით და საბიუჯეტო კლასიფიკაციით განსაზღვრული პირობები - ძირითადი აქტივების რეალიზაციის შედეგად დარიცხვის მეთოდით აღიარებული შემოსავლები, ბიუჯეტში მიიმართება შემოსულობების სახაზინო ანგარიშზე და აღიარდება როგორც შემოსულობები არაფინანსური აქტივების კლებით. საბალანსო ღირებულება აისახება რეალიზაციის ხარჯებში - გრძელვადიანი აქტივების გაყიდვასთან დაკავშირებული ხარჯის სახით. გასაყიდად გამიზნულ ძირითად აქტივებს ანგარიშგების თარიღისთვის ცვეთა არ ერიცხება.

მუნიციპალიტეტი არ აღიარებს მემკვიდროებით აქტივებს. ძირითადი აქტივების ინვენტარიზაციას მუნიციპალიტეტი ატარებს წელიწადში ერთხელ (გარდა უძრავი ქონებისა, რომელიც ტარდება სამ წელიწადში ერთხელ) საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2021 წლის 31 დეკემბრის №364 ბრძანებით დამტკიცებული „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ აქტივებისა და ვალდებულებების ინვენტარიზაციის ჩატარების და ინვენტარიზაციის შედეგების საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (სსბასს-ების) საფუძველზე აღრიცხვა-ანგარიშგებაში ასახვის შესახებ“ ინსტრუქციით.

მუნიციპალიტეტის მიერ არ ხდება ძირითადი აქტივების რეკლასიფიცირება საინვესტიციო ქონებად ან/და შეღავათიანი მომსახურების აქტივებად შიდა სააღრიცხვო პოლიტიკაში **სსბასს 16 - საინვესტიციო ქონება**, და **სსბასს 32 - შეღავათიანი მომსახურების შეთანხმებები: უფლების გადამცემი** მოთხოვნების შესაბამისად აღრიცხვის წესების და პირობების განსაზღვრამდე, რომლის შესაბამისი ცვლილებები განხორციელდება გარდამავალი პერიოდის დასრულებამდე, მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი შეზღუდვების და კანონმდებლობაში ცვლილებების საჭიროების შეფასების შედეგების გათვალისწინებით.

არამატერიალური აქტივები -შენიშვნა №8-თან დაკავშირებით სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება

მუნიციპალიტეტი არამატერიალურ აქტივებს აღიარებს **სსბასს 31- არამატერიალური აქტივები**, საფუძველზე, რომლის თანახმადაც არამატერიალური აქტივი არის იდენტიფიცირებადი არამონეტარული აქტივი ფიზიკური ფორმის გარეშე. არამატერიალური აქტივი შეიძლება იყოს განთავსებული ფიზიკურ საგანში. როდესაც აქტივი მოიცავს მატერიალურის და არამატერიალურის ელემენტებს, იმის განსაზღვრისას, **სსბასს 17 - ძირითადი საშუალებების** - მიხედვით იქნეს განხილული თუ **სსბასს 31 - არამატერიალური აქტივები**, შესაბამისად, მუნიციპალიტეტი ადგენს თუ რომელი ელემენტია უფრო მნიშვნელოვანი და იმის მიხედვით აღიარებს არამატერიალურ აქტივად ან ძირითად აქტივად. არამატერიალურ აქტივად აღიარდება აქტივი თუ აქტივი იდენტიფიცირებადია, კონტროლდება მუნიციპალიტეტის მიერ და შესაძლებელია აქტივის თვითღირებულების ან სამართლიანი ღირებულების საიმედოდ შეფასება. იდენტიფიცირებადია აქტივი , თუ იგი: ა. განცალკევებადია, ე. ი შესაძლებელია მისი გამოყოფა ერთეულიდან და გაყიდვა, გადაცემა, ლიცენზირება, გაქირავება ან გაცვლა, ცალკე ან დაკავშირებულ ხელშეკრულებასთან, იდენტიფიცირებად აქტივთან ან

ვალდებულებასთან ერთად, იმის მიუხედავად, აქვს თუ არა განზრახული ერთეულს ამის გაკეთება; ან

ბ. წარმოიქმნება დაკავშირებული სახელშეკრულებო ან სხვა იურიდიული უფლებებით მიუხედავად იმისა, არის თუ არა ეს უფლებები გადაცემადი ან გამოყოფადი ერთეულისგან ან სხვა უფლებებისგან და ვალდებულებებისგან.

სსბასს თანახმად, ერთეული აკონტროლებს აქტივს, თუ მას გააჩნია აქტივისგან მომავალი ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მიღების უფლება და შეუძლია ამ სარგებელზე ან მომსახურების

პოტენციალზე სხვების მიერ წვდომა შეზღუდოს. საწყისი აღიარების შემდეგ, არამატერიალური აქტივი უნდა აისახოს ნებისმიერი აკუმულირებული ამორტიზაციისა და გაუფასურების ზარალის ოდენობით შემცირებული თვითღირებულებით.

მუნიციპალიტეტის მიერ ანგარიშგების თარიღისთვის არამატერიალური აქტივი კომპიუტერული პროგრამების, მონაცემთა ბაზების, ინტელექტუალური საკუთრების სხვა პროდუქტის სახით აღიარებულია ადრე მოქმედი მეთოდოლოგიით, რომლის საფუძველსაც წარმოადგენდა საბიუჯეტო კლასიფიკაცია და სფს -2014; შეფასებულია თვითღირებულებით და განსაზღვრული სასარგებლო ვადის მქონე აქტივად. მოქმედ კანონმდებლობის შესაბამისად ერიცხება ამორტიზაცია წრფივი მეთოდით ფინანსთა მინისტრის №289 ბრძანებით დამტკიცებული „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ ცვეთის/ამორტიზაციის ბუღალტრულ აღრიცხვასა და ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახვის შესახებ“ ინსტრუქციის მიხედვით და ამორტიზაციის თანხა გროვდება ამორტიზაციის დამაგროვებელ ანგარიშზე, ამავდროულად საანგარიშო პერიოდის ამორტიზაციის თანხა აღიარდება ხარჯად. მომსახურების ვადა განსაზღვრულია 2021 წლის 1 იანვრამდე გამოყენებული ამორტიზაციის ნორმების შესაბამისად და 2021 წლის 1 იანვრისთვის საბალანსო ღირებულება, აღრიცხვა-ანგარიშგების მიზნებისთვის მიჩნეულია საწყის ღირებულებად. ანგარიშგების თარიღისთვის არამატერიალური აქტივის გაუფასურების ნიშნები არ გამოკვეთილა, საანგარიშო პერიოდში არსებით გაუმჯობესებაზე დანახარჯები არ გაწეულა, რადროსაც იზრდება აქტივის თვითღირებულება. არამატერიალური აქტივის აღიარება წყდება:

- ა. მისი გასვლისას (არაგაცვლითი ოპერაციით გასვლის ჩათვლით); ან
- ბ. როდესაც არავითარი მომავალი ეკონომიკური სარგებელი ან მომსახურების პოტენციალი არ არის მოსალოდნელი აქტივის გამოყენებისა და შემდგომი გასვლის შედეგად.

სხვა არაფინანსური გრძელვადიანი აქტივები-შენიშვნა № 11-თან დაკავშირებით სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება

სხვა არაფინანსური გრძელვადიანი აქტივების კატეგორია აერთიანებს ფასეულობებს (ძვირფას ქვებს და ლითონებს, ხელოვნების ნიმუშებს და ა.შ.), მატერიალურ არაწარმოებულ აქტივებს, გარდა მიწისა (მინერალურ და ენერგო რესურსებს, არაკულტივირებულ ბიოლოგიურ აქტივებს, წყლის რესურსებს, რადიოსიხშირულ სპექტრს და სხვ.), მემკვიდრეობით აქტივებს (კულტურულ, ისტორიულ, ეკოლოგიურ აქტივებს), დაუმთავრებელ და გასაყიდად გამიზნულ/გადასაცემ აქტივებს და სხვ.

ა(ა)იპ-ს სხვა არაფინანსური გრძელვადიანი აქტივების სახით აღიარდება დაუმთავრებელი აქტივი, რომლის აღრიცხვის წესები და პირობები განსაზღვრულია სსბას 17 -ძირითადი აქტივების, მოთხოვნების საფუძველზე. დაუმთავრებელ აქტივებს მოქმედი კანონმდებლობით და სსბას შესაბამისად, ცვეთა არ ერიცხება. დასრულების შემდეგ კონვერსიით აღიარდება ძირითად აქტივად. ანგარიშგების თარიღისთვის გაუფასურების ნიშნები არ გამოკვეთილა. დაუმთავრებელ აქტივებზე შესყიდვის დანახარჯები გაიწევა ძირითადი აქტივების შეძენის მუხლიდან და ბიუჯეტის შსრულების ანგარიშგებაში აისახება, როგორც არაფინანსური აქტივების ზრდა. მუნიციპალიტეტის მიერ დაუმთავრებელი აქტივების ღირებულების შეფასება ხდება გაწეული დანახარჯების ღირებულებით, რომელიც ხაზინის ერთიანი ანგარიშიდან გაიწევა წინასწარი გადახდებით (ავანსად) თუ ეს გათვალისწინებულია შესყიდვის ხელშეკრულების პირობებით. დაუმთავრებელი აქტივების აღიარება საფუძველია მუნიციპალიტეტის მიერ ვალდებულების აღიარების იმ შემთხვევაში, როცა შესყიდვის ხელშეკრულება ითვალისწინებს ეტაპობრივ გადახდებს შესულებული სამუშაოების მოცულობის მიხედვით და აქტივის მოწოდების შედეგად წარმოქმნილი ვალდებულებების დასაფარად, გადახდები ხაზინის ერთიანი ანგარიშიდან წარმოებს სტანდარტულად.

სხვა გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივების კატეგორია მოიცავს გასაყიდად გამიზნულ არაფინანსურ აქტივებს. გასაყიდად გამიზნული აქტივების სააღრიცხვო პოლიტიკა გამჟღავნებულია მე-6 შენიშვნაში.

მოკლევადიანი და გრძელვადიანი ფინანსური ვალდებულებები - შენიშვნა №12-თან დაკავშირებით სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება

მოკლევადიანი ნასესხები თანხების სახით ასახულია მოკლევადიანი სესხები საბიუჯეტო სახსრებით, ეროვნული ვალუტის მიხედვით. სასესხო ვალდებულებად აღიარებულია არაფინანსური აქტივების სესხის სახით მიღების შედეგად წარმოქმნილი ფინანსური ვალდებულების მიმდინარე გადასახდელები, რომლის დაფარვის ვალდებულება მუნიციპალიტეტს ეკისრება მომდევნო საანგარიშგებო საბიუჯეტო წელს. სესხის მოცულობა განსაზღვრულია მიღებული არაფინანსური აქტივების თვითრიგებულების შესაბამისად. გრძელვადიან ვალდებულებებად განიხილება ყველა ის ვალდებულება, რაც არ წარმოადგენს მოკლევადიან ვალდებულებას, და წარმოადგენს აღნიშნული სასესხო ვალდებულების ნაწილს, რომლის დაფარვაც გათვალისწინებულია შეთანხმების მიხედვით მომდევნო საბიუჯეტო წლის შემდგომ პერიოდებში. ფინანსური იჯარასთან დაკავშირებული გრძელვადიანი ვალდებულებების კატეგორია აერთიანებს ფინანსური იჯარის ხელშეკრულებით მიღებულ აქტივებთან დაკავშირებით წარმოქმნილ გრძელვადიან ფინანსურ ვალდებულებებს. ფინანსური იჯარით მიღებული აქტივების აღრიცხვა და ანგარიშგებაში ასახვა ხორციელდება **სსპას 13-ის - „იჯარა“-** შესაბამისად. ფინანსური იჯარით მიღებული არაფინანსური აქტივები კლასიფიცირდება და აღირიცხება, როგორც ძირითადი აქტივები, არამატერიალური აქტივები და საინვესტიციო ქონება. ფინანსური იჯარით მიღებული აქტივები აღიარდება საკუთარი მიზნებისთვის შემენილი აქტივების მსგავსად. ფინანსური იჯარით მიღებული აქტივის ცვეთის/ამორტიზაციის განსაზღვრისათვის გამოიყენება საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 2 დეკემბრის №289 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქცია „საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ ცვეთის/ამორტიზაციის ბუღალტრულ აღრიცხვასა და ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახვის შესახებ. ინსტრუქციის თანახმად, ფინანსური იჯარით მიღებული აქტივის ცვეთის თანხა სისტემატურად ნაწილდება იმ პერიოდზე, რომლის განმავლობაშიც ნაფარადღებია აღნიშნული აქტივის გამოყენება, მოიჯარის მიერ საკუთარი ცვეთად/ამორტიზირებადი აქტივების მიმართ გამოყენებული ცვეთის/ამორტიზაციის პოლიტიკის შესაბამისად. თუ არსებობს გონივრული რწმენა იმისა, რომ მოიჯარე მიიღებს საკუთრების უფლებას ფინანსური იჯარის ვადის გასვლის შემდეგ, ფინანსური იჯარით აღებული აქტივის სავარაუდო გამოყენების ვადად განისაზღვრება აღნიშნული აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადა.

კრედიტორული დავალიანებები, ანარიცხები და სხვა ვალდებულებები - შენიშვნა №13 -თან დაკავშირებით სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება

ფინანსური ვალდებულებების და კრედიტორული დავალიანებების კლასიფიცირებისას გაითვალისწინება **სსპას 1-ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა**, მოთხოვნები მოკლევადიან და გრძელვადიან ვალდებულებებად კლასიფიცირების თაობაზე და საბიუჯეტო კლასიფიკაციის მოთხოვნები. კრედიტორული დავალიანებები, ანარიცხები და სხვა ვალდებულებები აღირიცხება **სსპას 19 – ანარიცხები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები**, შესაბამისად და საბიუჯეტო კლასიფიკაციის, ანგარიშთა გეგმის და სსპას გამოყენების წესის შესახებ ინსტრუქციების მოთხოვნების გათვალისწინებით. ფინანსურ ვალდებულებას მუნიციპალიტეტი აღიარებს სამართლიანი ღირებულებით. ვალდებულება ანულირდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ იგი დაიფარა, გაუქმდა ან ხანდაზმულია.

მოკლევადიანი საგადასახადო კრედიტორული დავალიანებები მოიცავს საბიუჯეტო ორგანიზაციების მოკლევადიან კრედიტორულ დავალიანებებს გადასახადების სახეების მიხედვით. თანამშრომლებთან დაკავშირებული მოკლევადიანი გადასახდელები აერთიანებს თანამშრომლების მიმართ სხვადასხვა მოკლევადიან კრედიტორულ დავალიანებებს, მათ შორის, შრომის ანაზღაურებასთან დაკავშირებით, ქვეყნის შიგნით და ქვეყნის გარეთ მივლინებებთან დაკავშირებით და სხვ. საქონლისა და მომსახურების მოწოდებასთან დაკავშირებით მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებები მოიცავს ისეთ მოკლევადიან კრედიტორულ დავალიანებებს, რომლებიც უკავშირდება საქონლისა და მომსახურების მოწოდებას. გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივების მოწოდებით წარმოქმნილი მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებები მოიცავს სხვადასხვა გრძელვადიანი არაფინანსური აქტივის (მათ შორის, ძირითადი აქტივის, არამატერიალური აქტივის

და ა.შ) მოწოდებასთან დაკავშირებულ მოკლევადიან კრედიტორულ დავალიანებებს. სხვა მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებები აერთიანებს ისეთ მოკლევადიან კრედიტორულ დავალიანებებს, რომელთა ასახვა არაა გათვალისწინებული მოკლევადიანი კრედიტორული დავალიანებების სხვა ანგარიშებზე. გადასახდელი პროცენტი აერთიანებს ისეთ მოკლევადიან გადასახდელ პროცენტებს, რაც უკავშირდება ნასესხებ სახსრებს, ფინანსური იჯარით აღებულ აქტივებს.

სხვა გრძელვადიანი კრედიტორული დავალიანებები და არაფულადი ვალდებულებები აღნიშნული კატეგორია აერთიანებს საქონლის და მომსახურების მოწოდებით დარიცხულ გრძელვადიან კრედიტორულ დავალიანებებს, არაფინანსური აქტივების მოწოდებით დარიცხულ გრძელვადიან კრედიტორულ დავალიანებებს, გრძელვადიან ფულად და არაფულად ვალდებულებებს არაგაცვლით ოპერაციებთან დაკავშირებით, ავანსად მიღებულ გრძელვადიან შემოსავლებს და სხვა დანარჩენ გრძელვადიან კრედიტორულ დავალიანებებს და არაფულად ვალდებულებებს.

კრედიტორული დავალიანების აღიარების კრიტერიუმად სსბასს - ით განსაზღვრულ კრიტერიუმებთან ერთად, მუნიციპალიტეტი ითვალისწინებს „საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის“ მოთხოვნას - ფინანსური ვალდებულების აღიარება ასიგნებების ფარგლებში, გარდა კანონმდებლობით დადგენილი შემთხვევებისა. მუნიციპალიტეტი იყენებს ინსტრუქციით დადგენილ გამოწვევებს - შესაბამისი ბიუჯეტის ასიგნებების არარსებობის შემთხვევაში, საქართველოს საბიუჯეტო კლასიფიკაციით განსაზღვრული კომუნალური მომსახურების და მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად სხვა უწყვეტი მომსახურების შესყიდვისას, დასაშვებია ოპერაციების აღრიცხვა პირველადი აღრიცხვის დოკუმენტების მიღების/შექმნის თარიღით და მიკუთვნება იმ პერიოდის ანგარიშგებაზე, რომელ პერიოდშიც მოხდა მათი მიღება/შექმნა. კრედიტორული დავალიანებების აღიარება საბიუჯეტო წლის ფარგლებს გარეთ, საბიუჯეტო კოდექსის თანახმად (როგორც მრავალწლიანი ხელშეკრულების), ასევე სხვა გრძელვადიანი ვალდებულებების შემთხვევაში, არ ითვალისწინებს მიმდინარე წლის ასიგნებების არსებობას. დავალიანების დაფარვა მომდევნო საბიუჯეტო წელს ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშგებაში, სახაზინო მომსახურების პრინციპების შესაბამისად, აისახება მიმდინარე ხარჯებად და გადახდის საფუძვლად გამოიყენება წინა წლის სამეურნეო ოპერაციის დამადასტურებელი პირველადი აღრიცხვის დოკუმენტი. არაფინანსური აქტივების მოწოდებით წარმოქმნილი მოკლევადიანი (მიმდინარე) კრედიტორული დავალიანებები საბიუჯეტო წლის ფარგლებს გარეთ და არაფინანსური აქტივების მოწოდებით წარმოქმნილი გრძელვადიანი კრედიტორული დავალიანებების სახით, აღირიცხება ინფრასტრუქტურული ძირითადი აქტივების მომავალში გადახდის პირობით შესყიდვის დროს (აქტივის სრული თვითღირებულების აღიარებით) კანონმდებლობით ან/და ხელშეკრულების პირობებით განსაზღვრული „საგარანტიო თანხები“, რომელიც მომწოდებელს უნაზღაურდება აქტივის მიღების წლის მომდევნო საანგარიშო წლებში იმ მოცულობით, როგორც არის დადგენილი შესყიდვის პირობებით.

წინა წლების ფინანსური ვალდებულებების ხაზინის ერთიანი ანგარიშიდან დაფარვის შემთხვევაში, გადახდა ხდება საბიუჯეტო კლასიფიკაციის იმავე მუხლებიდან, რომელიც შესაბამება სამეურნეო ოპერაციის ეკონომიკურ შინაარსს, გარდა იძულების წესით ხაზინის ერთიანი ანგარიშიდან თანხის ჩამოჭრის შემთხვევისა, როცა საკასო ხარჯის ასახვა ხდება მიმდინარე ტრენსფერების, რომელიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული, საბიუჯეტო კლასიფიკაციის კატეგორიაში.

ვალდებულებები დეპოზიტებით აისახება ორგანიზაციის სახაზინო ანგარიშზე ან/და კომერციულ ბანკის ანგარიშზე დროებით განთავსებული თანხები, რომელიც საბოლოოდ მიიმართება ბიუჯეტში ან უბრუნდება გამამხდელს. პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები არ აღიარდება საბალანსო მუხლად.

არამონეტარული (არაფულადი) ოპერაციებით ვალდებულებების დაფარვა აღიარდება აქტივების ან/და მომსახურების მიწოდების შემთხვევაში.

საანგარიშო პერიოდში ყველა მავალდებულებელი მოვლენა იყო კანონმდებლობის ან/და სახელშეკრულებო პირობების საფუძველზე წარმოშობილი, სსბასს მიხედვით აღიარებულია ანგარიშგების თარღისთვის; ხოლო სსბასს 19 - ანარიცხები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები, შესაბამისად, კონსტრუქციული

მოვალეობით მავალდებულებელი მოვლენა არ წარმოშობილა და კრედიტორული დავალიანება და ანარიცხი მუნიციპალიტეტის მიერ არ აღიარებულა.

ანარიცხების და პირობითი ვალდებულებების შეფასებას (წესები და პირობები გარემოებების დასადგენად, რომლებშიც უნდა მოხდეს ანარიცხების აღიარება, მათი შეფასება და მათ შესახებ ინფორმაციის საცნობარო ანგარიშებზე ასახვა), მუნიციპალიტეტი ახდენს შიდა სააღრიცხვო პოლიტიკისა და **სსპსს 19 - ანარიცხები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები**, საფუძველზე.

ანარიცხი არის ვადით ან თანხით განუსაზღვრელი ვალდებულება. ანარიცხი აღიარდება მხოლოდ მაშინ, თუ შესრულებულია ქვემოთ ჩამოთვლილი სამივე პირობა:

- მუნიციპალიტეტს გააჩნია მიმდინარე იურიდიული ან კონსტრუქციული მოვალეობა წარსული მოვლენის შედეგად;
- სავარაუდოა, რომ მოვალეობის დასაფარად საჭირო იქნება ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მატარებელი რესურსების გასვლა;
- შესაძლებელია მოვალეობის თანხის საიმედოდ შეფასება. პირობითი ვალდებულება არის:
- შესაძლო ვალდებულება, რომელიც წარმოიქმნება წარსული მოვლენის შედეგად და რომლის არსებობაც დადასტურდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ადგილი ექნება ან არ ექნება ერთ ან უფრო მეტ განუსაზღვრელ მომავალ მოვლენას, რომლებიც მუნიციპალიტეტის სრული კონტროლის ქვეშ არ იმყოფება; ან
- ამჟამინდელი ვალდებულება, რომელიც გამომდინარეობს წარსული მოვლენისაგან, მაგრამ არ არის აღიარებული, ვინაიდან:
- ნაკლებად სავარაუდოა, რომ ვალდებულების დასაფარად საჭირო გახდება ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მატარებელი რესურსის გადინება; ან
- ვერ ხერხდება ვალდებულებათა თანხის საიმედოდ შეფასება.

ანარიცხების შეფასება და აღიარება ხდება ანგარიშგების თარიღისთვის. ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისთვის, ზუსტდება საანგარიშო პერიოდში შეფასებული პირობითი ვალდებულებები, ანგარიშგების თარიღისთვის არსებული გარემოებების გათვალისწინებით. ანარიცხების შეფასების დროს თუ დადგინდება, რომ მოსალოდნელი აღარ არის ვალდებულების დასაფარად საჭირო ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მატარებელი რესურსების გასვლა, მოხდება ანარიცხების უკუგატარება. პირობითი ვალდებულების ცვლილების შემთხვევაში, როცა შედეგად აღიარდება ვალდებულება, აისახება იმ პერიოდის ფინანსურ ანგარიშგებაში, რომელშიც მოხდა აღნიშნული ცვლილება.

ანგარიშგების თარიღისთვის ანარიცხად აღიარებული თანხის დანახარჯების საიმედოდ შეფასებისთვის, მუნიციპალიტეტი იყენებს წინა სამი საანგარიშო პერიოდში მსგავსი ოპერაციებიდან მიღებულ გამოცდილებას თუ დამოუკიდებელი ექსპერტების ანგარიშებით არ არის გამყარებული სანდოობა. შეფასებისას საანგარიშგებო პერიოდის დამთავრების შემდეგ მომხდარი მოვლენებისაგან მიღებულ დამატებით მტკიცებულებაც გაითვალისწინება.

განუსაზღვრელობას, რომელიც თან ახლავს ანარიცხთან დაკავშირებული დანახარჯების თანხას, მჟღავნდება ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში. მუნიციპალიტეტის სპეციფიკისთვის ფულის დროითი ღირებულება არარსებითია, და არ ხდება ანარიცხების დისკონტირება.

ანარიცხებით ვალდებულების აღიარება ხდება შესაბამისი საბიუჯეტო ასიგნების გარეშე.

ანგარიშგების თარიღისთვის ვალდებულებებთან მიმართებით მუნიციპალიტეტის მიერ ანარიცხების აღიარების საჭიროება არ არის.

პირობითი ვალდებულება არის:

- ა. შესაძლო ვალდებულება, რომელიც წარმოიქმნება წარსული მოვლენებისაგან და რომლის არსებობაც დადასტურდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ადგილი ექნება ან არ ექნება ერთ ან უფრო მეტ განუსაზღვრელ მომავალ მოვლენას, რომლებიც ერთეულის სრული კონტროლის ქვეშ არ იმყოფება; ან

ბ. ამჟამინდელი ვალდებულება, რომელიც გამომდინარეობს წარსული მოვლენებისაგან, მაგრამ არ არის აღიარებული, ვინაიდან:

- ნაკლებად სავარაუდოა, რომ ვალდებულებების დასაფარად საჭირო გახდება ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მატერებელი რესურსების გადინება; ან

- ვერ ხერხდება ვალდებულებათა თანხის შეფასება საფუძვლიანად და საიმედოდ.

მოვალეობა, რომლის საიმედოდ შეფასება შეუძლებელია, ვალდებულებად არ აღიარდება და აისახება პირობით ვალდებულებად.

სასამართლო და სხვა ადმინისტრაციული ორგანოების მიერ დაკისრებულ ვალდებულებაზე, რომელზედაც მუნიციპალიტეტს გააჩნია სოლიდარული პასუხისმგებლობა, პირობით ვალდებულებას წარადგენს იმ ნაწილში, რომელიც სხვა მხარის მიერ დაიფარება. მოვალეობის საიმედოდ შეფასებისთვის დადგენილია

„მოსალოდნელი შედეგების დიაპაზონი“, რომელიც გამოიყენება ანარიცხების აღიარებისათვის, შემდეგი სახით: ვალდებულების წარმოშობის დაბალი ალბათობა - 50% -მდე; ვალდებულების წარმოშობის საშუალო ალბათობა 50 %-დან 80%-მდე; ვალდებულების წარმოშობის მაღალი ალბათობა -80% ზე მეტი. ვალდებულების წარმოშობის დაბალი ალბათობის შემთხვევაში ინფორმაციას მჟღავნდება ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით ბარათში; ვალდებულების წარმოშობის საშუალო ალბათობის შემთხვევაში - ასახავს პირობით ვალდებულებას; ვალდებულების წარმოშობის მაღალი ალბათობის შემთხვევაში - აღიარებს ანარიცხებს (გარდა იმ შემთხვევისა როდესაც შეუძლებელია საიმედოდ შეფასება).

ანგარიშგების თარიღისთვის პირობით ვალდებულებები მუნიციპალიტეტს არ ერიცხება. მუნიციპალიტეტი სსბასს 19 განსაზღვრული წამგებიანი ხელშეკრულებების შემთხვევები არ აქვს და მასთან დაკავშირებული ანარიცხების შექმნის წესები და პირობები არ არის დადგენილი.

შემოსავლები გადასახადებიდან, გრანტებიდან და სხვა, შენიშვნა №14-თან დაკავშირებით სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება

მუნიციპალიტეტი არაგაცვლითი ოპერაციებით, მათ შორის სასაქონლო ფორმით, მიღებული შემოსავლების აღრიცხვას დარიცხვის მეთოდით აწარმოებს სსბასს 23 – „შემოსავალი არაგაცვლითი ოპერაციებიდან“, საფუძველზე. შემოსავლები აღიარდება, როდესაც სავარაუდოა ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მიღება და მისი საიმედოდ შეფასება შესაძლებელია. შემოსავლად აღიარება ხდება უპირობო მოთხოვნების წარმოქმნის შემთხვევაში. მუნიციპალიტეტს აქვს შემდეგი სახის შემოსავლები არაგაცვლითი ოპერაციებიდან:

ა. გადასახადები

ბ. გრანტები

გ. ჯარიმები, სანქციები და საურავები

დ. ტრანსფერები (ნებაყოფილებითი), რომელიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული

გადასახადები მუნიციპალიტეტის მიერ აღირიცხება საკასო მეთოდით. სტანდარტის მოთხოვნიდან გადახრა ძალაშია, ხაზინის ელექტრონული მთავარი წიგნის შემოსავლის აღრიცხვის ფუნქციონალის სრულად ამოქმედებამდე. საგადასახადო კანონმდებლობით არაგაცვლითი ოპერაციის შედეგად წარმოქმნილი აქტივის (ბიუჯეტის ფულადი სახსრების სახით) განსაზღვრების და აღიარების კრიტერიუმები (აღრიცხვის საკასო მეთოდის გამოყენებით), და შედეგად შემოსავლის აღიარების კრიტერიუმები დაკმაყოფილებულია. შეცდომით აღიარებული საგადასახადო შემოსავალი ანუღირდება უკუგატარებით. საგადასახადო კანონმდებლობის თანახმად, მუნიციპალიტეტი არ იღებს გადასახადების საავანსო შემოსულობებს.

გრანტების სახით მუნიციპალიტეტი იღებს შემოსავლებს მონეტარული (ფულადი) ფორმით და არამონეტარული (არაფულადი) ფორმით. ფულადი ფორმით მიღებული გრანტის სახეობა ბიუჯეტის შემდეგი შემოსავლები:

ა. საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან მიმდინარე დანიშნულების გრანტები;

- ბ. მიზნობრივი ტრანსფერი დელეგირებული უფლებამოსილების განსახორციელებლად;
- გ. სპეციალური ტრანსფერი საქართველოს მთავრობის სარეზერვო ფონდიდან გამოყოფილი თანხებით;
- დ. სპეციალური ტრანსფერი საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდიდან გამოყოფილი თანხებით;
- ე. კაპიტალური ტრანსფერი;
- ვ. მიმდინარე ტრანსფერი;
- ზ. გრანტები თვითმმართველი ერთეულის სსიპ(ებ)-დან/ა(ა)იპ(ბ)-დან;
- თ. სხვა არაკლასიფიცირებული გრანტები;
- ი. სხვა კაპიტალური გრანტები სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

გრანტით მიღებული ბიუჯეტის ფულადი სახსრების გამოყენებაზე დაკისრებული შეთანხმებები წარმოდგენილია კანონებსა და სამართლებრივ ნორმებში და თავისი შინაარსით სამართლებრივად ქმედითუნარიანია. გრანტის მიღების შეთანხმება შინაარსით წარმოადგენს „შეზღუდვას“, საბიუჯეტო კოდექსით განსაზღვრული (ადგილობრივი თვითმმართველობისთვის ტრანსფერების გადაცემის მარეგულირებელი) კანონმდებლობის თანახმად. თუ შემოსავალი მიიღება „შეზღუდვით“ (როცა აქტივის უკან დაბრუნების ვალდებულება არ არის), მუნიციპალიტეტი აღიარებს შემოსავალს. იმ შემთხვევაში, როცა აქტივს თან მოჰყვება კონკრეტული პირობა („შემოსავალი პირობით“), მუნიციპალიტეტი აღიარებს ვალდებულებას, ხოლო შემოსავალი აღიარდება პირობით განსაზღვრული ვალდებულების შესრულებისას.

მუნიციპალიტეტის მიერ ადმინისტრირებული ჯარიმები, სანქციები და საურავების სახით შემოსავლები აღირიცხება დარიცხვის მეთოდით, ხოლო დანარჩენი, როგორც გამონაკლისი, საკასო მეთოდით, ვინაიდან მათი ადმინისტრირება კანონმდებლობით ხდება ცენტრალური ხელისუფლების ორგანოების მიერ და პირველადი აღრიცხვის დოკუმენტთან წვდომა მუნიციპალიტეტს არ გააჩნია, სანამ ხაზინის მთავარ წიგნის ფუნქციონალი ამუშავდება. ჯარიმების დაკისრების თაობაზე მოქმედი კანონმდებლობის თანახმად, მუნიციპალიტეტის მიერ ჯარიმის დარიცხვის მეთოდით შემოსავლად აღიარებით მისაღები თანხა შეესაბამება აქტივის კრიტერიუმებს - სავარაუდოა აქტივთან დაკავშირებული მომავალი ეკონომიკური სარგებელისა და მომსახურების პოტენციალის შემოღინება ერთეულში, და შესაძლებელია აქტივის რეალური ღირებულების საიმედოდ შეფასება; კანონმდებლობით განსაზღვრული ნორმებით მუნიციპალიტეტს გააჩნია სამართლებრივად ქმედითი მოთხოვნა, და შესაბამისად დაკმაყოფილებულია შემოსავლად აღიარებაზე სტანდარტის მოთხოვნები. შემოსავალი მიეკუთვნება მუნიციპალიტეტის მიერ დადგენილი პირველადი აღრიცხვის დოკუმენტით (სააღრიცხვო პოლიტიკით განსაზღვრული ფორმით) განსაზღვრულ საანგარიშგებო პერიოდს.

მუნიციპალიტეტის მიერ მიღებული ტრანსფერები, როგორც არაგაცვლითი ოპერაციით მიღებული ფულადი ფორმით შემოსავლები აღირიცხება დარიცხვის მეთოდით. ტრანსფერებით მიღებული შემოსავლების დარიცხვის მეთოდით აღიარება ხდება შემოსავლების უპირობო მოთხოვნის შემთხვევაში, რაც დადასტურებულია შესაბამისი სამსახურის მიერ, ტრანსფერის მიღებაზე არსებული შეთანხმების შინაარსის მიხედვით. მუნიციპალიტეტი არ აღიარებს დაპირებულ ობიექტებს აქტივების ან შემოსავლის სახით. თუ შემდგომში ხდება დაპირებული ობიექტის გადაცემა, იგი აღიარდება როგორც საჩუქარი ან შემოწირულობა. სსბას 19-ის მოთხოვნათა თანახმად დაპირებები პირობით აქტივებად მჟღავნდება განმარტებით შენიშვნებში. შეთანხმების შინაარსის შესაბამისად, ტრანსფერით მიღებული შემოსავალი აღიარდება იმ საანგარიშო პერიოდში, როდესაც დადასტურდება მიღების სამეურნეო ოპერაცია.

სახელმწიფოსადმი მიყენებული ზიანის ანაზღაურებიდან მიღებული შემოსავალი, დარიცხვის მეთოდით აღიარდება მუნიციპალური სამსახურების მიერ კანონმდებლობის შესაბამისად ზიანის დაკისრების დამადასტურებელი დოკუმენტის (სააღრიცხვო პოლიტიკით განსაზღვრული ფორმით) საფუძველზე.

სახელშეკრულებო პირობების დარღვევის გამო დაკისრებული პირგასამტეხლოები, აღირიცხება მუნიციპალიტეტის სამსახურების და კონტროლირებული ერთეულების მიერ დადგენილი ფორმით (სააღრიცხვო პოლიტიკით განსაზღვრული ფორმით) ინფორმაციის წარმოდგენის შემთხვევაში.

არაგაცვლითი ოპერაციის შედეგად მიღებული აქტივის თავდაპირველი შეფასება ხდება მისი მიღების თარიღისთვის არსებული სამართლიანი ღირებულებით, თუ აქტივი კერძო სექტორიდან მიიღება. აღნიშნული მოთხოვნა არ ვრცელდება სასაქონლო ფორმით საჯარო სექტორის ერთეულიდან მიღებული შემოსავლების აღიარების დროს. საანგარიშო პერიოდში მიღებული აქტივების აღიარებაზე ინფორმაციები გამჟღავნებულია მე-3, მე-6 და მე-8 შენიშვნაში, რაც წარმოადგენს სასაქონლო ფორმით არაგაცვლითი ოპერაციებით მიღებული შემოსავლების სააღრიცხვო პოლიტიკას.

შემოსავლები გაცვლითი ოპერაციებიდან შენიშვნა №15 თან დაკავშირებით სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება

მუნიციპალიტეტის მიერ გაცვლითი ოპერაციებისა და მოვლენების შედეგად წარმოშობილი შემოსავლის აღრიცხვა დარიცხვის მეთოდით წარმოებს **სსბასს 9 – “შემოსავალი გაცვლითი ოპერაციებიდან”**, განსაზღვრული წესის და მოთხოვნების მიხედვით. ა(ა)იპ- აღრიცხავს გაცვლითი ოპერაციებისა და მოვლენების შედეგად წარმოშობილ შემდეგი სახის შემოსავლებს:

ა) მომსახურების გაწევა;

ბ) საქონლის გაყიდვა;

გ) სხვა პირთა მიერ მუნიციპალიტეტის კუთვნილი აქტივების გამოყენებით პროცენტების და დივიდენდების მიღება.

გაცვლითი ოპერაციების შედეგად მიღებული შემოსავლის არაგაცვლითი ოპერაციით მიღებული შემოსავლიდან გამოიჯნა მუნიციპალიტეტის მიერ ოპერაციის შინაარსის მიხედვით ხდება, რომლის იდენტიფიცირებისთვის დადგენილი მოთხოვნების შესრულების შემთხვევაში ივსება შესაბამისი ბუღალტრული აღრიცხვის პირველადი დოკუმენტი, რომელთა დამტკიცების წესები ითვალისწინებს ფორმის დასახელებაში მითითებას, ოპერაცია გაცვლითია თუ არაგაცვლითი (სააღრიცხვო პოლიტიკით განსაზღვრული ფორმით).

შემოსავლად აღიარება ხდება სტანდარტის შესაბამისად, უპირობო მოთხოვნების წარმოქმნის შემთხვევაში.

მუნიციპალიტეტის შემოსავალი, კანონმდებლობის საფუძველზე, მოიცავს როგორც ერთეულის მიერ თავისი საქმიანობის მიზნებისთვის მიღებული ან მისაღები მომსახურების პოტენციალის, ასევე ბიუჯეტის შემოსავლების ანგარიშზე მისაღები ან მიღებული ეკონომიკური სარგებლის საერთო თანხას. ასევე, მუნიციპალიტეტის კონტროლირებული ერთეულების მიერ, ადგილობრივი თვითმმართველობის სახელით ან მესამე პირების სახელით ბიუჯეტის შემოსავლების ანგარიშზე მისაღები ან მიღებული ეკონომიკური სარგებლის საერთო თანხას.

მუნიციპალიტეტი ითვალისწინებს სტანდარტის კრიტერიუმების პრაქტიკაში გამოყენების მითითებებს და გაცვლითი ოპერაციით მიღებული შემოსავლის ბუღალტრული აღრიცხვის პრაქტიკულ გამოცდილებას და ბუღალტრულ აღრიცხვაზე მომუშავეთა უნარ-ჩვევებს. გაცვლითი ოპერაციით მიღებული შემოსავლის სახეების მიხედვით, შემოსავლების სპეციფიკის გათვალისწინებით, დადგენილია შეფასების პირობები - თუ როდის მიიჩნევა სტანდარტით განსაზღვრული კრიტერიუმები დაკმაყოფილებულად და შეიძლება შემოსავლის აღიარება:

ა) მომსახურების გაწევის შედეგად მიღებული შემოსავლების შეფასებისთვის პირობები ითვლება დაკმაყოფილებულად თუ:

ა.ა შემოსავლის ოდენობის განსაზღვრა შესაძლებელია საიმედოდ;

ა.ბ. მოსალოდნელია მოცემულ ოპერაციასთან დაკავშირებული ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის შემოსვლა ერთეულში;

ა.გ. შესაძლებელია მომსახურების გაწევის ხელშეკრულების შესრულების სტადიის საიმედოდ შეფასება საანგარიშგებო თარიღისთვის.

ბ) საქონლის გაყიდვით მიღებული შემოსავლების შეფასებისთვის პირობები ითვლება დაკმაყოფილებულად თუ:

ბ.ა. ერთეული მყიდველს გადასცემს საქონლის საკუთრებასთან დაკავშირებულ ყველა მნიშვნელოვან რისკსა და სარგებელს;

ბ.ბ. შესაძლებელია შემოსავლის ოდენობის საიმედოდ განსაზღვრა;

ბ.გ. მოსალოდნელია, რომ მოცემული ოპერაციიდან ერთეული მიიღებს ეკონომიკურ სარგებელს ან მომსახურების პოტენციალს.

გ) სხვა პირთა მიერ ერთეულის კუთვნილი აქტივების გამოყენების შედეგად წარმოშობილი შემოსავლის შეფასებისთვის პირობები დაკმაყოფილებულია თუ:

გ.ა. ხელშეკრულების პირობების მიხედვით საიმედოდ არის შეფასებული მისაღები პროცენტების და მოქმედი კანონმდებლობის მიხედვით მისაღები დივიდენდების მოცულობა;

გ.ბ. მოსალოდნელია შემოსავლებიდან ეკონომიკური სარგებლის მიღება.

მომსახურების გაწევის ოპერაცია მუნიციპალიტეტის მიერ ხორცილდება ხელშეკრულებით განსაზღვრული პირობებით (როცა მომსახურების საფუძველია ხელშეკრულება) ან/და მოქმედი კანონმდებლობით განსაზღვრული პირობებით (როცა მომსახურების საფუძველია კანონმდებლობა). მომსახურების გაწევის შედეგად მიღებული შემოსავლებია აგრეთვე ადმინისტრაციული მოსაკრებლები და გადასახდელები. ადმინისტრაციული მოსაკრებლები შემოსავლების საბიუჯეტო კლასიფიკაციის თანახმად, წარმოადგენს საქონლისა და მომსახურების რეალიზაციის კატეგორიას, ხოლო სსბას თანახმად არის მომსახურებით მიღებული შემოსავლები. მომსახურება გაიწევა კანონმდებლობის შესაბამისად (ხელშეკრულებები არ ფორმდება). თითოეული მხარის უფლებები განსაზღვრულია მოსაკრებლების შესახებ კანონმდებლობით.

ხელშეკრულების საფუძველზე გაწეული მომსახურებით მიღებული შემოსავლების საიმედოდ შეფასების პირობების დასაკმაყოფილებლად, მუნიციპალიტეტს სხვა მხარეებთან შეთანხმებული აქვს შემდეგი საკითხები:

ა. თითოეული მხარის უფლებები, მომსახურების მიწოდებასა და მიღებასთან დაკავშირებით;

ბ. გასაცვლელი ანაზღაურების პირობები;

გ. ანგარიშსწორების წესი და ვადები.

თუ შეუძლებელია მომსახურების გაწევის ოპერაციის შედეგის საიმედოდ შეფასება, შემოსავალი არ აღიარდება.

სხვა პირთა მიერ ერთეულის კუთვნილი აქტივების გამოყენების შედეგად წარმოშობილი შემოსავალია: ა. დეპოზიტებზე და ანგარიშებზე დარიცხული პროცენტები;

ბ. ადგილობრივი ხელისუფლების წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოების და კერძო საწარმოების მოგებიდან მიღებული დივიდენდები.

დეპოზიტებზე და ანგარიშებზე დარიცხული პროცენტების სახით მიღებული შემოსავლების აღიარების დროა მხარეთა შეთანხმებით, ხელშეკრულების პირობებით განსაზღვრული საანგარიშგებო თვის თარიღი, როცა მუნიციპალიტეტს წარმოეშობა უპირობო მოთხოვნის უფლება (საადრიცხვო პოლიტიკით განსაზღვრული ფორმით). დეპოზიტებზე და ანგარიშებზე დარიცხული პროცენტებით მიღებული შემოსავლების სახით კომერციული ბანკის მიერ ჩარიცხული სარგებლის და აღიარებული შემოსავლების მოცულობების შეუსაბამობის შემთხვევაში, მუნიციპალიტეტი კომერციულ ბანკთან აფორმებს ურთიერთშედარების აქტს და აქტის შედეგები საანგარიშგებო პერიოდში აღრიცხვაში აისახება სტანდარტების მოთხოვნების მიხედვით: ზუსტდება აღიარებული შემოსავალი ზრდის ან/და კლების მიმართულებით და შესაბამისი თანხით აისახება ბუღალტრულ ოპერაციებში: წარმოიშობა ან დებიტორული ანკრედიტორული დავალიანება და იმავდროულად გასწორდება საკასო ოპერაციებით ან გაითვალისწინება მომავალი თვის ანგარიშსწორების დროს, ხელშეკრულების პირობების თანახმად.

ადგილობრივი ხელისუფლების წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოების მოგებიდან მიღებული დივიდენდების სახით შემოსავლების აღიარების დროა მოქმედი კანონმდებლობის თანახმად, მუნიციპალიტეტის შესაბამისი ორგანოს გადაწყვეტილება დივიდენდების ბიუჯეტში ჩარიცხვის თაობაზე.

მუნიციპალიტეტის მიერ საქონლის რეალიზაციით მიღებული შემოსავლების დამახასიათებელი სპეციფიკაა, რომ საკუთრებასთან დაკავშირებული რისკებისა და სარგებლის გადაცემა ემთხვევა მყიდველისათვის იურიდიული ან ქონებრივი უფლებების გადაცემას და ამ მომენტში ითვლება სააღრიცხვო პოლიტიკით დადგენილი პირობა შესრულებულად და დასტურდება პირველადი ბუღალტრული აღრიცხვის დოკუმენტით. მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი გაყიდვის წესები და პირობები აკმაყოფილებს **სსბასს 12 - სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობები**, მატერიალური მარაგების განმარტებას (მუხლი 9. (გ) პუნქტი. - ინახება გაყიდვის ან განაწილებისათვის ოპერირების ჩვეულებრივ რეჟიმში) და მუნიციპალიტეტის მიერ, გასაყიდი საქონლის ღირებულების შეფასების ექსპერტული დასკვნა, განიხილება მატერიალური მარაგების ღირებულების ნეტო სარეალიზაციო ღირებულებად, რადგან გაყიდვისათვის სტანდარტით განსაზღვრული პირობა - **„შესაძლებელია მომსახურებაზე უკვე გაწეული და ხელშეკრულების მთლიანად შესრულებისთვის საჭირო დანახარჯების საიმედოდ შეფასება“** მუნიციპალიტეტის მიერ არ გაითვალისწინება, ვინაიდან დებულების და მოქმედი კანონმდებლობის თანახმად, მომსახურების გაწევა და შემოსავლების მობილიზაცია, წარმოადგენს საოპერაციო საქმიანობას, რომლის განხორციელება ფინანსდება საბიუჯეტო ასიგნებების ფარგლებში და შემოსავლების სახეების მიხედვით გაწეული დანახარჯების იდენტიფიცირება მისი საიმედო შეფასების მიზნით, არ არის შესაძლებელი. რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავლები მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტში აისახება შემოსულობების შესაბამის სახაზინო კოდეზზე.

იჯარით მიღებული შემოსავლები, არის შემოსავლები მიღებული სხვა პირთა მიერ მუნიციპალიტეტის კუთვნილი აქტივების გამოყენების შედეგად ან/და მომსახურების რეალიზაციით; მუნიციპალიტეტის მიერ იჯარით მიღებული შემოსავლის სახეებია:

- ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების საკუთრებაში არსებული მიწის იჯარიდან და მართვაში (უზუფრუქტი, ქირავნობა და სხვა) გადაცემიდან მიღებული შემოსავალი;
- ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის საკუთრებაში არსებული შენობებისა და ნაგებობების იჯარაში ან მართვაში (უზუფრუქტი, ქირავნობა და სხვა) გადაცემიდან, მიღებული შემოსავალი;
- ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის საკუთრებაში არსებული მანქანა-დანადგარების და მოწყობილობების იჯარაში ან მართვაში (უზუფრუქტი, ქირავნობა და სხვა) გადაცემიდან მიღებული შემოსავალი. იჯარით მიღებული შემოსავლების, როგორც გაცვლითი ოპერაციების შედეგად მიღებულის, აღრიცხვის წესებში და პირობებში გათვალისწინებულია **სსბასს 13 იჯარა**, წესები, პირობები და მოთხოვნები - იჯარის კლასიფიცირების მიზნებისთვის და ასევე შემოსავლების საბიუჯეტო კლასიფიკაციის მოთხოვნები - შემოსავლების სახეების კლასიფიცირების მიზნებისთვის.

მუნიციპალიტეტის მიერ იჯარით გაცემული ქონება კლასიფიცირებულია საოპერაციო იჯარად. იჯარა კლასიფიცირებულია საოპერაციო იჯარად შინაარსის მიხედვით, მიუხედავად ქონების გადაცემის სხვადასხვა ფორმებისა. არაწარმოებული აქტივის სხვა ერთეულზე სარგებლობაში გადაცემით მიღებული შემოსავალი - რენტა, არის იჯარით შემოსავალი. საბიუჯეტო კლასიფიკაციის თანახმად, რენტა მიიღება მიწის, როგორც სსბასს 17 თანახმად, ძირითადი აქტივის იჯარით ან გაქირავებით; წარმოებული აქტივების იჯარით განსაზღვრული შემოსავლები აღიარდება როგორც საქონლისა და მომსახურების რეალიზაციით მიღებული შემოსავლები - შემოსავალი შენობებისა და ნაგებობების იჯარაში ან მართვაში (უზუფრუქტი, ქირავნობა და სხვა) და შემოსავალი მანქანა-დანადგარებისა და მოწყობილობების იჯარაში ან მართვაში (უზუფრუქტი, ქირავნობა და სხვა) გადაცემიდან. ეს შემოსავლები მიიღება არაწარმოებული აქტივების გამოყენებაზე და წარმოებული აქტივებით მომსახურებაზე ხელშეკრულებების საფუძველზე. ხელშეკრულების პირობების გათვალისწინებით შემოსავალი დარიცხვის მეთოდით აღიარდება.

იჯარით მიღებული შემოსავლების აღიარების კრიტერიუმების დაკმაყოფილებამდე, ბიუჯეტის შემოსავლებში ჩარიცხული იჯარის გადასახდელები, თანხის ჩარიცხვის დამადასტურებელი სახაზინო ამონაწერების საფუძველზე, აღირიცხება ფინანსურ აქტივად და ამავდროულად ვალდებულებად, წინასწარ მიღებული შემოსავლის სახით. როცა მუნიციპალიტეტი შეასრულებს მიღებულ რესურსებთან მიმართებით ვალდებულებად აღიარებულ მიმდინარე მოვალეობას და დადასტურდება მეიჯარის მიმართ უპირობო მოთხოვნის წარმოშობა, ამცირებს აღიარებული ვალდებულების საბალანსო ღირებულებას და აღიარებს ამ შემცირების ტოლი თანხის

შემოსავალს. საანგარიშო პერიოდში არაფულადი ოპერაციებით (ბარტერული და სხ.) მუნიციპალიტეტის მიერ შემოსავლის მიღების შემთხვევების არ არსებობის გამო, ბარტერული და სხვა ფორმით შემოსავლების აღრიცხვის წესები და პირობები სააღრიცხვო პოლიტიკით არ არის განსაზღვრული.

გაცვლითი ოპერაციების შედეგად მიღებული შემოსავლების აღრიცხვისთვის მუნიციპალიტეტის მიერ გამოიყენება ბუღალტრული პირველადი აღრიცხვის როგორც გარე, ასევე შიდა ფორმები (სააღრიცხვო პოლიტიკით განსაზღვრული ფორმით).

სტანდარტის პირობების თანახმად, მუნიციპალიტეტის მიერ გაცვლითი ოპერაციით მიღებული ბიუჯეტის შემოსავლის სამართლიანი ღირებულების დადგენა არ ხდება, ვინაიდან ანაზღაურება ხდება ფულადი სახსრებით და შესაბამისად, შემოსავლის თანხაც მიღებული ან მისაღები ფულადი სახსრების ტოლია.

თუ თანხა უკვე ასახულია შემოსავალში, რომლის ამოღების ალბათობა ნულის ტოლია, მუნიციპალიტეტის მიერ აღიარდება როგორც ხარჯი იმ პერიოდში, როცა მოქმედი კანონმდებლობით დადგინდა შემოსავლის აღიარებით წარმოქმნილი აქტივის არარეალურობა (არარეალური დებიტორული დავალიანება). არარეალური დებიტორული დავალიანების, როგორც სააღრიცხვო შეფასების ცვლილების შედეგის ასახვის წესები განსაზღვრულია **სსბასს 19 - ანარიცხები, პირობითი აქტივები და პირობითი ვალდებულებები**, განსაზღვრული სააღრიცხვო პოლიტიკის შესაბამისად. შეცდომით აღიარებული შემოსავალი ანუღირდება უკუგატარებით, შეცდომის აღმოჩენის პერიოდში და მიეკუთვნება იმ საანგარიშო პერიოდს როცა შეცდომა იქნა აღმოჩენილი.

გაცვლითი ოპერაციით მიღებული შემოსავლების კლასიფიცირების კრიტერიუმად გამოყენებულია საქართველოს საბიუჯეტო კლასიფიკაცია. შემოსავლის სახეები და შემოსავლის აღრიცხვის სამუშაო ბუღალტრული ანგარიშთა გეგმა შესაბამისობაშია შემოსავლების საბიუჯეტო კლასიფიკაციასთან.

სხვადასხვა შემოსავლები და ხარჯები - შენიშვნა №18 - თან დაკავშირებით სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება

მუნიციპალიტეტის მიერ სხვა შემოსავლებად აღიარდება შემდეგი შემოსავლები:

ა. უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილების შედეგად ფლობიდან მიღებული მოგება; ბ. ფლობის შედეგად მიღებული სხვა მოგება;

შემოსავლები - უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილების შედეგად ფლობიდან მიღებული მოგება, მუნიციპალიტეტის მიერ აღიარდება **სსბასს 4 – „უცხოური ვალუტის კურსის ცვლილებებით გამოწვეული შედეგები“**, მიხედვით. ორგანიზაცია უცხოურ ვალუტაში ყიდულობს საქონელს ან მომსახურებას, რომლის ფასიც გამოსახულია უცხოურ ვალუტაში და სესხულობს სახსრებს, შედეგად ფინანსური ვალდებულებები გამოსახულია უცხოურ ვალუტაში. თავდაპირველი აღიარებისას უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაცია, რომლის შედეგად მიიღება შემოსავალი, ჩაიწერება ეროვნულ ვალუტაში, ლარსა და უცხოურ ვალუტას შორის ოპერაციის განხორციელების თარიღისათვის არსებული ოფიციალური გაცვლითი კურსის გამოყენებით; ხოლო თითოეული საანგარიშგებო თარიღისათვის, როგორც ფულადი მუხლები, გადაანგარიშდება საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს არსებული სავალუტო კურსის გამოყენებით. უცხოურ ვალუტაში ასახული ფულადი აქტივები და ვალდებულებები, რომელთა არსებითი მახასიათებელი არის უფლება, მიიღო ან ვალდებულება, რომ შეასრულო ვალუტის ერთეულის ფიქსირებული ან განსაზღვრული ოდენობა. უცხოურ ვალუტაში გამოსახული არაფულადი მუხლებია, რომელთა მნიშვნელოვან მახასიათებელს წარმოადგენს უფლების არქონა, მიიღო ან ვალდებულება, რომ შეასრულო ვალუტის ერთეულის ფიქსირებული ან განსაზღვრული ოდენობა. საანგარიშგებო თარიღისათვის საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი ოფიციალური გაცვლითი კურსის შესაბამისად. გადაანგარიშებას ექვემდებარება უცხოურ ვალუტაში გამოსახული ფულადი მუხლები, ხოლო უცხოურ ვალუტაში გამოსახული არაფულადი მუხლები, არ გადაანგარიშდება.

შემოსავალი ფლობის შედეგად მიღებული სხვა მოგებით, მოიცავს აქტივების/ვალდებულებების ფლობის და გადაფასებების და კაპიტალ-მეთოდით აღრიცხული ინვესტიციების ფლობით მიღებული მოგების სახით მიღებულ შემოსავლებს. შემოსავლების ეკონომიკური შინაარსის შეფასების და სამუშაო ბუღალტრული ანგარიშების სტრუქტურის ჩამოყალიბებისას გათვალისწინებულია სსბასს მოთხოვნები აქტივების გადაფასების

შედეგების აღრიცხვის წესების თაობაზე და GFS 2014 - სახელმწიფო ფინანსების სტატისტიკის სახელმძღვანელოს მოთხოვნები, ოპერაციის გარეშე სხვა მოვლენებით წარმოშობილი შემოსავლების აღრიცხვის თაობაზე. სხვა ეკონომიკური ნაკადებიდან მიღებული შემოსავლების სტრუქტურა (ცალკეულ შემთხვევებში-შიდა ფაქტორებით გამოწვეული აქტივების გაუფასურებების აღიარების და გაუფასურების აკუმულირების ანგარიშებზე ასახვის დროს) შეესაბამება სსბასს 21 - ფულადი სახსრების არწარმომქმნელი აქტივების გაუფასურება და სსბასს 26 - ფულადი სახსრების წარმომქმნელი აქტივების გაუფასურება, განსაზღვრული ცალკეული აქტივის გაუფასურების ზარალის კომპენსირების ეკონომიკურ შინაარსს და გათვალისწინებულია GFS 2014 -სახელმწიფო ფინანსების სტატისტიკის სახელმძღვანელოს მოთხოვნები, ოპერაციის გარეშე სხვა მოვლენებით წარმოშობილი შემოსავლების აღრიცხვის თაობაზე, ვინაიდან მუნიციპალიტეტი სსბასს პირველად გამოყენების დროს, სრულად ვერ აკმაყოფილებს გაუფასურების მარეგულირებელი სტანდარტების მოთხოვნებს. სამუშაო ანგარიშთა გეგმის სტრუქტურით განსაზღვრული შესაბამისი აქტივების გაუფასურების ზარალის კომპენსირება მუნიციპალიტეტის მიერ აღიარდება შემოსავლად, აქტივის გაზრდილი საბალანსო ღირებულების ტოლი მოცულობით, რომელიც არ უნდა აღემატებოდეს იმ საბალანსო ღირებულებას, რომელიც მიღებული იქნებოდა, წინა წლებში გაუფასურების აღიარება რომ არ მომხდარიყო.

დარიცხული ხარჯები, გრანტები და სუბსიდიები შენიშვნა №17 - თან დაკავშირებით სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება

მუნიციპალიტეტის მიერ ხარჯები დარიცხვის მეთოდით აღირიცხება. ხარჯები მოიცავს "ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციით" განსაზღვრული ხარჯებს მონეტარული და არამონეტარული ოპერაციების შედეგად, ასევე მოიცავს ისეთ ხარჯებს, როგორებიცაა საექვო მოთხოვნების/ღირებულების შემცირების/გაუფასურების ხარჯები, არაფინანსური აქტივების გაყიდვებიდან მიღებული ზარალი.

ხარჯების სააღრიცხვო პოლიტიკა განსაზღვრულია:

- სსბასს დადგენილი წესების და პირობებით;
- საბიუჯეტო კლასიფიკაციის მოთხოვნებით;
- საბიუჯეტო კოდექსით დადგენილი პირობებით;
- სახაზინო მომსახურების პრინციპებით და მოთხოვნებით;
- მუნიციპალიტეტის საქმიანობის მარეგულირებელი კანონმდებლობის მოთხოვნებით;
- სახელმწიფო ფინანსების სტატისტიკის სახელმძღვანელოს GFS 2014 მოთხოვნებით, გაცვლითი და არაგაცვლითი ოპერაციებით ხარჯების აღრიცხვაზე.

მუნიციპალიტეტი ხარჯს აღიარებს სსბასს განსაზღვრული პირობების შესაბამისად:

ა. მომსახურების მიღებისას:

- ა.ა. მავალდებულებელი მოვლენის წარმოქმნისთანავე, რის შედეგადაც მოსალოდნელია ეკონომიკური სარგებლის შემცირება;
- ა.ბ. მავალდებულებელი მოვლენის წარმოქმნისთანავე, რის შედეგადაც მოსალოდნელია მომსახურების პოტენციალის შემცირება, აქტივების გასვლის/მოხმარების შედეგად;

ბ. აქტივების გამოყენებით/გასვლით მომსახურების პოტენციალის შემცირებისას;

გ. როცა მცირდება წმინდა აქტივები/კაპიტალი აქტივების/ვალდებულებების ფლობით მიღებული ზარალის შედეგად.

გ.ა. უცხოურ ვალუტაში შეფასებული აქტივების/ვალდებულებების კურსთა შორის სხვაობით მიღებული ზარალით;

გ.ბ. უცხოურ ვალუტაში ნაშთის კურსთა შორის სხვაობის შედეგად მიღებული ზარალით; გ.გ. აქტივების/ვალდებულებების გადაფასებით მიღებული ზარალით.

მუნიციპალიტეტის შიდა სააღრიცხვო პოლიტიკა არ ითვალისწინებს ხარჯებისა და შემოსავლების ურთიერთგადაფარვას გარდა კანონმდებლობით განსაზღვრული გამონაკლისებისა - საანგარიშო პერიოდში ადგილი არ ქონდა შემოსავლების და ხარჯების ისეთ ოპერაციებს და სხვა მოვლენებს, რომელთა ურთიერთგადაფარვა ასახავდა მათ შინაარსს.

ხარჯების კლასიფიკაციის და აღრიცხვა-ანგარიშგებისთვის, სსბას 1 შესაბამისად ინფორმაციის შესაბამისობის და სამართლიანად წარდგენის კრიტერიუმების გათვალისწინებით, მუნიციპალიტეტი იყენებს ეკონომიკური შინაარსის მიხედვით ხარჯების დაჯგუფების მეთოდს. ხარჯების კლასიფიცირება, ბუღალტრული აღრიცხვის და ანგარიშგების მიზნებისთვის, პროგრამის ან დანიშნულების მიხედვით თუ რა მიზნითაც იქნა გაწეული ეს ხარჯები, არ ხდება. მუნიციპალიტეტის ხარჯი, ადგილობრივი თვითმმართველობის კანონმდებლობის საფუძველზე, მოიცავს როგორც ეკონომიკური სარგებლის და მომსახურების პოტენციალის შემცირებას თავისი საქმიანობის მიზნებისთვის, ასევე თვითმმართველობის ბიუჯეტის ხარჯების დასაფინანსებლად, შემცირებას.

მომსახურების მიღების ოპერაცია ხორციელდება ხელშეკრულებით განსაზღვრული პირობებით (როცა მომსახურების საფუძველია ხელშეკრულება) ან/და მოქმედი კანონმდებლობით განსაზღვრული პირობებით (როცა მომსახურების საფუძველია კანონმდებლობა). ხელშეკრულების საფუძველზე მომსახურებით ხარჯი აღიარდება იმ საანგარიშგებო პერიოდებში, რომლებშიც ხდება მომსახურების მიღება. თუ შეუძლებელია მომსახურების მიღების ოპერაციის შედეგის საიმედოდ შეფასება, ხარჯი არ აღიარდება. ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციით განსაზღვრული ხარჯები აღიარდება - მომსახურების მიღებისას, საოპერაციო საქმიანობის ფარგლებში მატერიალური მარაგების გამოყენებისას, აქტივების უსასყიდლოდ სხვაზე გადაცემისას, და აქტივების ღირებულების შემცირებისას (ძირითადი კაპიტალის მოხმარება), გაცვლითი და არაგაცვლითი ოპერაციების შედეგად. გაცვლითი ოპერაციებით ხარჯებია საბიუჯეტო კლასიფიკაციის შრომის ანაზღაურებისა და საქონლისა და მომსახურების ხარჯები; სხვა დანარჩენი მუხლები ძირითადად არაგაცვლითი ოპერაციებს წარმოადგენს.

მუნიციპალიტეტის მიერ არაგაცვლითი ოპერაციით, კონტროლირებული ერთეულებისთვის უსასყიდლო მომსახურების მიწოდების ხარჯები არ აღიარდება ოპერაციის ეკონომიკური შინაარსის მიხედვით - გრანტის ხარჯად, თანახმად ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციით და სსბას 23-ით განსაზღვრული გამონაკლისებისა. ადგილობრივი თვითმმართველობის მიერ ბიუჯეტის წინაშე ვალდებულებების (თუ მავალდებულებელი მოვლენის დადგომა ხარჯვითი ოპერაციის შედეგი არ არის; საბიუჯეტო კოდექსით განსაზღვრული შეზღუდვები საბიუჯეტო ორგანიზაციის მიერ შემოსავლების გამოყენებასთან დაკავშირებით) დასაფარად და მესამე პირების სახელით ბიუჯეტის შემოსავლების ანგარიშზე მისაღები ეკონომიკური სარგებლის საერთო თანხის გადარიცხვა არ განიხილება ხარჯის ოპერაციად.

მუნიციპალიტეტი ითვალისწინებს სსბას კრიტერიუმების პრაქტიკაში გამოყენების მითითებებს და გაცვლითი და არა გაცვლითი ოპერაციით ხარჯების ბუღალტრული აღრიცხვის პრაქტიკულ გამოცდილებას და ბუღალტრულ აღრიცხვაზე მომუშავეთა უნარ - ჩვევებს.

მუნიციპალიტეტის მიერ ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციის მუხლების მიხედვით, ხარჯების დარიცხვის მეთოდით აღრიცხვის შიდა წესები და პირობები უზრუნველყოფილია ხარჯის თითოეული სამეურნეო ოპერაციის მოხდენის დამადასტურებელი პირველადი ბუღალტრული აღრიცხვის გარე და შიდა დოკუმენტებით დადასტურებით. შენიშვნაში წარმოდგენილია საანგარიშო პერიოდში დარიცხული ხარჯების მოცულობაზე ინფორმაცია საბიუჯეტო კლასიფიკაციის მუხლების მიხედვით და ასევე წინა საანგარიშო პერიოდის შესადარი ინფორმაცია.

საბიუჯეტო კლასიფიკაციით მუხლით განსაზღვრული **შრომის ანაზღაურება** - არის მომსახურების ხარჯი გაცვლითი ოპერაციის შედეგად. მომსახურების მიღება ხდება მოქმედი კანონმდებლობით განსაზღვრული პირობებით. ხარჯი აღიარდება მავალდებულებელი მოვლენის დადგომისას. მავალდებულებელი მოვლენა არის კანონმდებლობით განსაზღვრული იურიდიული ვალდებულება. მავალდებულებელი მოვლენის დადგომა დასტურდება დამქირავებლის მიერ დაქირავებულისათვის საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში შესრულებული სამუშაოს ღირებულების ასანაზღაურებლად ფულადი ფორმით, კომპენსაციების გაცემის

ვალდებულების წარმოქმნით. ხარჯის აღიარება ხდება ვალდებულების ვადის დადგომის დროს. სასაქონლო ფორმით კომპენსაციების გაცემის შემთხვევებს ადგილი არ აქვს და აღრიცხვის წესები არ არის განსაზღვრული.

საქონელი და მომსახურება საბიუჯეტო კლასიფიკაციის თანახმად, ამ ხარჯების ჯგუფი მოიცავს საქონლისა და მომსახურების შესყიდვას, რომელიც გამოიყენება საბაზრო და არასაბაზრო ფასად საქონლისა და მომსახურების გასაწევად (მათ შორის, საბიუჯეტო ორგანიზაციებისთვის უსასყიდლოდ მიწოდების მიზნით). ხარჯები იყოფა ქვეჯგუფებად:

ა. მომსახურების მიღება;

ბ. საქონლის გამოყენება, გარდა იმ საქონლისა, რომელიც ნაწილდება უცვლელი სახით ბენეფიციარებზე. საბიუჯეტო კლასიფიკაციით განსაზღვრული კომუნალური ხარჯების და მოქმედი კანონმდებლობით განსაზღვრული უწყვეტი მომსახურების ხარჯის აღიარების დროს მუნიციპალიტეტი იყენებს დარიცხვის მეთოდიდან გადახრაზე ინსტრუქციით განსაზღვრულ გამონაკლისებს. მუნიციპალიტეტის მიერ უსასყიდლოდ მიღებული მომსახურება აღიარდება არაგაცვლითი ოპერაციის შედეგად შემოსავლის სახით იმ შემთხვევაში, თუ ღირებულების საიმედოდ შეფასება არ საჭიროებს ფასიანი ექსპერტული შეფასების მომსახურების შესყიდვას, ხარჯ-სარგებლიანობის პრინციპის შესაბამისად.

ხარჯების ამ ჯგუფში არ აღირიცხება ცვეთის/ამორტიზაციის და გაუფასურების ხარჯები.

სუბსიდიები და გრანტები - საბიუჯეტო კლასიფიკაციით განსაზღვრული ეკონომიკური შინაარსის მიხედვით, წარმოადგენენ არაგაცვლითი ოპერაციით ხარჯებს. ხარჯის გაწევის პირობები შესაძლებელია გამომდინარეობდეს კანონმდებლობის ნორმებიდან, ან სახელშეკრულებო პირობებიდან. სსბას 23 თანახმად, ორივე შემთხვევაში საფუძვლები განიხილება იურიდიულად ქმედით შეთანხმებად, მიუხედავად იმისა შეთანხმება წერილობითია თუ არა. ორივე შემთხვევაში მავალდებულებელი მოვლენა წარმოადგენს იურიდიულ ვალდებულებას. თუ „შეთანხმება პირობით“ არის და პირობის დარღვევის შემთხვევაში მიმღებს წარმოეშობა ეკონომიკური სარგებლის მუნიციპალიტეტისთვის დაბრუნების ვალდებულება, მუნიციპალიტეტი ვალდებულების შესრულების მიზნით საკასო ოპერაციებს (გადახდა) ახორციელებს ავანსად (წინასწარი), და აღიარებს მოთხოვნებს (ფინანსურ აქტივს) დებიტორული დავალიანების სახით. სუბსიდიის/გრანტის ხარჯის აღიარება ხდება პირობის შესრულების თაობაზე მიმღების მიერ მუნიციპალიტეტისთვის ანგარიშის დადგენილი ფორმით ავანსად მიღებული სუბსიდიის/გრანტის თანხების გამოყენების შესახებ, წარმოდგენის შემთხვევაში. თუ დასტურდება შეთანხმების პირობის შესრულება და თანხის მიზნობრივი გამოყენება. ხარჯი მიეკუთვნება ანგარიშის შედგენის საანგარიშგებო პერიოდს. ანგარიშის წარმოდგენის ვადები განისაზღვრება შეთანხმებით, რაც წარმოადგენს სახელმწიფო ხაზინაში დამოწმების ვადის დადგენის საფუძველს. ვადის დარღვევის შემთხვევაში გასატარებელი ღონისძიებების თაობაზე თანხის მიმღებს ეცნობება წერილობით (თუ შეთანხმება წერილობითი სახით არ არის) ან შეთანხმების დოკუმენტით განისაზღვრება. დამოწმების ვადის გაგრძელებაზე, ხაზინას მუნიციპალიტეტი მიმართავს თანხის მიმღების მიერ ვადაგადცილების მიზეზებზე წერილობითი ინფორმაციის მიღების შემთხვევაში. ხაზინის ელექტრონულ სისტემაში ხარჯის აღიარების შემდეგ დამოწმების საფუძველად განთავსდება ანგარიშის ფორმის ელექტრონული ვერსია. იმ შემთხვევაში, როცა სუბსიდიის/გრანტის გაცემის საფუძველია სსბას 23 თანახმად „შეთანხმება შეზღუდვით“, ხარჯი აღიარდება მავალდებულებელი მოვლენის დადგომისთანავე და ვალდებულების შესრულების მიზნით ხაზინის ერთიანი ანგარიშიდან საკასო ოპერაციები (გადახდები) განხორციელდება სტანდარტულად. იმ შემთხვევაში, თუ გრანტის გაცემის მავალდებულებელი მოვლენის დადგომის საფუძველია კონსტრუქციული მოვალეობა, სამეურნეო ოპერაცია აღირიცხება სსბას 19 შესაბამისად განსაზღვრული სააღრიცხვო პოლიტიკით.

სუბსიდიების კატეგორია აერთიანებს სახელმწიფო საწარმოებზე, კერძო საწარმოებზე და სხვა სექტორებზე მიმდინარე მიზნებისათვის უსასყიდლოდ, დაუბრუნებლად გაცემულ ტრანსფერებს.

გრანტების კატეგორია მოიცავს უცხო ქვეყნების მთავრობებზე, საერთაშორისო ორგანიზაციებზე და სახელმწიფო ერთეულებზე გაცემულ გრანტებს როგორც მიმდინარე, ისე, კაპიტალური სახით, ფულადი და სასაქონლო ფორმით. ამასთან, კონსოლიდაციის მიზნებისათვის კონტროლირებულ ერთეულებზე გაცემული გრანტები არის ელიმინირებული.

სასაქონლო ფორმით სუბსიდიის და გრანტის ხარჯის აღრიცხვა ისეთივე წესით ხდება, როგორც ფულადი ფორმით.

ცვეთის ხარჯი აერთიანებს ცვეთადი აქტივების (ძირითადი აქტივების და საოპერაციო იჯარით აღებული აქტივების არსებითი გაუმჯობესების) ცვეთადი ღირებულების სისტემატური ჩამოწერის ხარჯებს აქტივების სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში. ამორტიზაციის ხარჯი მოიცავს არამატერიალური აქტივების ამორტიზირებადი ღირებულების სისტემატური ჩამოწერის ხარჯების აქტივების სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში. **გაუფასურების ხარჯების** კატეგორია აერთიანებს ძირითადი აქტივების, არამატერიალური აქტივების ფარგლებში მიღებული აქტივების და სხვა არაფინანსური აქტივების გაუფასურების ხარჯებს.

სოციალური დახმარება - ფულადი ფორმით სოციალური დახმარება, რაც ნიშნავს საზოგადოების ცალკეული პირებისა და ჯგუფების კონკრეტული საჭიროების დასაკმაყოფილებლად ფინანსურ დახმარებას, რათა მათ მიერ ხელმისაწვდომი იყოს სხვადასხვა მომსახურების შესყიდვა, აღიარდება ხარჯად, როცა მიიღება გადაწყვეტილება დახმარების გაცემაზე. ხარჯის საიმედოდ შეფასების კრიტერიუმში დაკმაყოფილებულია, ხოლო სსბასს მიხედვით ვალდებულების აღიარების საფუძველია მავალდებულებელი მოვლენის დადგომა - დადასტურდა, რომ პირი ან ჯგუფი აკმაყოფილებს დახმარების მიღების კანონმდებლობით განსაზღვრულ კრიტერიუმებს. სასაქონლო ფორმით სოციალური დახმარება, როცა ხდება საზოგადოების უზრუნველყოფა ჯანდაცვის, განათლების, განსახლების, სატრანსპორტო და სხვა სოციალური მომსახურებით და ამ მომსახურებათა მომხმარებლებს არ მოეთხოვებათ აღნიშნული მომსახურების ღირებულების ეკვივალენტური თანხის გადახდა, ხარჯი აღიარდება იმავე წესებით და პირობებით, როგორც ფულადი ფორმით სოციალური დახმარების შემთხვევაში, თუ კანონმდებლობით არ არის განსაზღვრული მავალდებულებელი მოვლენის დადგომის დადასტურება მომსახურების მიღების დამადასტურებელი დოკუმენტის საფუძველზე. მავალდებულებელი მოვლენის წარმოქმნა თუ განსაზღვრულია მომსახურების მიღების დამადასტურებელი დოკუმენტის საფუძველზე, ხარჯი და ვალდებულება აღიარდება დოკუმენტის წარდგენის შემთხვევაში და მიეკუთვნება იმ საანგარიშგებო პერიოდს, როცა პირმა მიიღო მომსახურება. როცა ხდება საზოგადოების უზრუნველყოფა აქტივებით (მატერიალური მარაგები, ძირითადი აქტივები და სხვ.) ხარჯი აღიარდება იმავე წესებით, როგორც ფულადი ფორმით სოციალური დახმარების შემთხვევაში. არ ხდება მარაგების აღიარება და ხარჯის აღიარება ხდება სამართლებრივი აქტის საფუძველზე.

კანონმდებლობით განსაზღვრული შემთხვევების გარდა, მუნიციპალიტეტის მიერ საოჯახო მეურნეობებისთვის სოციალური დახმარების ფორმით გაწეული დახმარება, შინაარსის ფორმაზე უპირატესობის პრინციპით, საბიუჯეტო კლასიფიკაციის თანახმად, აღიარდება როგორც ტრანსფერების ხარჯი, რომელიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული.

სხვა ხარჯების სხვადასხვა კატეგორიები, საბიუჯეტო კლასიფიკაციით განსაზღვრული ეკონომიკური შინაარსის მიხედვით, წარმოადგენენ გაცვლით და არა გაცვლით ოპერაციებს. გაცვლითი ოპერაციების შემთხვევაში აღრიცხვის წესები განსაზღვრულია „საქონლის და მომსახურების“ სააღრიცხვო პოლიტიკის შესაბამისად, ხოლო არაგაცვლითი ოპერაციების შემთხვევაში - „სოციალური მომსახურება/სუბსიდია/გრანტი“ სააღრიცხვო პოლიტიკის შესაბამისად. სასამართლო გადაწყვეტილების იძულებით აღსრულების შემთხვევაში, ორგანიზაცია დაკისრებული ვალდებულების შესაბამის ხარჯს აღიარებს ხარჯის იმ კატეგორიაში, რომელიც ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციის მიხედვით შეესაბამება ეკონომიკურ შინაარსს, მიუხედავად იმისა, რომ ვალდებულების შესრულების მიზნით იძულების წესით საინკასო დავალებით ჩამოჭრილი თანხები, სახაზინო სამსახურის მიერ აისახება სხვა ხარჯების კატეგორიაში, ხოლო სასამართლოს სააღსრულებო ხარჯები აღიარდება სხვა ხარჯების სახით. ხარჯის აღიარების საფუძველია საბოლოო სასამართლო გადაწყვეტილება, რაც ადასტურებს მავალდებულებელი მოვლენის დადგომას, რაც იწვევს კრედიტორული დავალიანების წარმოქმნას. სასამართლო გადაწყვეტილებასთან დაკავშირებით ანარიცხების და პირობითი ვალდებულების აღრიცხვის წესები განსაზღვრულია სსბასს 19 შესაბამისად ჩამოყალიბებული სააღრიცხვო პოლიტიკით.

აღნიშნული კატეგორია აერთიანებს ქონებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, გარდა პროცენტისა, რენტის ხარჯებს. გარე ტრანსფერებით ხარჯების კატეგორია მოიცავს მიმდინარე, და კაპიტალურ ტრანსფერებს ფიზიკურ პირებზე

კერძო არამომგებიან ორგანიზაციებზე, არასამთავრობო ფონდებზე და სხვ. როგორც ფულადი, ასევე, სასაქონლო სახით.

შიდა ტრანსფერის ხარჯები ხარჯები შიდა ტრანსფერებით დაკავშირებულია სახაზინო ოპერაციებთან, რაც არ არის განსაზღვრული საბიუჯეტო კლასიფიკაციით და გათვალისწინებულია მუნიციპალიტეტის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისთვის. „ხაზინიდან საბიუჯეტო ორგანიზაციებისთვის გაწეული კაპიტალური ან/და მიმდინარე ტრანსფერებით ხარჯები“ აღიარდება კონტროლირებული ერთეულების მიერ საბიუჯეტო ასიგნებების ფარგლებში გაწეული საკასო ხარჯების ასახვის მიზნით, „ხაზინის მიერ საბიუჯეტო ორგანიზაციების ოპერაციების დასაფინანსებლად გადასახდელებით“ ვალდებულების აღიარებით. ამავდროულად აისახება ვალდებულების დაფარვის ოპერაციები მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის ფულადი ნაშთის შემცირებით. ხარჯის აღიარების და ვალდებულების დაფარვის პირველადი ბუღალტრული აღრიცხვის დოკუმენტია ბიუჯეტის საკასო ხარჯების ელექტრონული სახაზინო ამონაწერი, რომელიც ინახება ელექტრონული ხაზინის სისტემაში და გააჩნია ისეთივე იურიდიული ძალა, როგორც მატერიალური ფორმით არსებულ დოკუმენტს.

შენიშვნა №18 ასახული სხვადასხვა ხარჯების კატეგორია აერთიანებს კურსთა სხვაობის შედეგად ფლობიდან წარმოქმნილ ზარალს, ფლობის შედეგად გაწეული სხვა ზარალს, საექცო/უიმედო დებიტორული დავალიანებების ხარჯებს, მატერიალური მარაგების ღირებულების შემცირების ხარჯებს და სხვადასხვა ხარჯებს.

შენიშვნა №19 ფულადი სახსრები გადასახადებიდან - ასახულია ბიუჯეტის საკასო შესრულების მაჩვენებლები გადასახდების მიღებაზე სახეების მიხედვით.

საოპერაციო საქმიანობებიდან წმინდა ფულადი სახსრების მოძრაობის შეჯერება (შედარება) ნამეტან/(დეფიციტთან) - შენიშვნა №20 თან დაკავშირებით ინფორმაცია

ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგება მომზადებულია სსბასს 2 თანახმად, პირდაპირი მეთოდით. პირდაპირი მეთოდი გულისხმობს ანგარიშგების თარიღისათვის ფულადი სახსრების წყაროების და გამოყენების შესახებ, ასევე, ფულადი სახსრების ნაშთების შესახებ სააღრიცხვო მონაცემებზე ინფორმაციის წარმოდგენას საანგარიშგებო პერიოდში საოპერაციო, საინვესტიციო და საფინანსო საქმიანობის შედეგად წარმოქმნილი ფულადი სახსრების ნაკადების სახით. განმარტებით შენიშვნა №20-ში 2021 წლამდე არსებული სააღრიცხვო პოლიტიკიდან გამომდინარე არ არის შევსებული წინა საანგარიშო წლის მონაცემები, რაც არსებით გავლენას არ ახდენს კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომხმარებლების მიერ სახსრების განაწილების თაობაზე გადაწყვეტილებების მიღებაზე.

ფაქტობრივი თანხებისა და საოპერაციო, საინვესტიციო და ფინანსური საქმიანობებიდან წმინდა ფულადი სახსრების შეჯერება (შედარება) შენიშვნა 21-თან დაკავშირებით ინფორმაცია

ბიუჯეტის და ფაქტიური თანხების შედარების ანგარიშგება მუნიციპალიტეტის ფინანსური ანგარიშგების ანგარიშვალდებულების და გამჭვირვალობის გაზრდის მიზნით მზადდება და მოიცავს ბიუჯეტის და ფაქტობრივი თანხების შედარების ანგარიშგებას, რომელშიც ბიუჯეტის „გეგმური“ და „ფაქტობრივი“ მონაცემები წარმოდგენილია საკასო მეთოდის შესაბამისად.

ბიუჯეტის და ფაქტობრივი თანხების შედარების ანგარიშგების წარმოდგენილია მრავალსვეტიანი ფორმატის სახით, სადაც შემოსულობების და გადასახდელების თითოეული კატეგორიისათვის ცალ-ცალკეა მითითებული დამტკიცებული წლიური ბიუჯეტი, დაზუსტებული გეგმური მაჩვენებლები, ამ მაჩვენებლების ფაქტობრივი შესრულება და ფაქტობრივი შესრულების პროცენტული მაჩვენებელი.

ბიუჯეტის და ფაქტობრივი თანხების შედარების ანგარიშგება მზადდება მხოლოდ საბიუჯეტო ასიგნებებთან დაკავშირებით. ბიუჯეტის და ფაქტობრივი თანხების შედარების ანგარიშგების მიზნებისათვის, დამტკიცებული ბიუჯეტი ასახავს საბიუჯეტო წლის მანძილზე მოსალოდნელ საბიუჯეტო შემოსულობებს და გადასახდელებს, რომლებიც დამტკიცებულია მუნიციპალიტეტის საკრებულოს მიერ. საბოლოო (დაზუსტებული) ბიუჯეტი მოიცავს საბიუჯეტო პერიოდში პროგრამების დასაფინანსებლად თავდაპირველად გამოყოფილი თანხების ყველა ნებადართულ ცვლილებას ან შესწორებას. ფინანსური ანგარიშგების ფულადი სახსრების ნაკადების

მაჩვენებელი შედარებულია ბიუჯეტის შესრულების მაჩვენებლებთან საბიუჯეტო კლასიფიკაციის მოთხოვნების და სსპასს პირობების შესაბამისად და განსხვავებები არ იკვეთება.

მუნიციპალიტეტის მიერ საანგარიშგებო პერიოდში გამოყენებულ სსპასს თაობაზე ინფორმაცია

მუნიციპალიტეტის შიდა სააღრიცხვო პოლიტიკა მოიცავს საჯარო სექტორის საერთაშორისო სტანდარტების საფუძველზე (IPSAS) მუნიციპალიტეტის მიერ ბუღალტრული აღრიცხვის წესებს და პირობებს. შიდა პოლიტიკით არ არის განსაზღვრული საინვესტიციო ქონების და შეღავათიანი მომსახურების აქტივების აღრიცხვის წესები და პირობები. საინვესტიციო ქონების აღრიცხვა და ანგარიშგებაში ასახვა ხორციელდება **სსპასს 16-ის - „საინვესტიციო ქონება“** - შესაბამისად. საინვესტიციო ქონებად მოიაზრება ისეთი უძრავი ქონება (მიწა ან შენობები, ან შენობის ნაწილი, ან ორივე ერთად), რომელიც გამიზნულია შემოსავლების მისაღებად იჯარით გაცემის გზით ან კაპიტალის ღირებულების ნაზრდის მისაღებად. საინვესტიციო ქონების აღიარება აქტივად ხდება მხოლოდ მაშინ, როდესაც:

- ა. მოსალოდნელია, რომ ერთეული მიიღებს მომავალ ეკონომიკურ სარგებელს ან საინვესტიციო ქონებასთან დაკავშირებულ სასარგებლო მომსახურების პოტენციალს;
- ბ. შესაძლებელია საინვესტიციო ქონების თვითღირებულების ან სამართლიანი ღირებულების საიმედოდ შეფასება.

საინვესტიციო ქონება თავდაპირველად აღიარდება თვითღირებულებით - მაშინ, როცა აღნიშნული აქტივი შეძენილია გაცვლითი ოპერაციის გზით ან წარმოადგენს ერთეულის მიერ შექმნილ აქტივს, ან სამართლიანი (რეალური) ღირებულებით, თუ საინვესტიციო ქონების შეძენა ხდება არაგაცვლითი ოპერაციის გზით.

ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის, საინვესტიციო ქონების შემდგომი შეფასება თუ ხდება თვითღირებულების მოდელის გამოყენებით - თავდაპირველი ღირებულება ყოველწლიურად მცირდება

ცვეთის და გაუფასურების ზარალის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) თანხებით. საინვესტიციო ქონებას ცვეთა ერიცხება სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში, წრფივი მეთოდის შესაბამისად, აქტივის ნარჩენი (სალიკვიდაცო) ღირებულებით შემცირებული თვითღირებულების ან ღირებულების შესაფასებლად გამოყენებული სხვა თანხის აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადაზე განაწილების გზით.

შეღავათიანი მომსახურების აქტივების აღრიცხვა და ანგარიშგებაში ასახვას განსაზღვრავს **სსპასს 32 -**

„შეღავათიანი მომსახურების შეთახმებები: უფლების გადამცემი“. შეღავათიანი მომსახურების ხელშეკრულებების აქტივების აღიარება ხდება მთავრობის აქტივების სახით. იმის გათვალისწინებით, რომ ამ აქტივების შენება ეტაპობრივად მიმდინარეობს, მთავრობა მათ აღიარებს დაუმთავრებელი მშენებლობის სახით, თვითღირებულებით. ამავე დროს ხდება იგივე ღირებულების ფინანსური ვალდებულების აღიარებაც. როცა აქტივების მშენებლობა სრულდება, მათი მთლიანი თვითღირებულება და შესაბამისი ფინანსური ვალდებულება ასახავს იმ სამომავლო ანაზღაურების ღირებულებას, რომელიც აქტივების სანაცვლოდ კერძო სექტორიდან წარმოდგენილ პარტნიორს უნდა გადაეცეს.

შეღავათიანი მომსახურების ვალდებულებების აღიარება შეღავათიანი მომსახურების აქტივების აღიარების დროს ხდება, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ეს აქტივი მთავრობის უკვე არსებული აქტივია. შეღავათიანი მომსახურების ვალდებულების აღიარება თავდაპირველად იმავე თანხით ხდება, რითაც შეღავათიანი მომსახურების აქტივის.

კონსოლიდირებული ერთეულები

2022 წლის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში კონსოლიდირებულია შემდეგი კომპონენტების ფინანსური ანგარიშგებები:

ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის კონტროლირებული ერთეულები

- ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულო;
- ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერია;

რაიონული გამგეობები:

- გლდანის რაიონის გამგეობა
- ნაძალადევის რაიონის გამგეობა;
- დიდუბის რაიონის გამგეობა;
- ჩუღურეთის რაიონის გამგეობა;
- ისნის რაიონის გამგეობა;
- სამგორის რაიონის გამგეობა;
- ვაკის რაიონის გამგეობა;
- საბურთალოს რაიონის გამგეობა;
- მთაწმინდის რაიონის გამგეობა;
- კრწანისის რაიონის გამგეობა.

საჯარო სამართლის იურიდიული პირები (სსიპ):

- სსიპ – ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის ტრანსპორტისა და ურბანული განვითარების სააგენტო;
- სსიპ – ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის არქიტექტურის სამსახური;
- სსიპ – თბილისის საერთაშორისო ხელოვნების საფესტივალო ცენტრი;
- სსიპ – ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის ქონების მართვის სააგენტო;
- სსიპ – ცხოველთა მონიტორინგის სააგენტო.
- სსიპ – თბილისის მთავარი ბიბლიოთეკა.
- სსიპ – ტექნოლოგიური განვითარების ფონდი

არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირები (ა(ა)იპ):

- ა(ა)იპ – ქ. თბილისის მერიის ოთარ თაქთაქიშვილის სახელობის №19 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ – ქ. თბილისის მერიის ფეხბურთის სპორტული ცენტრი იმედი;
- ა(ა)იპ – ქ. თბილისის მერიის ალ.მაჭავარიანის სახ. №26-ე ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ – თბილისის მერიის ა. ნიჟარაძის სახ. №27-ე ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ – ქალაქ თბილისის გლდანი-ნაძალადევის კომპლექსური სპორტული ცენტრი;
- ა(ა)იპ – ეროვნული სკრინინგ-ცენტრი;
- ა(ა)იპ – მოსწავლე-ახალგაზრდობის ეროვნული სასახლე;
- ა(ა)იპ – თბილისის მუნიციპალური თავშესაფარი;
- ა(ა)იპ – ტანვარჯიშის განვითარების სპორტული ცენტრი;
- ა(ა)იპ – თბილისის მერიის საკონცერტო ორკესტრი "ბიგ-ბენდი";
- ა(ა)იპ – თბილისის გადამდებ დაავადებათა ეპიდზედამხედველობისა და კონტროლის მუნიციპალური ცენტრი;
- ა(ა)იპ – პანტომიმის სახელმწიფო თეატრი;
- ა(ა)იპ – სამეფო უბნის თეატრი;
- ა(ა)იპ – თბილისის ზოოლოგიური პარკი;

- ა(ა)იპ - თბილისის საბავშვო ბაგა-ბაღების მართვის სააგენტო;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის ჰ.გონაშვილის სახელობის №29 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - მოსწავლე-ახალგაზრდობის სახლი;
- ა(ა)იპ - ხელოვნების სამხატვრო სკოლა აფხაზეთი №1;
- ა(ა)იპ - თბილისის საგუნდო მუსიკის ფესტივალი;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის კოტე ფოცხვერაშვილის სახელობის №7 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის მ. კოსტავას სახელობის №8 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის არამ ხაჩატურიანის სახელობის №10 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - პეტრე ამირანაშვილის სახელობის №18 ხელ. სკოლა;
- ა(ა)იპ - ჩოგბურთის განვითარება;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის ზურაბ ანჯაფარიძის სახელობის №28 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის №30 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - სოციალური მზრუნველობის სააგენტო;
- ა(ა)იპ - მუზეუმების გაერთიანება;
- ა(ა)იპ - თბილისის მუნიციპალური ლაბორატორია;
- ა(ა)იპ - ილიკო სუხიშვილის სახელობის ქართული ხალხური ცეკვის ქორეოგრაფიული სკოლა-სტუდია;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის დავით თორაძის სახელობის №22 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის ა. მიზანდარის სახელობის №1 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - სანდრო ინაშვილის სახელობის №12 ხელ. სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის ანასტასია ვირსალაძის სახელობის ხელოვნების გიმნაზია;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის ელენე ახვლედიანის სახელობის ბავშვთა სურათების გალერეა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის შ. შანიძის სახელობის №20 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის №21 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - № 23 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის დავით ანდლულაძის სახელობის №14 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის ვიქტორ დოლიძის სახ. №15-ე ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის მ. ცერცვაძის სახელობის ფიგურული სრიალის ოლიმპიური მზადების სპორტული ცენტრი;
- ა(ა)იპ - № 24 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის ვ. კაჭარავას სახელობის ფრენბურთის ოლიმპიური მზადების სპორტული ცენტრი;
- ა(ა)იპ - წყალბურთელთა გუნდი "თბილისი"

- ა(ა)იპ - ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის გიორგი ალექსიძის სახელობის კამერული დასი - თბილისის თანამედროვე ბალეტი;
- ა(ა)იპ - საზოგადოებასთან კომუნიკაციის სააგენტო;
- ა(ა)იპ - ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მულტიფუნქციური ბიბლიოთეკების გაერთიანება;
- ა(ა)იპ - ისანი-სამგორის კომპლექსური სპორტული ცენტრი;
- ა(ა)იპ - საქართველოს მუსიკალური კონკურსების ფონდი;
- ა(ა)იპ - ჩემი ადვოკატი;
- ა(ა)იპ - ქალაქ თბილისის სანდრო ახმეტელის სახელობის დრამატული თეატრი;
- ა(ა)იპ - მუნიციპალური სერვისების განვითარების სააგენტო;
- ა(ა)იპ ქ. თბილისის მერიის სოლიკო ვირსალაძის სახელობის №1 სამხატვრო ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - თბილისის ახალგაზრდული ცენტრების გაერთიანება;
- ა(ა)იპ - მწერალთა და საზოგადო მოღვაწეთა თბილისის პანთეონი;
- ა(ა)იპ - ქალაქ თბილისის თეატრი "გლობუსი";
- ა(ა)იპ - თბილისის განვითარების ფონდი;
- ა(ა)იპ - საქართველოს ეროვნული ბოტანიკური ბაღი;
- ა(ა)იპ - თბილისის მუსიკალური ფესტივალების ცენტრი;
- ა(ა)იპ სერგო ზაქარიაძის სახელობის ტრადიციული და თანამედროვე ხელოვნების კოლეჯი;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის ზაჰესის ზურაბ ანჯაფარიძის სახელობის №5 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - არჩილ ჩიმაკაძის სახელობის №3 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ.თბილისის მერიის რევაზ ლაღიძის სახ. №4 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის მიხეილ იპოლიტოვ-ივანოვის სახელობის №6 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - სულხან ცინცაძის სახელობის №16 ხელ. სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის მერი ნაკაშიძის სახელობის №17 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - ქ.თბილისის მერიის გ.ცაბაძის სახ. №25 ხელოვნების სკოლა;
- ა(ა)იპ - თბილისის პარასპორტის განვითარების ცენტრი;
- ა(ა)იპ - ხელოვნების სკოლა აფხაზეთი №1;
- ა(ა)იპ - ხელოვნების სკოლა აფხაზეთი №2;
- ა(ა)იპ - ქ. თბილისის მერიის ზაქარია ფალიაშვილის სახელობის №2 ხელოვნების სკოლა.
- ა(ა)იპ - თბილისი - წიგნის მსოფლიო დედაქალაქი;
- ა(ა)იპ - მრავალფუნქციური საზოგადოებრივი ცენტრია;
- ა(ა)იპ - თბილისის სპორტისა და ახალგაზრდობის ცენტრი.

საკონტაქტო ინფორმაცია

ვებგვერდი და სოციალური მედია

<https://www.sao.ge/>
<https://www.budgetmonitor.ge/ka>
<http://www.blog.sao.ge/>
<http://www.sai.ge/main/>
<https://www.linkedin.com/company/stateauditoffice/>
<https://www.youtube.com/user/saogeorgia>
<https://www.facebook.com/www.sao.ge>

ცხელი ხაზი

(+995 32) 243 81 81

ელექტრონული ფოსტა

sao@sao.ge

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური
ქ.თბილისი, 0144, წმ. ქეთევან დედოფლის გამზირი N96
+995 32 243 84 38

SAO.GE